

Выписка
из протокола очередного очного заседания Совета директоров АО «НК
«Казахстан инжиниринг»

город Астана

№ 09

30 июля 2025 года

Полное наименование акционерного общества	Акционерное общество «Национальная компания «Казахстан инжиниринг» (далее, соответственно – Компания, АО «НК «Казахстан инжиниринг»)
Наименование исполнительного органа	Правление Компании
Место нахождения Правления	Республика Казахстан, 010000, город Астана, район Есиль, ул. Керей, Жанибек хандар, здание 12А
Место проведения заседания	Республика Казахстан, 010000, город Астана, район Есиль, ул. Керей, Жанибек хандар, здание 12А, конференц-зал, 8 этаж.
Дата и время проведения заседания	30 июля 2025 года, 09:00 часов.
Кворум заседания	В заседании участвовали 6 (шесть) членов Совета директоров Компании.

По второму вопросу повестки дня «Об утверждении Кодекса корпоративного управления организаций, более пятидесяти процентов голосующих акций которых прямо или косвенно принадлежат АО «НК «Казахстан инжиниринг» на праве собственности или доверительного управления»

В соответствии с подпунктом 1-1) пункта 1 статьи 36, подпунктом 15-1) пункта 2 статьи 53 Закона Республики Казахстан «Об акционерных обществах», подпунктом 28) пункта 36 статьи 12 Устава АО «НК «Казахстан инжиниринг», подпунктом 2) пункта 20 статьи 8 Устава АО «Семей инжиниринг», подпунктом 2) пункта 25 статьи 9 Устава АО «Машиностроительный завод им. С.М. Кирова», подпунктом 2) пункта 25 статьи 9 Устава АО «НИИ «Гидроприбор», подпунктом 2) пункта 26 статьи 10 Устава АО «Уральский завод «Зенит», подпунктом 2) пункта 25 статьи 9 Устава АО «Петропавловский завод тяжелого машиностроения», подпунктом 2) пункта 25 статьи 9 Устава АО «Завод им. С.М. Кирова», подпунктом 2) пункта 24 статьи 9 Устава АО «Тыныс», подпунктом 2) пункта 23 статьи 9 Устава АО «Казтехнологии», с учетом рекомендаций Комитета по аудиту Совета директоров АО «НК «Казахстан инжиниринг» от 29 июля 2025 года (протокол № 5), Совет директоров АО «НК «Казахстан инжиниринг»

РЕШИЛ:

1. Утвердить Кодекс корпоративного управления организаций, более пятидесяти процентов голосующих акций которых прямо или косвенно принадлежат АО «НК «Казахстан инжиниринг» на праве собственности или

доверительного управления (далее – Кодекс) на праве собственности или доверительного управления, согласно приложению 2 к настоящему протоколу.

2. Признать утратившим силу решение Совета директоров АО «НК «Казахстан инжиниринг» от 30 марта 2023 года (протокол № 04) по шестому вопросу повестки дня «Об утверждении Кодекса корпоративного управления организаций, более пятидесяти процентов акций (долей участия) которых прямо или косвенно принадлежат акционерному обществу «Национальная компания «Казахстан инжиниринг» (Kazakhstan Engineering) на праве собственности или доверительного управления».

3. ТОО «R&D Центр «Казахстан инжиниринг», ТОО «КазИнж Электроникс» следовать положениям Кодекса в части, не противоречащей Закону Республики Казахстан «О товариществах с ограниченной и дополнительной ответственностью».

4. Настоящее решение, является решением:

1) Единственного акционера АО «Семей инжиниринг», АО «Казтехнологии».

2) Акционера, владеющего всеми голосующими акциями АО «Машиностроительный завод им. С.М. Кирова», АО «НИИ «Гидроприбор», АО «Уральский завод «Зенит», АО «Петропавловский завод тяжелого машиностроения», АО «Завод им. С.М. Кирова», АО «Тыныс».

5. Председателю Правления АО «НК «Казахстан инжиниринг» Турлыбаеву Т.Т. в установленном порядке принять необходимые меры, вытекающие из настоящего решения.

Приложение:

1. Кодекс корпоративного управления организаций, более пятидесяти процентов голосующих акций которых прямо или косвенно принадлежат АО «НК «Казахстан инжиниринг» на праве собственности или доверительного управления (далее – Кодекс) на праве собственности или доверительного управления (приложение 2 к протоколу очередного очного заседания Совета директоров АО «НК «Казахстан инжиниринг» от 30 июля 2025 года, протокол № 09) – 48 стр.

Выписка верна.

Корпоративный секретарь

Сапина Ж.М.

*«Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ
Директорлар кеңесінің 2025 жылғы 30 шілдедегі
№ 09 кезекті күндізгі отырысының хаттамасына
2-қосымша*

*«Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ Директорлар
кеңесінің 2025 жылғы 30 шілдедегі шешімімен
(№09 хаттама) бекітілген*

**Дауыс беретін акцияларының елу пайыздан астамы тікелей немесе
жанама түрде «Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ-ға
меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі
ұйымдардың корпоративтік басқару кодексі**

1 тарау. Жалпы ереже

1. Осы Дауыс беретін акцияларының елу пайыздан астамы тікелей немесе жанама түрде «Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ-ға (бұдан әрі – Компания) меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі ұйымдардың корпоративтік басқару кодексі (бұдан әрі – Кодекс) «Акционерлік қоғамдар туралы» және «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарына, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 5 қазандағы №21 бұйрығымен бекітілген Ұлттық әл-ауқат қорын қоспағанда, мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдардағы корпоративтік басқарудың үлгілік кодексіне, Компанияның Жалғыз акционерінің шешімімен - Қазақстан Республикасының Өнеркәсіп және құрылыс Министрдің міндетін атқарушының 2025 жылғы 22 сәуірдегі № 140 бұйрығымен бекітілген «Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес әзірленді.

Осы Кодексте мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) Қоғам – дауыс беретін акцияларының елу пайыздан астамы Компанияға меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тікелей немесе жанама тиесілі заңды тұлға;

2) Жалғыз акционер/Барлық дауыс беретін акцияларды иеленетін акционер – Қоғамның барлық акцияларының меншік иесі болып табылатын тұлға;

3) лауазымды адам – Қоғамның директорлар кеңесінің, оның атқарушы органының мүшесі немесе атқарушы органның функцияларын жеке-дара жүзеге асыратын адам;

4) мүдделі тараптар – заңнама нормаларына, жасалған шарттарға (келісімшарттарға) байланысты немесе жанама (қосалқы) түрде Қоғамның қызметіне, олардың өнімдеріне немесе көрсетілетін қызметтеріне және осымен байланысты іс-қимылдарға ықпал ететін немесе олардың ықпалын сезінуі мүмкін жеке тұлғалар, заңды тұлғалар, жеке немесе заңды тұлғалардың топтары;

акционерлер, жұмыскерлер, клиенттер, өнім берушілер, мемлекеттік органдар, еншілес және тәуелді ұйымдар, облигацияларды ұстаушылар, кредиторлар, инвесторлар, қоғамдық ұйымдар, Қоғамның қызметі жүзеге асырылатын өңірлердің халқы мүдделі тараптардың негізгі өкілдері болып табылады;

5) корпоративтік оқиғалар – «Акционерлік қоғамдар туралы», «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы» және «Бағалы қағаздар рыногы туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарында, сондай-ақ Қоғамның жарғысында айқындалған, Қоғамның қызметіне елеулі әсер ететін, оның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің және инвесторлардың мүдделерін қозғайтын оқиғалар;

6) корпоративтік қатығыс – Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер және Қоғам органдары; Директорлар кеңесі мен атқарушы орган мүшелері, ішкі аудит қызметінің басшысы, корпоративтік хатшы арасындағы келіспеушіліктер немесе дау;

7) қызметтің түйінді көрсеткіштері (бұдан әрі – ТТК) – Қоғамның, Қоғамның лауазымды адамдары мен жұмыскерлерінің қызметі тиімділігінің деңгейін сипаттайтын, олардың қызметінің тиімділігін бағалауға мүмкіндік беретін көрсеткіштер. ТТК Қоғамның даму жоспарының және/немесе іс-шаралар жоспарының құрамында Қоғам үшін бекітілетін не Қоғамның әрбір жұмыскері үшін сараланған түрде бекітілетін және олардың жоспарланатын және есепті кезеңдердегі қызметінің нәтижелеріне сәйкес келетін сандық мәні болады;

8) тәуелсіз директор – Қоғамның үлестес тұлғасы болып табылмайтын және өзі директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде ондай болмаған (оның Қоғамның тәуелсіз директоры лауазымында болған жағдайды қоспағанда), Қоғамның үлестес тұлғаларына қатысты үлестес тұлға болып табылмайтын; Қоғамның лауазымды адамдарына бағыныстылығы жоқ және өзі директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде осы тұлғаларға бағынысты болмаған; мемлекеттік қызметші болып табылмайтын; Қоғам органдарының отырыстарында акционер өкілі болып табылмайтын және өзі директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде ондай болмаған; Қоғамның аудитіне аудиторлық ұйым құрамында жұмыс істейтін аудитор ретінде қатыспайтын және өзі директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде мұндай аудитке қатыспаған, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өзге талаптарға сай келетін директорлар кеңесінің мүшесі;

9) омбудсмен – Қоғамның директорлар кеңесі тағайындайтын адам, оның рөлі өзіне жүгінген Қоғамның жұмыскерлеріне консультация беру және еңбек дауларын, қатығыстарды, әлеуметтік-еңбек сипатындағы проблемалық мәселелерді шешуге, сондай-ақ Қоғам жұмыскерлерінің іскерлік әдеп қағидаттарын сақтауына жәрдем көрсету болып табылады;

10) әріптестер – Қоғамның өнім берушілері және мердігерлері, Қоғамның бірлескен жобалардағы әріптестер;

11) іс-шаралар жоспары – директорлар кеңесі бекітетін қоғам қызметтің негізгі бағыттарын, қаржы-шаруашылық қызметтің көрсеткіштерін және қызметінің бес жылдық кезеңдегі негізгі көрсеткіштерін айқындайтын құжат;

12) Атқарушы орган – алқалы орган немесе атқарушы органның функцияларын жеке-дара атқаратын адам;

13) Директорлар кеңесі – оның мүшелерін Қоғам Жалғыз акционерімен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен сайлау арқылы қалыптасатын, Қоғам мен Атқарушы орган қызметін жалпы басқаруға және бақылауға жауап беретін Қоғамдағы басқарушы орган;

14) орнықты даму – бұл Қоғамның өз қызметінің қоршаған ортаға, экономикаға, қоғамға әсерін басқаратын және мүдделі тараптардың мүдделерін сақтауды ескере отырып шешім қабылдайтын кездегі дамуы. Орнықты даму болашақ ұрпақты өз қажеттіліктерін қанағаттандыру мүмкіндігінен айырмай, қазіргі ұрпақтың қажеттіліктеріне жауап беруге тиіс;

15) фидуциарлық міндеттемелер – өзінің кәсіби қызметін басқа тұлғаның пайдасына жүзеге асыратын қандай да бір тұлғаның өзіне қабылдайтын міндеттемелері. Екі негізгі фидуциарлық міндеттеме бар: адалдық және ақыл-парасаттылық. Адалдық міндеті мүдделер қақтығысы жағдайында осы міндеттің субъектісі Қоғамның мүддесі үшін ғана әрекет етуге тиіс болуынан көрінеді. Өз кезегінде, ақыл-парасаттылық міндеті әдетте осындай жағдайда талап етілетін дағдыларды, білім мен білікті қолданғанда көрінеді.

Қоғамға қатысты фидуциарлық міндеттемелермен байланысқан субъектілерге Қоғамның басқару органдарының мүшелері, оның жұмыскерлері, мажоритарлық және миноритарлық акционерлер, сондай-ақ өзге мүдделі тараптар жатады. Мысалы, Қоғамның басқару органдары мүшелерінің, оның жұмыскерлерінің, сондай-ақ бақылаушы акционердің Қоғамның бизнес-мүмкіндіктерін өз мүддесі үшін ғана пайдалануға құқығы жоқ. Олай болмаған жағдайда Қоғамға қатысты адалдық міндеті бұзылған болып табылады;

16) корпоративтік басқару – Қоғамның қызметін басқаруды және бақылауды қамтамасыз ететін және Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер, директорлар кеңесі, Атқарушы орган, Қоғамның өзге органдары мен мүдделі тұлғалар арасындағы қарым-қатынастарды қамтитын процестер жиынтығы. Корпоративтік басқару Қоғамның құрылымын да айқындайды, оның көмегімен оның мақсаттары, осы мақсаттарға қол жеткізу тәсілдері, сондай-ақ қызмет нәтижелерін мониторингтеу және бағалау белгіленеді;

17) корпоративтік хатшы – Қоғамның Директорлар кеңесінің және (немесе) атқарушы органы болып табылмайтын Қоғамның жұмыскері, оны Қоғамның Директорлар кеңесі тағайындайды және ол Қоғамның Директорлар кеңесіне есеп береді, сондай-ақ өз қызметі шеңберінде Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстарының дайындалуын және өткізілуін бақылайды, Қоғамның Директорлар кеңесінің отырысына материалдар қалыптастыруды қамтамасыз

етеді, оларға қол жеткізудің қамтамасыз етілуін бақылайды. Корпоративтік хатшының құзыреті және қызметі Қоғамның ішкі құжаттарында айқындалады;

18) тәуелді ұйым – егер басқа заңды тұлға (қатысатын, басым) оның дауыс беретін акцияларының (қатысу үлесінің) жиырма пайызынан астамына ие болса, заңды тұлға тәуелді болып танылады.

Кодексте қолданылатын өзге терминдер Қазақстан Республикасының заңнамасында пайдаланылатын терминдер мен анықтамаларға сәйкес келеді.

2. Қоғамның ішкі аудит қызметі корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігіне талдау жүргізеді.

Директорлар кеңесі корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігіне талдау жүргізудің кезеңділігін айқындайды.

3. Қоғам қызметті жүзеге асыру кезінде мыналарды:

1) Қоғамды заңдылық қағидатын сақтай отырып және жауапкершіліктің тиісті деңгейінде, өкілеттіктердің аражігін ажырата отырып, есептілік және тиімділік қағидатында басқаруды;

2) тәуекелдерді басқару жүйесін және ішкі бақылауды;

3) мүдделер қатығысын болдырмауды қамтамасыз етеді.

4. Қоғамның Кодексті орындауын бақылауды Директорлар кеңесі жүзеге асырады. Корпоративтік хатшылар осы Кодекстің тиісінше сақталуы мәселелері бойынша мониторинг жүргізеді және Қоғамның Директорлар кеңесі мен Атқарушы органына консультация береді, сондай-ақ жыл сайынғы негізде оның қағидаттары мен ережелерінің сақталуы/сақталмауы туралы есепті қалыптастырады.

Кейін осы есеп Директорлар кеңесінің қарауына шығарылады.

5. Кодекс ережелерінің сақталмау жағдайлары Қоғамда корпоративтік басқаруды одан әрі жетілдіруге бағытталған шешімдерді қабылдай отырып, Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстарында қаралады.

2-тарау. Қоғамды корпоративтік басқару қағидаттары

6. Қоғам корпоративтік басқаруды Қоғам қызметінің тиімділігін арттыру, транспаренттілікті және есептілікті қамтамасыз ету, оның беделін нығайту және оларға капитал тарту шығындарын төмендету құралы ретінде қарайды. Корпоративтік басқару жүйесі Қоғамның органдары, лауазымды адамдары және жұмыскерлері арасында өкілеттіктер мен жауапкершіліктің аражігін ажыратуды көздейді.

7. Қоғамды корпоративтік басқару әділдік, адалдық, жауапкершілік, ашықтық, кәсіпқойлық және құзыреттілік негізінде құрылады. Корпоративтік басқарудың құрылымы Қоғамның қызметіне мүдделі барлық адамдардың құқықтары мен мүдделерін құрметтеуге негізделеді және Қоғамның табысты қызметіне, оның ішінде құндылығының өсуіне, қаржылық тұрақтылығы мен кірістілігін қолдауға ықпал етеді.

8. Осы Кодекстің негізін қалайтын қағидаттар:
 өкілеттіктердің аражігін ажырату қағидаты;
 акционерлердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты;
 директорлар кеңесі мен басқарманың Қоғамды тиімді басқаруы қағидаты;
 орнықты даму қағидаты;
 тәуекелдерді басқару қағидаты, ішкі бақылау және аудит;
 корпоративтік қатығыстар мен мүдделер қатығысын реттеу қағидаты;
 Қоғамның қызметі туралы ақпараттың ашықтығы және оны ашудың объективтілігі қағидаты болып табылады.

Қоғамды басқарудың аталған қағидаттарынан ауытқу тиісті түсініктемелер беруді талап етеді.

9. Қоғамның корпоративтік басқару құрылымы шеңберінде Қоғамның органдары арасында міндеттерді бөлу айқындалады, корпоративтік басқару процестерінің жүйелілігі мен дәйектілігі қамтамасыз етіледі.

10. Кодексте мазмұндалған корпоративтік басқару қағидаттарын басшылыққа алу Қоғамның қызметіне объективті талдау жүргізу және талдамашылардан, қаржы консультанттарынан және рейтингтік агенттіктерден ұсынымдар алу үшін тиімді тәсіл құруға жәрдемдеседі.

3-тарау. Өкілеттіктердің аражігін ажырату қағидаты

11. Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Директорлар кеңесінің және Атқарушы органның құқықтары, міндеттері және өкілеттіктері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес айқындалады.

12. Компания мүдделер қатығысын болғызбау мақсатында Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционері ретіндегі өз өкілеттіктерінің және мемлекеттік функцияларды орындаумен байланысты өкілеттіктерінің аражігін ажыратады. Компания тиісті саланың және/немесе өнімнің дамуын ынталандыруды ескере отырып, Қоғамның ұзақ мерзімді құнын (құндылығын) ұлғайту мақсатында Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің функцияларын жүзеге асырады.

13. Қоғам өз қызметін өзінің негізгі (бейінді) қызметі шеңберінде жүзеге асырады. Қызметтің жаңа түрлерін жүзеге асыру Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексімен реттеледі.

14. Қоғамда активтердің онтайлы құрылымы жасалады, олардың құрылымы және ұйымдық-құқықтық нысаны жеңілдетіледі.

Қоғам жаңа ұйымдар құрған кезде басымдық берілетін ұйымдық-құқықтық нысан жауапкершілігі шектеулі серіктестік болып табылады. Әлеуметтік-экономикалық міндеттерді іске асыру үшін бюджеттен тыс инвестицияларды тарту бойынша инвестициялық жобалар мен қаржылық операцияларды іске

асыру арқылы мемлекет активтерін ұлғайтуға болатын өндірістік-қаржылық ұйымдар акционерлік қоғам нысанында құрылады.

Қоғам жауапкершілігі шектеулі серіктестік нысанында ұйым құрған кезде жарғыда көзделген жағдайларда қатысушы (қатысушылар), жауапкершілігі шектеулі серіктестік Байқау кеңесін және (немесе) тексеру комиссиясын (ревизорды) құруы мүмкін.

15. Компания Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер ретінде Қоғамды басқаруға «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің өкілеттіктерін іске асыру арқылы ғана қатысады.

16. Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің функцияларын жүзеге асыратын Компания, Директорлар кеңесінің қызметінде олардың стратегиялық басшылық ету және Атқарушы органның қызметін бақылау функцияларын тәуелсіз және объективті орындауын қамтамасыз ету мақсатында толық операциялық дербестік береді.

Атқарушы орган өз құзыреті шегінде шешімдер қабылдау және іс-қимылды жүзеге асыру кезінде толығымен дербес және тәуелсіз болады.

Қоғам Қазақстан Республикасының заңдарында көзделмеген Қоғамның және еншілес ұйымдардың жедел (ағымдағы) қызметіне мемлекеттік органдар тарапынан араласу жағдайлары туралы Директорлар кеңесі мен Жалғыз акционерді/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерді әр тоқсан сайын хабардар етеді.

Директорлар кеңесі қажет болған жағдайда Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге мұндай жағдайлардың алдын алу жөнінде ұсыныстар енгізеді.

17. Қоғамның, Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің және мүдделі тұлғалардың, сондай-ақ нарыққа қатысушылардың арасындағы мәмілелер мен қарым-қатынастар Қоғамның негізгі міндеттерінің бірі Қазақстан Республикасының белгілі бір салаларын дамыту жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру немесе іске асыруға жәрдемдесу болып табылатын жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы шеңберінде және нарықта әділ бәсекелестікті қолдау мақсатында коммерциялық негізде жүзеге асырылады.

18. Қоғам өзінің экономикалық қызметін қаржыландыруды нарықтық жағдайларда жүзеге асырады. Атап айтқанда, қарыздық және акционерлік қаржыландыруға қол жеткізуге қатысты шарттарға сәйкес:

1) Қоғамның барлық нарыққа қатысушылармен (оның ішінде қаржылық және қаржылық емес ұйымдармен) қарым-қатынастары Қоғамның негізгі міндеттерінің бірі Қазақстан Республикасының салаларын дамыту жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру немесе іске асыруға жәрдемдесу болып табылатын жағдайларды қоспағанда, коммерциялық негізге ғана сүйенеді;

2) экономикалық қызметті жүзеге асыру шеңберінде Қоғам қандай да бір жанама қаржылық қолдаудан пайда көрмейді, бұл Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, жеке бәсекелестер алдында артықшылықтар береді. Қоғамның экономикалық қызметі үшін ресурстар (мысалы, энергия, су ресурстары немесе жер учаскелері) жеке бәсекелестерге ұсынылатындармен салыстырғанда қолайлы бағамен және шарттармен берілмеуге тиіс;

3) Қоғамның экономикалық қызметіне қатысты операциялық жағдайларды ескере отырып белгіленетін пайда нормалары бәсекелес жеке кәсіпорындар алатын нәтижелерге сәйкес келеді;

4) Қоғам, Қоғам мен еншілес ұйымдар қызметінің бағыттары бойынша өнеркәсіптік-инновациялық, әлеуметтік-экономикалық және өзге салалардағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын ескере отырып, әлеуметтік маңызы бар және өнеркәсіптік-инновациялық жобаларды іске асыруға қатыса алады.

Мемлекеттік саясаттың мақсаттарына қатысты шығыстар туралы ақпарат Қоғамның интернет-ресурсында ашылады.

19. Қоғам ұйымдастырушы ретінде сатып алуға қатысқан кезде қолданылатын рәсімдер бәсекелестікті қолдауға, кемсітушілікке жол бермеуге, ашықтықты қамтамасыз етуге негізделеді әрі Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары ескеріле отырып жүргізіледі.

20. Компания мен Қоғамның арасындағы өзара қарым-қатынас (өзара іс-қимыл) корпоративтік басқару қағидаттарына сәйкес Қоғамның Директорлар кеңесі және/немесе Атқарушы органы арқылы жүзеге асырылады. Қоғамның Директорлар кеңесі төрағасының және Атқарушы орган басшысының рөлі мен функцияларының аражігі Қоғамның құжаттарында ажыратылады және бекітіледі.

Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қызметі, Компания өкілдерінің Қоғамның Директорлар кеңесіне мүшелігі шеңберіндегі өзара іс-қимылға жатпайтын Компания мен Қоғам арасындағы өзара іс-қимыл Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы шеңберінде ғана жүзеге асырылады.

Қоғам Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер ретінде Компанияға және Қоғамның Директорлар кеңесіне «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қоғамның Жарғысына сәйкес Қоғамның қызметі туралы ақпаратты ашады және мүдделі тұлғалар алдында Қоғам қызметінің ашықтығын қамтамасыз етеді.

Ақпарат ұсыну, оның ішінде есептер ұсыну Қоғаммен Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда жүзеге асырылады.

21. Корпоративтік басқару жүйесі мыналардың:

1) Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің;

2) Директорлар кеңесінің;

3) Атқарушы органның;

4) мүдделі тараптардың;

5) Қоғам Жарғысына сәйкес айқындалатын өзге де органдардың арасындағы өзара қарым-қатынастарды көздейді.

Қоғам органдар (егер мұндай ережелер Қоғамның Жарғысында көзделмесе) және құрылымдық бөлімшелер туралы ережелерді, сондай-ақ лауазымдық нұсқаулықтарды бекітеді. Осы құжаттардың ережелерінің сақталуы корпоративтік басқару процестерінің жүйелілігі мен дәйектілігін қамтамасыз етеді.

22. Қоғамның негізгі стратегиялық міндеттерінің бірі Қоғамның ұзақ мерзімді құнының өсуін және орнықты дамуын қамтамасыз ету болып табылады, бұл олардың іс-шаралар жоспарларында көрініс табады. Барлық қабылданатын шешімдер мен іс-қимылдар іс-шаралар жоспарына сәйкес келеді.

Қоғам мен оның Атқарушы органы қызметінің тиімділігін бағалаудың негізгі элементі ТТК жүйесі болып табылады. Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Директорлар кеңесіндегі өз өкілдері арқылы (не жазбаша хабарлама арқылы) стратегиялық бағдарларды және ТТК бойынша өз күтулерін жылдарға бөле отырып білдіреді.

ТТК-ке қол жеткізу мақсатында Қоғам «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес іс-інаралар жоспарын әзірлейді.

Қоғамның ТТК-ге қол жеткізуін бағалау жыл сайынғы негізде жүзеге асырылады. Бұл бағалау Атқарушы органның мүшелерінің сыйақысына әсер етеді, оны қайта сайлау кезінде назарға алынады, сондай-ақ оны атқаратын лауазымынан мерзімінен бұрын шеттету үшін негіздердің бірі болып табылады.

23. Компания, акцияларының бақылау пакеті Компанияға тиесілі ұйымдардың іс-шаралар жоспарларын әзірлеудің, бекітудің, сондай-ақ олардың іске асырылуын мониторингтеудің және бағалаудың бірыңғай қағидаларын бекітеді.

Қоғамның Атқарушы органы іс-шаралар жоспарының орындалуына мониторинг жүргізеді.

Мониторинг нәтижелері және іс-інаралар жоспарының орындалуы туралы есептер Компанияның құжаттарында айқындалған тәртіппен Қоғамның қызметті жоспарлау, мониторингтеу және бағалау жөніндегі акпараттық жүйесіне енгізіледі.

24. Қоғамның Директорлар кеңесі басқару тиімділігін, ұзақ мерзімді құнның өсуін және орнықты дамуын қамтамасыз етеді. Операциялық тиімділікті арттыру, есептіліктің сапасын жақсарту, корпоративтік мәдениет пен әдептің жақсартылған стандарттары, ашықтық және айкындық, тәуекелдерді азайту ішкі бақылаудың тиісті жүйесі Қоғамды тиімді басқару нәтижелері болып табылады.

Қоғамның Директорлар кеңесі Қоғамды тиімді басқару және оның жұмыс істеуі үшін Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің алдында жауапты орган болып табылады.

Қоғамдағы корпоративтік басқару жүйесі:

1) басқару жүйесінің, аражігі ажыратылған өкілеттіктердің және шешімдер қабылдау процесінің болуын, функциялар мен процестердің қайталануының болмауын;

2) жоспарлауға, мониторингтеуге және бақылауға, нәтижелілікті бағалауға және түзету іс-қимылдарын қолдануға катысты бірынғай тәсілдерді айқындау бөлігінде де бірынғай стандарттарды, саясат пен процестерді;

3) сапалы ақпаратқа қолжетімділікті;

4) топ тәуекелдерін тиісінше басқаруды қамтамасыз етеді.

Қоғам кейбір функцияларды орталықтандыруды қамтитын топты басқарудың ықтимал басқа да тетіктерін қабылдауы мүмкін.

Қоғамдағы корпоративтік басқару жүйесі және шешімдер қабылдау процесі Қоғамның да, сол сияқты оның тобына кіретін ұйымдардың да Жарғысында және құжаттарында регламенттеледі.

4-тарау. Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты

25. Қоғам «Акционерлік қоғамдар туралы» мен «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарында және Қоғамның Жарғысында көзделген Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтарының іске асырылуын қамтамасыз етеді. Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтарын сақтау Қоғамға инвестициялар тарту үшін негізгі шарт болып табылады.

Қоғамда корпоративтік басқару Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды және құрметтеуді қамтамасыз етуге негізделген және Қоғамның тиімді қызметіне, оның ішінде Қоғамның ұзақ мерзімді құнының өсуіне, оның қаржылық тұрақтылығы мен пайда табуын қолдауға бағытталған.

5-тарау. Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтарын қамтамасыз ету

26. Қоғам Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтарын, оның ішінде:

акцияларды иелену, пайдалану және билік ету құқығын;

«Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңында, «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңының 36-бабында және/немесе Қоғам Жарғысында көзделген тәртіппен Қоғамды басқаруға қатысу және Директорлар кеңесін сайлау құқығын;

Қоғам пайдасының үлесін (дивидендтерін) алу құқығын;

Қоғам таратылған кезде оның активтеріндегі үлесін алу құқығын;

Қоғамның қызметі туралы ақпарат алу, оның ішінде Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер айқындаған немесе Қоғам Жарғысында айқындалған тәртіпте Қоғамның қаржылық есептілігімен танысу құқығын;

Қоғамға өз қызметіне қатысты жазбаша сұрау салумен жүгіну және Қоғам Жарғысында белгіленген мерзімде дәлелді және толық жауаптар алу құқығын;

Қоғамның тіркеушісінен немесе номиналды ұстаушыдан өзінің бағалы қағаздарға меншік құқығын растайтын үзінді көшірмелер алу құқығын;

Қоғамның органдары қабылдаған шешімдерге сот тәртібінде дау айту құқығын;

«Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңының 63 және 74-баптарында көзделген жағдайларда өз атынан сот органдарына Қоғамның лауазымды адамдарының Қоғамға келтірілген залалдарды Қоғамға өтеуі және Қоғамның лауазымды адамдарының және/немесе олардың аффилирленген адамдарының ірі мәмілелер және/немесе жасалуында мүдделілік бар мәмілелер жасасу (жасасуға ұсыныс) туралы шешім қабылдау нәтижесінде алған пайданы (кірісті) Қоғамға қайтаруы туралы талаппен жүгіну;

«Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен Қоғамның акцияларын немесе оның акцияларына айырбасталатын басқа бағалы қағаздарын артықшылықпен сатып алу құқығын;

Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен Қоғам акцияларының санын өзгерту немесе олардың түрін өзгерту туралы шешім қабылдауына қатысу құқығын іске асыруды қамтамасыз етеді.

6-тарау. Дивидендтік саясат

27. Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге дивидендтерді төлеу шарттары мен тәртібіне қатысты ақпаратқа, сондай-ақ дивидендтер төлеу кезінде Қоғамның қаржылық жағдайы туралы анық ақпаратқа қол жеткізу қамтамасыз етіледі.

Осы мақсаттарда Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер дивидендтік саясатты бекітеді.

Дивидендтік саясат өткен қаржылық жылға Қоғамның таза кірісін бөлу туралы Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге ұсыныстар дайындау кезінде Директорлар кеңесі басшылыққа алатын қағидаттарды айқындайды. Дивидендтік саясат мынадай қағидаттарға негізделеді:

1) Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің мүдделері мен құқықтарын сақтау және қорғау, оның ішінде

Қоғамның заңнамада көзделген дивидендтерді кепілдендірілген төлеуін қамтамасыз ету;

2) Қоғамның ұзақ мерзімді құнын ұлғайту;

3) Қоғамның қаржылық орнықтылығын, оның ішінде макроэкономикалық факторлардың әсерін ескере отырып қамтамасыз ету;

4) Қоғамның қаражаты есебінен іске асырылатын қызмет түрлері мен инвестициялық жобаларды қаржыландыруды қоса алғанда, Қоғамның Қоғамды одан әрі дамытуға бағытталған қызметті қаржыландырудағы қажеттіліктері мен Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қажеттіліктері арасындағы оңтайлы теңгерімді қамтамасыз ету;

5) дивидендтердің мөлшерін айқындау тетігінің ашықтығын қамтамасыз ету;

6) Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қысқа мерзімді (кірістер алу) және ұзақ мерзімді (Қоғамды дамыту) мүдделерінің теңгерімділігі;

7) Қоғамның таза кірісі өскен жағдайда дивидендтік төлемдердің ұлғаюын қамтамасыз ету;

8) Қоғамның қаржылық орнықтылық және өтімділік көрсеткіштерінің негізінде айқындалатын Қоғамның жетілу дәрежесіне және қаржы-экономикалық жай-күйіне қарай оның дивидендтерінің мөлшерін айқындауға қатысты сараланған тәсілді пайдалану;

9) Қоғам жасасқан шарттарда белгіленген міндеттемелерді сақтау.

28. Дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдау үшін Директорлар кеңесі өткен қаржылық жылдағы Қоғамның таза кірісін бөлу және Қоғамның бір жай акциясына есептегенде бір жылға дивиденд мөлшері туралы ұсыныстарды Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қарауына ұсынады.

29. Дивидендтерді төлеу экономикалық тұрғыдан негізделген кезде және егер мұндай төлем ұзақ мерзімді перспективада Қоғам қызметінің орнықтылығының нашарлауына не Қоғамның төлем қабілетсіздігіне әкеп соқпаған жағдайда жүзеге асырылады.

30. Қоғам Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге және инвесторларға кез келген ынтымақтастық нысандары мен шарттары, келісімдер мен әріптестік туралы ақпаратты ашып көрсетеді.

7-тарау. Тиімді Директорлар кеңесі

31. Директорлар кеңесі Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге есеп беретін, Қоғамға стратегиялық басшылық жасауды және Қоғамның Атқарушы органының қызметіне бақылауды қамтамасыз ететін басқару органы болып табылады.

32. Директорлар кеңесі Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер алдында өз қызметінің толық ашықтығын, сондай-ақ осы Кодекстің барлық ережелерін енгізуді камтамасыз етеді.

33. Директорлар кеңесі өзінің функцияларын «Акционерлік қоғамдар туралы» мен «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарына, Қоғам Жарғысына, осы Кодекске, Директорлар кеңесі туралы ережеге және Қоғамның өзге ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

Директорлар кеңесі мына мәселелерге ерекше назар аударады:

1) іс-шаралар жоспарын/бюджетті (бағыттары мен нәтижелерін) айқындау және өзектілендіру;

2) іс-шаралар жоспарында/бюджетте белгіленетін ТТК қою және оны мониторингтеу;

3) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмыс істеуін ұйымдастыру және қадағалау мен түйінді тәуекелдерді сәйкестендіру;

4) Директорлар кеңесінің құзыреті шеңберінде ірі инвестициялық жобаларды және басқа да түйінді стратегиялық жобаларды бекіту және тиімді іске асырылуын мониторингтеу;

5) Атқарушы органды сайлау (қайта сайлау), сыйақы төлеу, сабақтастықты жоспарлау және олардың қызметін қадағалау;

6) Қоғамның істерін және тиісті тәуекелдерді анық көрсететін ақпаратты, оның ішінде қаржылық есептілікті ашып көрсету;

7) корпоративтік басқару және әдеп;

8) Қоғамда осы Кодекстің ережелерін және Қоғамның іскерлік әдеп саласындағы корпоративтік стандарттарын (Іскерлік әдеп кодексін) сақтау.

34. Директорлар кеңесінің мүшелері өздерінің функционалдық міндеттерін адал орындайды және өз қызметінде мынадай қағидаттарды ұстанады:

1) өз өкілеттіктері шегінде әрекет ету – Директорлар кеңесінің мүшелері «Акционерлік қоғамдар туралы» мен «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарында, сондай-ақ Қоғамның Жарғысында бекітілген өз өкілеттіктері шегінде шешімдер қабылдайды және әрекет етеді;

2) Директорлар кеңесінің, оның комитеттерінің отырыстарына қатысу және оларға дайындалу үшін жеткілікті уақыт бөлу – мемлекеттік мүлік жөніндегі орталық уәкілетті органның өкілдерінен басқа, бір мезгілде төрттен астам заңды тұлғада Директорлар кеңесінің мүшесі лауазымына орналасуға жол берілмейді, бір мезгілде екі заңды тұлғада Директорлар кеңесінің төрағасы лауазымына ғана орналасуға жол беріледі. Директорлар кеңесі мүшесінің өзге заңды тұлғаларда лауазым атқаруына Директорлар кеңесінің мақұлдауын алғаннан кейін жол беріледі;

3) Қоғамның ұзақ мерзімді құнының өсуіне және орнықты дамуына ықпал ету – Директорлар кеңесінің мүшелері Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге әділ қарым-қатынасты және орнықты даму қағидаттарын ескере отырып, Қоғамның мүдделерінде әрекет етеді; Директорлар кеңесі мүшелерінің шешімдері мен әрекетінің ықпалын мынадай сұрақтар

арқылы айқындауға болады: ұзақ мерзімді кезеңде шешімнің/әрекеттің салдары қандай; еншілес ұйымдар қызметінің Қоғамға және қоршаған ортаға ықпалы қандай; Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге әділ қарым-қатынас қамтамасыз етілетін бола ма; Қоғам беделіне ықпалы және іскерлік әдептің жоғары стандарттары; мүдделі тараптардың мүдделеріне ықпалы (сұрақтардың осы тізбесі толық тізбе болып табылмайды);

4) іскерлік әдептің жоғары стандарттарын сақтау – Директорлар кеңесі мүшелерінің іс-қимылдары, шешімдері және мінез-құлқы іскерлік әдептің жоғары стандарттарына сәйкес келеді және Қоғам жұмыскерлеріне үлгі болады;

5) мүдделер қақтығысын жасамау – Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшесі өзінің жеке мүдделілігі өзінің Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшесі міндеттерін тиісінше орындауына әсер етуі мүмкін оқиғалардың туындауына жол бермейді, шешімдерді әділ қабылдауға әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін мүдделер қақтығысымен байланысты ахуал туындаған жағдайда Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері бұл туралы Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасына алдын ала хабарлайды және мұндай шешімдерді талқылауға және қабылдауға қатыспайды. Осы талап Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің міндеттерін тиісінше орындауға тікелей немесе жанама әсер етуі мүмкін Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің басқа іс-әрекеттеріне де қатысты;

6) барынша парасаттылықпен, білгірлікпен және байқампаздықпен әрекет ету – Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері Қоғамның Директорлар кеңесінің құзыреттері және заңнама, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару, қаржы және аудит, орнықты даму, Қоғам қызметінің саласын және ерекшелігін білу сияқты бағыттарды қоса алғанда, Қоғамның Директорлар кеңесінде және комитеттерде өздерінің міндеттерін орындау бөлігінде өз білімін тұрақты негізде арттырып отырады. Қоғам қызметінің өзекті мәселелерін түсіну мақсатында Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері Қоғамның негізгі объектілеріне үнемі барып тұрады және жұмыскерлермен кездесулер өткізеді.

35. Қоғамның Директорлар кеңесі арасындағы өз қызметін қамтамасыз ету, өз функциялары мен міндеттерін орындау, оның ішінде Қоғам қызметінің стратегиялық бағыттарын айқындау (бірақ онымен шектелмей), міндеттерді және нақты, өлшенетін (цифрландырылған) ТТК қою үшін жауапкершілік және Қоғамның Атқарушы органының Қоғамның операциялық (ағымдағы) қызметі үшін жауапкершілігі, оның ішінде (бірақ онымен шектелмей) қойылған міндеттерді орындау және белгіленген ТТК-ге қол жеткізу жауапкершілігі бөлінеді және Қоғамның тиісті ішкі құжаттарында бекітіледі.

Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер алдындағы фидуциарлық міндеттерді қоса алғанда, өз міндеттерін орындайды және қабылданатын шешімдер, өз қызметінің тиімділігі, әрекет және/немесе әрекетсіздігі үшін жауап береді. Өртүрлі пікірлер туындаған жағдайда Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы Қоғамның мүдделеріне жауап беретін шешім қабылдау үшін Қоғамның

Директорлар кеңесінің жекелеген мүшелері айтатын барлық қолайлы нұскалар мен ұсыныстардың қаралуын қамтамасыз етеді.

Қоғамның Директорлар кеңесі Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер алдында осы Кодекс нормаларының сақталуы туралы есеп береді. Директорлар кеңесі өз міндеттерін объективті орындауға кедергі жасайтын мүдделер қақтығысын болдырмауға және Қоғамның Директорлар кеңесі процестеріне саяси араласуды шектеуге көмектесетін тетіктерді енгізуді қамтамасыз етеді.

Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционері іс-шаралар жоспарының мәселелерін, Қоғамның Атқарушы органының басшысын сайлауды және Қоғамның ұзақ мерзімді құнының өсуіне және орнықты дамуына әсер ететін басқа да аспектілерді талқылау үшін Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасымен және мүшелерімен қосымша отырыстар өткізе алады. Мұндай отырыстар алдын ала жоспарланады және бекітілген рәсімдерге сәйкес өткізіледі.

36. Қоғамның Директорлар кеңесінде және оның комитеттерінде Қоғамның мүдделерінде және Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге әділ қарым-қатынас және орнықты даму қағидаттары ескеріле отырып, тәуелсіз, объективті және тиімді шешімдердің қабылдануын қамтамасыз ететін дағдылардың, тәжірибе мен білімнің теңгерімі сақталады.

37. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері кандидаттардың құзыреттерін, дағдыларын, жетістіктерін, іскерлік беделін және кәсіби тәжірибесін ескеретін ашық және әділ конкурсқа сәйкес сайланады. Қоғамның Директорлар кеңесінің жекелеген мүшелерін немесе оның толық құрамын жана мерзімге қайта сайлау кезінде олардың Қоғамның Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігіне қосқан үлесі назарға алынады.

Директорлар кеңесі мүшесінің өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылған және Директорлар кеңесінің жаңа мүшесі сайланған жағдайда, соңғысының өкілеттігі тұтастай алғанда Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі біткен кезде бір мезгілде аяқталады.

Қоғамның тәуелсіз директорларын іріктеу Қоғамның Жалғыз акционерімен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен айқындалған тәртіппен конкурстық негізде жүзеге асырылады.

38. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелері өкілеттіктерінің мерзімі Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Қоғамның Директорлар кеңесінің жана құрамын сайлау бойынша шешім қабылдаған кезде аяқталады.

39. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері үш жылдан аспайтын мерзімге сайланады, кейіннен қызметінің нәтижелері қанағаттанарлық болған жағдайда тағы да үш жыл мерзімге қайта сайлануға жол беріледі.

40. Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамына қатарынан алты жылдан астам мерзімге сайлаудың кез келген мерзімі Директорлар кеңесінің құрамын сапалы жаңарту қажеттілігін ескере отырып, Жалғыз акционердің/барлық дауыс

беретін акцияларына иелік ететін Акционердің ерекше қарауына жатады. Айрықша жағдайларда алты жылдан астам мерзімге сайлауға жол беріледі, бұл ретте мұндай адамды Қоғамның Директорлар кеңесіне сайлау Қоғамның Директорлар кеңесінің осы мүшесін сайлау қажеттілігін және осы фактордың шешім қабылдаудың тәуелсіздігіне әсерін егжей-тегжейлі түсіндіре отырып, жыл сайын жүргізіледі.

41. Бір адамға Қоғамның Директорлар кеңесіне қатарынан тоғыз жылдан астам уақытқа сайланбау ұсынылады.

Бір де бір адам өзінің тағайындалуына, сайлануына және қайта сайлануына байланысты шешімдер қабылдауға қатыспайды.

42. Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттарды іріктеу кезінде:

- 1) басшы лауазымдардағы жұмыс тәжірибесі;
- 2) Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі жұмыс тәжірибесі;
- 3) жұмыс өтілі;
- 4) қолда бар халықаралық сертификаттарды коса алғанда, білімі, мамандығы;
- 5) бағыттар мен салалар бойынша құзыретінің болуы (салалар активтердің портфеліне қарай өзгеруі мүмкін);
- 6) іскерлік беделі;
- 7) тікелей немесе әлеуетті мүдделер қақтығысының болуы назарға алынады.

43. Қоғамның Директорлар кеңесінің сандық құрамын Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер айқындайды. Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамы қызмет ауқымы, бизнестің қажеттіліктері, ағымдағы міндеттер, іс-шаралар жоспары және қаржылық мүмкіндіктер ескеріле отырып, жеке белгіленеді. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің саны комитеттердің қажетті санын құруға мүмкіндік беруге тиіс. Қоғамның Директорлар кеңесінің ұсынылатын сандық құрамы 3-тен 11 адамға дейін құрайды.

Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамына ұсынылатын әйелдердің саны Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының кемінде отыз пайызын құрайды.

44. Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамы Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің (Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер өкілдерінің, тәуелсіз директорлардың және Директорлар кеңесінің құрамына енгізілсе, Атқарушы орган басшысының) теңгерімді үйлесімі арқылы Қоғамның мүддесі үшін және Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге әділ қарым-қатынасты ескере отырып шешімдер қабылдауды қамтамасыз етеді.

Қоғамның Директорлар кеңесінің барлық құрамын немесе жекелеген мүшелерді сайлау туралы мәселеге Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер немесе тағайындаулар мен сыйақылар комитеті белгіленген тәртіппен Қоғамның Директорлар кеңесі арқылы бастама жасайды.

45. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің лауазымына:

1) заңда белгіленген тәртіппен өтелмеген немесе алынбаған соттылығы бар;
2) белгіленген тәртіппен банкрот деп танылған басқа заңды тұлғаны мәжбүрлеп тарату немесе акцияларын мәжбүрлеп сатып алу немесе сақтап қою туралы шешім қабылданғанға дейін кемінде бір жылдан аспайтын кезеңде басқа заңды тұлғаның Директорлар кеңесінің төрағасы, Атқарушы органның басшысы, басшының орынбасары, бас бухгалтері болған адамдар сайланбайды. Көрсетілген талап белгіленген тәртіппен банкрот деп танылған басқа заңды тұлғаны мәжбүрлеп тарату немесе акцияларын мәжбүрлеп сатып алу немесе сақтап қою туралы шешім қабылданған күннен кейін бес жыл бойы қолданылады;

3) сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдар сайланбайды.

46. Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамында тәуелсіз директорлар бар және қатысады. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің саны кемінде үш адамнан тұрады. Қоғамның Директорлар кеңесі құрамының кемінде отыз пайызы тәуелсіз директорлар болуға тиіс. Қабылданатын шешімдердің тәуелсіздігін және Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге әділ қарым-қатынасты қамтамасыз ету үшін тәуелсіз директорлардың саны жеткілікті болуға тиіс. Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлардың ұсынылатын саны Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының елу пайызына дейін құрайды.

Қоғамның Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшелері объективті және тәуелсіз пайымдауды жүзеге асыруға қауіп төндіретін қандай да бір материалдық мүдделерден немесе Қоғаммен, оның басқармасымен немесе оның меншігімен қарым-қатынастардан тәуелсіз болып табылады.

Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Атқарушы органның және өзге мүдделі тараптардың ықпалынан еркін тәуелсіз және объективті шешімдер қабылдау үшін жеткілікті кәсібилікке және дербестікке ие адам тәуелсіз директор болып танылады.

Тәуелсіз директорларға қойылатын талаптар Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қоғамның Жарғысына сәйкес белгіленеді.

Тәуелсіз директорлар мүдделер қақтығысы болуы мүмкін мәселелерді (қаржылық және қаржылық емес есептілікті дайындау, жасалуына қатысты мүдделілік бар мәмілелерді жасасу, басқарма құрамына кандидаттар ұсыну, басқарма мүшелеріне сыйақы белгілеу) талқылауға да белсенді түрде қатысады. Тәуелсіз директорлар стратегиялық жоспарлау, кадрлар мен сыйақылар, ішкі аудит, әлеуметтік мәселелер, Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген өзге мәселелер жөніндегі Қоғамның Директорлар кеңесі комитеттерінің төрағалары болып сайланады.

Тәуелсіз директор тәуелсіздік мәртебесінен айырылу ықтималдығын қадағалайды және мұндай жағдайлар болса, Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасына алдын ала хабарлайды. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің тәуелсіздігіне ықпал ететін мән-жайлар болса, Қоғамның Директорлар кеңесінің

төрағасы тиісті шешім қабылдау үшін осы ақпаратты дереу Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің назарына жеткізеді.

47. Директорлар кеңесінің мүшелері мен Қоғам арасындағы қатынастар Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын, осы Кодекстің ережелерін және Қоғамның ішкі құжаттарын ескере отырып, шарттармен ресімделеді.

Шарттарда тараптардың құқықтары, міндеттері, жауапкершілігі және басқа маңызды талаптар, сондай-ақ директордың осы Кодекстің ережелерін сақтау, оның ішінде өздеріне жүктелетін функцияларды орындау үшін жеткілікті уақыт бөлу міндеттемелері, Қоғамның Директорлар кеңесі белгілеген мерзімде қызметін тоқтатқаннан кейін Қоғам туралы ішкі ақпаратты және тәуелсіз директорларға қатысты ақпаратты жарияламау туралы міндеттемелері, сонымен қатар тәуелсіз директорлардың мәртебесі мен функцияларына қойылатын талаптарға негізделген қосымша міндеттемелер көрсетіледі.

Шарттарда Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің жекелеген міндеттерді орындау мерзімдері көзделуі мүмкін.

48. Қоғам қызметтің үздіксіздігін сақтау және Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамын прогрессивті түрде жаңарту үшін Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастық жоспарларының болуын қамтамасыз етеді.

49. Қоғамның Директорлар кеңесі Қоғамның Директорлар кеңесіне жанадан сайланған мүшелер үшін лауазымға кіріспе бағдарламасын және Қоғамның Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі үшін кәсіби даму бағдарламасын бекітеді. Корпоративтік хатшы осы бағдарламаның іске асырылуын қамтамасыз етеді.

50. Бірінші рет сайланған Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері тағайындалғаннан кейін лауазымға кіріспе бағдарламасынан өтеді. Лауазымға кірісу процесінде Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері өздерінің құқықтарымен және міндеттерімен, Қоғам мен еншілес ұйымдар қызметінің тәуекелдері көп негізгі аспектілерімен және құжаттарымен де танысады.

51. Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы Қоғамның Директорлар кеңесіне жалпы басшылық үнін жауап береді, Қоғамның Директорлар кеңесінің өзінің негізгі функцияларын толық және тиімді іске асыруын және Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің, Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің және Қоғамның Атқарушы органының арасында сындарлы диалогтың құрылуын қамтамасыз етеді.

Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы Қоғамның ұзақ мерзімді құнын өсіруге және орнықты дамытуға бағытталған, ішкі және сыртқы сын-көтерлерге уақтылы және тиісті кәсіби деңгейде ден қоя алатын бірыңғай кәсіпқойлар командасын құрады.

Қоғамның Директорлар кеңесі төрағасының рөлін орындау үшін кандидаттың кәсіби біліктілігімен және тәжірибесімен қатар, көшбасшылық, уәждей білу, әртүрлі көзқарастар мен тәсілдерді түсіне алу, даулы жағдайларды шешу дағдысына ие болу сияқты арнайы дағдылары болады.

Қоғамның Директорлар кеңесі төрағасының және Қоғамның Атқарушы органы басшысының рөлі мен функциялары бөлініп, Қоғамның Жарғысында бекітіледі. Атқарушы органның басшысы Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайлана алмайды.

Қоғамның Директорлар кеңесі төрағасының негізгі функциялары:

1) Директорлар кеңесінің отырыстарын жоспарлауды және күн тәртібін қалыптастыруды;

2) Директорлар кеңесі мүшелерінің шешім қабылдау үшін толық әрі өзекті ақпаратты уақтылы алуын қамтамасыз етуді;

3) Директорлар кеңесінің назарын стратегиялық мәселелерді қарауға аударуды және Директорлар кеңесінің қарауына жататын ағымдағы (операциялық) сипаттағы мәселелерді азайтуды қамтамасыз етуді;

4) күн тәртібіндегі мәселелерді талқылау, жан-жақты және егжей-тегжейлі қарау, ашық талқылауларды ынталандыру, келісілген шешімдерге қол жеткізу үшін жеткілікті уақыт бөлу арқылы Директорлар кеңесінің отырыстарын өткізудің нәтижелі болуын қамтамасыз етуді;

5) Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен тиісті дәрежедегі коммуникация мен өзара іс-қимыл құруды;

6) Директорлар кеңесінің және Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қабылдаған шешімдерінің тиісінше орындалуын мониторингтеуді және қадағалауды қамтамасыз етуді;

7) корпоративтік қақтығыстар туындаған жағдайда оларды шешу және олардың Қоғам қызметіне теріс әсерін азайту жөнінде шаралар қабылдау, мұндай жағдайларды өз күшімен шешу мүмкіндігі болмаса, Жалғыз акционерді/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерді уақтылы хабардар етуді қамтиды.

8-тарау. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелеріне сыйақы беру

52. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақы деңгейі Қоғамды табысты басқару үшін талап етілетін деңгейдегі Қоғамның Директорлар кеңесінің әрбір мүшесін тарту және ынталандыру үшін жеткілікті мөлшерде Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен бекітіледі. Қоғамның Директорлар кеңесінің Тағайындаулар мен сыйақылар комитеті тәуелсіз директорлыққа кандидаттарға берілетін сыйақы мөлшері бойынша ұсыныстар енгізеді.

53. Бір де бір адам өзінің сыйақысына байланысты шешімдер қабылдауға қатыспайды.

54. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің сыйақы мөлшерін белгілеу кезінде Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің міндеттері, Қоғам қызметінің ауқымы, даму жоспарында/іс-шаралар жоспарында айқындалатын ұзақ мерзімді максаттар мен міндеттер, Директорлар кеңесі қарайтын

мәселелердің күрделілігі, жеке сектордың ұқсас Қоғамдарда сыйақы деңгейі (бенчмаркинг, сыйақыларды шолу) назарға алынады.

Мемлекеттік қызметшілер болып табылатын Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төленбейді.

55. Сыйақының шамадан тыс жоғары деңгейін белгілеу салдарынан туындаған қоғам тарапынан ықтимал теріс әсерді болдырмау мақсатында сыйақы деңгейі теңестірілген және негізделген болып табылады.

56. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері мен Атқарушы органына сыйақы беру туралы ақпаратты ашып көрсету оларды интернет-сайтта орналастыру арқылы жүзеге асырылады.

57. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелеріне, әдетте, белгіленген жылдық сыйақы, сондай-ақ Қоғамның Директорлар кеңесіне төрағалық еткені, Қоғамның Директорлар кеңесінің комитеттеріне қатысқаны және оған төрағалық еткені үшін қосымша сыйақы төленеді.

Бұл ретте мемлекеттік қызметші болып табылатын Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төленбейді.

58. Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төлеудің және шығыстарды өтеудің мөлшері мен инерттарын айқындайды. Бұл ретте директорларға сыйақы беру шарты олармен жасалатын шарттарда және Қоғамның ішкі құжатында көрсетіледі.

9-тарау. Қоғамның Директорлар кеңесі жанындағы комитеттер

59. Қоғамның Директорлар кеңесінің жанынан құзыретіне аудит, стратегиялық жоспарлау, тәуекелдерді басқару, кадр және сыйақылар жөніндегі мәселелерді, сондай-ақ Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген өзге мәселелерді қарау кіретін комитеттер құрылады. Инвестициялық шешімдер қабылдаудың тиімділігін арттыру мақсатында Қоғамның Директорлар кеңесінің жанындағы комитеттердің бірінің құзыретіне қаралуы Қоғамның Директорлар кеңесінің құзыретіне кіретін Қоғамның инвестициялық қызметіне байланысты мәселелер қосылады. Комитеттің сандық құрамы кемінде 3 (үш) адамды құрайды.

60. Комитеттердің болуы Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелерін Қоғамның Директорлар кеңесінің құзыреті шеңберінде шешімдер қабылдау жауапкершілігінен босатпайды.

61. Комитеттер барынша маңызды мәселелер шеңберін Директорлар кеңесінің отырысына шығарғанға дейін оларға егжей-тегжейлі талдау жүргізу және ұсынымдар әзірлеу үшін құрылады. Комитеттер қарайтын мәселелер бойынша түпкілікті шешімді Қоғамның Директорлар кеңесі қабылдайды.

62. Барлық комитеттердің қызметі Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін, комитеттің құрамы, құзыреті, мүшелерін сайлау тәртібі, комитеттердің жұмыс тәртібі туралы, сондай-ақ олардың мүшелерінің құқықтары мен міндеттері

туралы ережелері бар ішкі құжаттармен реттеледі. Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер мен басқа мүдделі тараптар комитеттер туралы ережелермен таныса алады. Комитеттер туралы ережелер интернет-сайтта орналастырылады.

63. Комитеттің жұмысын ұйымдастыру үшін комитет немесе Қоғамның Директорлар кеңесі комитет хатшысын Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімі бойынша корпоративтік хатшының өзін немесе Қоғам жұмыскерін тағайындайды. Комитет хатшысы комитет отырыстарын дайындауды, отырыстарға материалдар жинауды және оны жүйелеуді, комитет мүшелері мен шақырылатын адамдарға комитет отырыстарын өткізу туралы хабарламаны, отырыстардың күн тәртібін, күн тәртібі мәселелері бойынша материалдарды уақтылы жіберуді, отырыстардың хаттамасын жасауды, комитет шешімдерінің жобаларын дайындауды, сондай-ақ барлық тиісті материалдарды одан әрі сақтауды қамтамасыз етеді.

64. Қоғамның Директорлар кеңесі комитеттер құру туралы шешім қабылдайды, комитеттердің құрамын, мерзімдері мен өкілеттіктерін айқындайды.

Комитеттер комитет жұмысы үшін кәсіби білімі, құзыреті мен дағдылары бар Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелерінен тұрады. Комитеттердің құрамдарын қалыптастыру кезінде әлеуетті мүдделер қақтығысының болуы назарға алынады. Комитет төрағалары кәсіби құзыреттерімен қатар комитет қызметін тиімді ұйымдастыру үшін ұйымдастырушылық және көшбасшылық қасиеттерге, жақсы коммуникативтік дағдыларға ие болады.

Комитет отырыстарында шешімдерді комитет мүшелері қабылдайды.

Комитеттер қажет болған жағдайда күн тәртібіндегі мәселелер бойынша сараптамалық кеңес ұсыну үшін тәуелсіз сарапшылар мен консультанттарды тартады.

65. Комитеттер өздерінің жұмыс жоспарын бекітеді (күнтізбелік жыл басталғанға дейін), ол қаралатын мәселелер тізбесі мен отырыстардың өткізілу күні көрсетіле отырып, Қоғамның Директорлар кеңесінің жұмыс жоспарымен келісіледі. Комитеттердің отырыстарын өткізу кезенділігі жылына кемінде төрт отырысты құрайды. Комитеттердің отырысы хаттаманы ресімдей отырып, бетпестік нысанда өткізіледі. Комитеттер отырыстарының хаттамалары Қоғамның Директорлар кеңесінің барлық мүшелеріне жіберіледі. Комитеттердің отырыстарын өткізу үшін қолайлы жағдайлар жасау және шығындарды қысқарту мақсатында комитет мүшелерінің техникалық байланыс құралдары арқылы қатысуына жол беріледі.

66. Комитеттер төрағалары өз қызметі туралы есеп дайындайды және жеке отырыста Қоғамның Директорлар кеңесінің алдында бір жылдағы қызметінің қорытындылары туралы есеп береді. Қоғамның Директорлар кеңесі бір жыл ішінде кез келген уақытта комитеттерден Қоғамның Директорлар кеңесі белгілейтін мерзімдерде ағымдағы қызмет туралы есеп беруді талап етуге құқылы.

10-тарау. Стратегиялық жоспарлау комитеті

67. Объективті және тәуелсіз шешімдерді әзірлеу және ықтимал мүдделер қақтығысы бар кез келген мүдделі тараптың (Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Атқарушы орган басшысының, жұмыскерлердің және өзге тұлғалардың) стратегиялық жоспарлау комитеті мүшелерінің пайымдауларына ықпалын болдырмау мақсатында стратегиялық жоспарлау комитетінің құрамындағы мүшелердің басым көпшілігін тәуелсіз директорлар құрайды. Комитеттің төрағасына тәуелсіз директорды сайлау ұсынылады.

68. Стратегиялық жоспарлау комитетінің функциялары іс-шаралар жоспарын әзірлеу және өзектілендіру, оның орындалуын мониторингтеу, іс-шаралар жоспарында белгіленетін ТТК қою және оны мониторингтеу, Қоғам қызметінің тиімділігін, оның ұзақ мерзімді құнын және орнықты дамуын арттыруға ықпал ететін түйінді тәуекелдерді, сондай-ақ басқа іс-шараларды сәйкестендіру жөніндегі мәселелерді қоса алғанда, Қоғам қызметінің басым бағыттарын және даму стратегиясын әзірлеу мәселелері бойынша ұсынымдар әзірлеу және оны Қоғамның Директорлар кеңесіне ұсыну болып табылады.

11-тарау. Аудит комитеті

69. Объективті және тәуелсіз шешімдерді әзірлеу және ықтимал мүдделер қақтығысы бар кез келген мүдделі тараптың (Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Атқарушы орган басшысының, жұмыскерлердің және өзге тұлғалардың) комитет мүшелерінің пайымдауларына ықпалын болдырмау мақсатында аудит комитетінің құрамына бухгалтерлік есеп және аудит, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау саласында білімі мен практикалық тәжірибесі бар тәуелсіз директорлар ғана кіреді.

Аудит комитетінің функциялары ішкі және сыртқы аудит, қаржылық есептілік, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару, Қазақстан Республикасының заңнамасын, ішкі құжаттарды сақтау мәселелерін және Директорлар кеңесінің тапсырмасы бойынша өзге мәселелерді қамтиды.

70. Аудит комитеті Қоғамның жылдық қаржылық есептілігіне (шоғырландырылған және/немесе шоғырландырылмаған) аудит жүргізу үшін аудиторлық ұйымды таңдау бойынша Қоғамның Директорлар кеңесіне ұсынымдар дайындайды, сондай-ақ аудиторлық ұйым аудиторлық есепті Қоғамның Директорлар кеңесіне және Жалғыз акционерге/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге ұсынар алдында аудиторлық есепті алдын ала талдайды.

12-тарау. Тағайындаулар мен сыйақылар комитеті

71. Объективті және тәуелсіз шешімдерді әзірлеу және ықтимал мүдделер қақтығысы бар кез келген мүдделі тараптың (Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Атқарушы орган басшысының, жұмыскерлердің және өзге тұлғалардың) комитет мүшелерінің пайымдауларына ықпалын болдырмау мақсатында тағайындаулар мен сыйақылар комитетінің құрамындағы мүшелердің басым көпшілігін тәуелсіз директорлар құрайды.

72. Тағайындаулар мен сыйақылар комитетінің кемінде бір мүшесінің персоналды басқару және оның қызметін бағалау саласында, сондай-ақ корпоративтік басқару саласында білімі мен практикалық тәжірибесі болуға тиіс. Комитеттің төрағасы тәуелсіз директор болып табылады.

73. Тағайындаулар мен сыйақылар комитетінің функцияларына тағайындау (сайлау), уәждемелік ТТК қою, қызметті бағалау, сыйақы беру және Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сабақтастығын жоспарлау мәселелері, корпоративтік хатшыны, ішкі аудит қызметінің басынысы мен жұмыскерлерін, тағайындалуы директорлар кеңесінің шешімі бойынша жүргізілетін Қоғамның басқа жұмыскерлерін тағайындау және сыйақы беру мәселелері (бұл ретте ішкі аудит қызметінің басшысы мен жұмыскерлеріне байланысты мәселелер аудит комитетінің құзыретіне жатады), сондай-ақ Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер өкілеттіктер берсе, Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамына қатысты аталған мәселелерді қарауға қатысу кіреді. Бұл жағдайда тағайындаулар мен сыйақылар комитетінің мүшелері мүдделер қақтығысы болатын жағдайдың туындауына жол бермейді және өзінің тағайындалуына және/немесе сыйақысына қатысты мәселелерді қарауға қатыспайды.

13-тарау. Қоғамның Директорлар кеңесінің қызметін ұйымдастыру

74. Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстарын дайындау және өткізу оның қызметінің нәтижелі болуына ықпал етеді. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері өз міндеттерін орындау үшін толық, өзекті және уақытылы ақпаратқа қолжетімділікке ие болады.

75. Қоғамның Директорлар кеңесі Қоғамның құжаттарында белгіленген Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстарын дайындау және өткізу жөніндегі рәсімдерді сақтайды.

76. Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстары қаралатын мәселелер тізбесін және отырыстарды өткізу кестесін қамтитын, күнтізбелік жыл басталғанға дейін Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін жұмыс жоспарына сәйкес өткізіледі.

Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарын өткізу бетпе-бет немесе сырттай дауыс беру нысандары арқылы жүзеге асырылады.

Қоғамның Директорлар кеңесіне сырттай дауыс беру нысанындағы отырыстардың санын азайту ұсынылады.

77. Стратегиялық сипаттағы мәселелерді қарау және олар бойынша шешімдер қабылдау Қоғамның Директорлар кеңесінің бетпе-бет дауыс беру нысанындағы отырыстарында ғана жүзеге асырылады.

78. Егер Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің (Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 30%-нан артық емес) Қоғамның Директорлар кеңесінің отырысына жеке өзі қатысуға мүмкіндігі болмаған жағдайда Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің екі нысанды отырысын үйлестіруге болады.

Қоғамның Директорлар кеңесінің қатыспаған мүшесі техникалық байланыс құралдарын пайдалана отырып, қаралатын мәселені талқылауға қатыса алады және өз пікірін жазбаша нысанда бере алады.

79. Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстарын өткізу кезеңділігі жылына кемінде алты отырысты құрайды.

80. Қоғамның Директорлар кеңесінің отырыстарына арналған материалдар, егер өзге мерзімдер Қоғамның Жарғысында белгіленбесе, кемінде күнтізбелік он күн бұрын, ал Қоғамның Жарғысында айқындалатын біршама маңызды мәселелер бойынша кемінде он бес жұмыс күні бұрын жіберіледі.

81. Маңызды мәселелер тізбесі іс-шаралар жоспарын бекіту мен орындалуын бағалауды, Атқарушы органның басшысына арналған ТТК, жылдық есепті және басқа заңды тұлғаларды құруға қатысуды қамтиды.

82. Қоғамның Директорлар кеңесі отырысының күн тәртібіне мерзімі бұзылып ұсынылған материалдары бар мәселелер қосылмайды. Мерзімі бұзылған мәселелер күн тәртібіне енгізілген жағдайда Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасына осы қажеттіліктің толық негіздемесі беріледі. Мерзімі бұзылған мәселелерді күн тәртібіне енгізуге байланысты мән-жай оларды уақтылы дайындауға және ұсынуға жауапты адамның қызметін бағалау кезінде ескеріледі.

83. Қоғамның Директорлар кеңесі толық, анық және сапалы ақпарат негізінде шешім қабылдайды. Қоғамның Директорлар кеңесі тиімді әрі уақтылы шешімдер қабылдауы үшін мынадай шарттардың сақталуы қамтамасыз етіледі:

1) Директорлар кеңесіне ұсынылатын материалдардың, ақпараттың, құжаттардың сапасының жоғары болуы (оның ішінде Директорлар кеңесі мүшелерінің тілді меңгеруіне байланысты басқа тілдерге аудару);

2) қажеттілік болған кезде сарапшылардың (ішкі және сыртқы) пікірін алу. Сарапшыларды тарту қабылданған шешім үшін Директорлар кеңесін жауапкершіліктен босатпайды;

3) Директорлар кеңесінде әсіресе маңызды әрі күрделі мәселелер үшін талқылауларға бөлінетін уақыт;

4) мәселелерді уақтылы қарау;

5) шешімдерде одан арғы іс-қимыл жоспары, мерзімдері мен жауапты адамдар көзделеді.

Қоғамның Директорлар кеңесі шешімдерінің сапасына мынадай факторлар теріс әсер етеді:

- 1) отырыста бір немесе бірнеше директордың үстемдігі, бұл басқа директорлардың талқылауларға толық қатысуын шектейді;
- 2) тәуекелдерге қатысты формальды көзқарас;
- 3) жеке мүдделерді қудалау және әдеп стандарттарының төмен болуы;
- 4) Директорлар кеңесінің отырысында нақты және белсенді талқылауларсыз формальды түрде шешімдер қабылдау;
- 5) ымырасыздық позициясы (ікемділіктің болмауы) немесе дамуға деген ұмтылыстың болмауы (ағымдағы жағдайға қанағаттану);
- 6) әлсіз ұйымдастырушылық мәдениет;
- 7) ақпараттың және/немесе талдаудың жетіспеуі.

Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері шешім қабылдау үшін қажетті күн тәртібіндегі мәселелер бойынша қосымша ақпарат сұрата алады.

84. Қоғамның Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі құрамына өзі кіретін Директорлар кеңесінің және комитеттің отырыстарына қатысады. Қоғамның Директорлар кеңесі туралы ережеде айтылатын ерекше жағдайларда осы нормадан ауытқуға болады.

85. Қоғамның Директорлар кеңесінің отырысын өткізуге арналған кворум Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері санының кемінде жартысы болғанда Қоғамның Жарғысымен айкындалады және қаралатын мәселелерді талқылауға және дауыс беруге қатысатын Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелерін ескере отырып, техникалық байланыс құралдарын (бейнеконференция сеансы, телефон арқылы конференция байланысы және т.б. режимінде) пайдалана отырып не олардың жазбаша түрде білдірілген дауыстары болған кезде айкындалады.

86. Қоғамның Директорлар кеңесінің отырысында шешімдер, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында, Қоғамның Жарғысында өзгеше көзделмесе, отырысқа қатысатын Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің көпшілік даусымен қабылданады.

87. Қоғамның Директорлар кеңесі отырысында мәселелерді шешкен кезде Қоғамның Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі бір дауысқа ие болады. Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің дауыс беру құқығын өзге адамға, оның ішінде Қоғамның Директорлар кеңесінің басқа мүшесіне беруге болмайды.

88. Қоғамның Директорлар кеңесі шешім қабылдаған кезде Директорлар кеңесі мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда шешуші дауыс беру құқығы Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасына тиесілі.

89. Қоғамның Директорлар кеңесінің қарауына шығарылған мәселе бойынша мүддесі бар Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшесі осы мәселе бойынша талқылауға және дауыс беруге қатыспайды, бұл туралы Қоғамның Директорлар кеңесі отырысының хаттамасында тиісті жазба жасалады.

Қоғамның Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарын талқылау қорытындылары мен қабылданған шешімдерді толық көлемде көрсете

отырып, Қоғамның ішкі құжаттарында белгіленген тәртіпке сәйкес корпоративтік хатшы не Қоғамның жұмыскерлері қатарынан комитеттің хатшысы хаттамалайды.

90. Қоғамның Директорлар кеңесі бұрын қабылданған шешімдерге тексеру жүргізе алады. Шешім мен оны қабылдау процесі талдануға жатады. Қоғамның Директорлар кеңесі өз қызметіне жыл сайынғы бағалау жүргізу кезінде бұрын қабылданған шешімдерге тексеру жүргізіледі.

14-тарау. Қоғамның Директорлар кеңесінің қызметі мен тиімділігін бағалау

91. Қоғамның Директорлар кеңесі, комитеттер және Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері Қоғамның Директорлар кеңесі бекіткен құрылымдық процесс шеңберінде жыл сайынғы негізде бағаланады. Бағалау әдістері өзін-өзі бағалау немесе бағалау сапасын жақсарту үшін сырттан тәуелсіз консультант тарту болып табылады. Директорлар кеңесінің қызметіне тәуелсіз бағалау жүргізу қажеттілігі туралы шешімді Қоғамның Директорлар кеңесінің тағайындаулар және сыйақылар комитетінің ұсынымы негізінде Қоғамның Директорлар кеңесі қабылдайды. Бұл ретте үш жылда кемінде бір рет бағалау тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып жүргізіледі.

Директорлар кеңесінің қызметіне бағалау жүргізу Қоғамның Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін айқындауға, Аткарушы органмен коммуникацияға, Қоғамның Директорлар кеңесінің комитеттері мен мүшелерінің оның жұмысына тартылуын арттыруға, Қоғамның Директорлар кеңесінің, комитеттердің және корпоративтік хатшының жұмысын жақсартудың басым бағыттарын айқындауға бағытталған.

92. Бағалау Директорлар кеңесінің, комитеттердің және оның әрбір мүшесінің Қоғамның ұзақ мерзімді құнының өсуіне және орнықты дамуына қосқан үлесін айқындауға, сондай-ақ бағыттарын анықтауға және жақсартуға арналған шараларды ұсынуға мүмкіндік береді. Бағалау нәтижелері Қоғамның ұзақ мерзімді құнының өсуі мен орнықты дамуын қамтамасыз ету, сабақтастықты жоспарлау және қайта сайлау үшін қажетті Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдыларына, тәжірибесіне және біліміне қажеттіліктерді айқындау үшін пайдаланылады. Қоғамның Директорлар кеңесінің жекелеген мүшелері қызметінің нәтижелерінде елеулі кемшіліктер болған жағдайда Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер тиісті шешім қабылдауы үшін олармен консультациялар өткізеді. Директорлар кеңесінің оңтайлы сандық құрамын және Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы беру көлемін айқындау кезінде бағалау нәтижелері назарға алынады.

93. Қоғамның Директорлар кеңесінің және оның жекелеген мүшелерінің кәсібилігін арттырудың негізгі құралдарының бірі бағалау болып табылады және ол Қоғамның Директорлар кеңесінің жана және жұмыс істеп жүрген мүшелері үшін лауазымға кіріспе мен оқытудың тиімді және тиісті бағдарламаларын әзірлеуге көмектеседі. Бағалау тәуелсіз директорлар үшін де, сонымен қатар Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің өкілдері үшін де және Директорлар кеңесінің құрамына енгізілсе, Қоғамның Аткарушы органның басшысы үшін де жүргізіледі.

Бағалау жүргізу жүйелілік, кешенділік, үздіксіздік, шынайылық, құпиялылық сияқты өлшемшарттарды қолдана отырып жүзеге асырылады.

Қоғамның Директорлар кеңесінің, оның комитеттерінің және Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің қызметіне бағалау жүргізу процесі, мерзімі мен тәртібі Қоғамның ішкі құжаттарында регламенттеледі.

Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы бағалау жүргізу процесіне және оның нәтижелері бойынша шаралар қабылдауға жауапты болады.

94. Бағалау мынадай мәселелерді қарауды да қамтиды:

1) Қоғам алдында тұрған міндеттер тұрғысынан Директорлар кеңесі құрамының онтайлылығы (дағды, тәжірибе теңгерімі, құрамның әртүрлілігі, тәуелсіздік және объективтілік);

2) Қоғам пайымының, стратегиялық мәселелерінің (іс-шаралар жоспары), негізгі міндеттерінің, проблемалары мен құндылықтарының анықтығы;

3) Директорлар кеңесінің сабақтастығы мен дамуын жоспарлау;

4) Директорлар кеңесінің бірыңғай орган ретінде жұмыс істеуі, Қоғамның қызметіндегі Директорлар кеңесінің және Аткарушы орган басшысының рөлдері;

5) Директорлар кеңесінің Қоғамның Жалғыз акционерімен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен, Аткарушы органмен және лауазымды адамдарымен өзара іс-қимыл тиімділігі;

6) Директорлар кеңесінің әрбір мүшесінің тиімділігі;

7) Директорлар кеңесінің комитеттері қызметінің тиімділігі және олардың Директорлар кеңесімен, Аткарушы орган мүшелерімен өзара іс-қимылы;

8) Директорлар кеңесіне берілетін ақпарат пен құжаттардың сапасы;

9) Директорлар кеңесіндегі, комитеттердегі талқылаулар сапасы;

10) корпоративтік хатшы қызметінің тиімділігі;

11) процестер мен құзыреттердің анықтығы;

12) тәуекелдерді анықтау және бағалау процесі;

13) Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен және өзге мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл.

95. Қоғамның Директорлар кеңесі жыл сайынғы жылдық есепте Қоғамның Директорлар кеңесіне бағалау жүргізу тәсілін және оның нәтижелері бойынша қабылданған шараларды көрсетеді.

96. Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Қоғамның Директорлар кеңесіне өз бетінше дербес немесе өз есебінен

сырттан тәуелсіз консультантты тарта отырып, бағалау жүргізе алады. Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер жүргізетін бағалау кезінде Қоғамның Директорлар кеңесі жүргізген бағалау қорытындылары, Қоғам қызметінің нәтижелері, ТТК орындау ескеріледі.

15-тарау. Қоғамның корпоративтік хатшысы

97. Қоғамның Директорлар кеңесінің қызметін және Қоғамның Директорлар кеңесінің, Атқарушы органның Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен өзара іс-қимылын тиімді ұйымдастыру мақсатында Директорлар кеңесі корпоративтік хатшыны тағайындайды.

98. Қоғамның Директорлар кеңесі корпоративтік хатшыны тағайындау және оның өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату туралы шешім қабылдайды, корпоративтік хатшының өкілеттік мерзімін, функцияларын және қызмет тәртібін, лауазымдық жалақысының мөлшерін және сыйақы беру шарттарын айқындайды, корпоративтік хатшы қызметін (хатшылығын) құру туралы шешім қабылдайды және көрсетілген қызметтің/тұлғаның бюджетін айқындайды. Корпоративтік хатшы Қоғамның Директорлар кеңесіне есеп береді және Қоғамның Атқарушы органынан тәуелсіз болады.

99. Корпоративтік хатшының негізгі міндеттері мыналарды қамтиды:

Директорлар кеңесі, Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер тарапынан корпоративтік шешімдерді уактылы және сапалы қабылдауға жәрдемдесу;

корпоративтік басқарудың және Қазақстан Республикасының заңнамасын, Қоғамның Жарғысын және осы Кодекстің ережелерін қолданудың барлық мәселелері бойынша Директорлар кеңесінің мүшелері үшін кеңесші рөлін орындау;

Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер мен Директорлар кеңесі қабылдаған корпоративтік шешімдердің уактылы орындалуын бақылау;

Директорлар кеңесі қызметінің корпоративтік шешімдерінің, материалдары мен нәтижелерінің архивін жүргізу;

Қоғамның Атқарушы органының және басқа негізгі жұмыскерлердің Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер мен Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімдерін орындауын мониторингтеу, Қоғамның Директорлар кеңесін осындай орындау/орындамау туралы хабардар ету;

осы Кодекстің ережелеріне және оларды қолдануға қатысты түсініктемелер беру, осы Кодекстің іске асырылуын мониторингтеу;

Қоғамның және еншілес ұйымдардың корпоративтік басқаруын жетілдіруге қатысу.

Корпоративтік хатшы Қоғамның жылдық есебінің құрамына қосылатын осы Кодекстің қағидаттары мен ережелерінің сақталуы туралы есеп дайындауды да жүзеге асырады. Аталған есепте тілсіз түсіндірулер келтіріле отырып, Кодекстің сақталмай отырған қағидаттары мен ережелерінің тізбесі көрсетіледі.

Корпоративтік хатшыға өзге міндеттерді жүктеу оның ағымдағы жүктемесі ескеріле отырып жүзеге асырылуға тиіс. Жаңа міндеттерді жүктеу осы Кодексте және Қоғамның ішкі құжаттарында сипатталған орындалатын функциялардың сапасына теріс әсер етпеуге тиіс. Жаңа функциялар өзге құрылымдық бөлімшелер мен лауазымды адамдардың функцияларын қайталамауы керек. Қайталанған жағдайда қайталануды азайту үшін функцияларды қайта қарау талап етіледі.

100. Корпоративтік хатшының Қоғамның Директорлар кеңесінің қызметін қамтамасыз ету бөлігіндегі негізгі функциялары мыналарды да қамтиды:

1) Директорлар кеңесінің төрағасына жұмыс жоспарын және отырыстардың күн тәртібін қалыптастыруда көмек көрсету;

2) Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарын өткізуді ұйымдастыру;

3) Директорлар кеңесі мүшелерінің күн тәртібінің мәселелері бойынша және Директорлар кеңесінің құзыреті шеңберінде шешімдер қабылдау үшін жеткілікті болатын өзекті және уақтылы ақпаратты алуын қамтамасыз ету;

4) Директорлар кеңесінің және комитеттердің отырыстарына хаттама жасау, Директорлар кеңесі мен комитеттер отырыстарының хаттамаларын, стенограммаларын, аудио-бейне жазбаларын, материалдарын сақтауды қамтамасыз ету;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасы, Қоғамның Жарғысы, осы Кодекс, ішкі құжаттар мәселелері бойынша Директорлар кеңесінің мүшелеріне консультациялар беру, болып жатқан өзгерістерді мониторингтеуді және Директорлар кеңесінің мүшелерін уақтылы хабардар етуді жүзеге асыру;

6) Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерінің лауазымға кірісуін ұйымдастыру;

7) Директорлар кеңесі мүшелерінің оқуын және сарапшылар тартуды ұйымдастыру;

8) Директорлар кеңесі/Бақылау кеңесі мүшелерінің Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен, Атқарушы органмен өзара іс-қимылын ұйымдастыру.

Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету бөлігінде:

- тілсіз шешімдер қабылдау үшін Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қарауына шығарылатын мәселелер бойынша материалдарды уақтылы жіберу;

- Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер шешімдерінің сақтауды қамтамасыз ету;

- Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің сұрауларына уақтылы негізде ақпараттың берілуін бақылауды қоса алғанда, Қоғамның Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен тиісінше өзара іс-қимылын қамтамасыз ету.

Корпоративтік басқарудың тиісті практикасын енгізу бөлігінде:

1) осы Кодекстің қағидаттары мен ережелерінің іске асырылуы мен сақталуын мониторингтеу;

2) осы Кодекстің қағидаттары мен ережелерінің сақталуы туралы есепті дайындау;

3) өз функцияларын орындау шеңберінде заңнамада, Қоғамның Жарғысында және басқа құжаттарында бекітілген корпоративтік басқару нормаларының бөлігінде бұзушылықтарды анықтау;

4) корпоративтік басқару мәселелері бойынша Қоғамның Жалғыз акционеріне/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге, лауазымды адамдарына, жұмыскерлеріне консультация беру;

5) корпоративтік басқару саласындағы үздік әлемдік практикаға мониторинг жүргізу және Қоғамда корпоративтік басқару практикасын жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізу.

101. Тиімді өзара іс-қимылды қамтамасыз ету және Қоғам органдары арасында ақпарат беру мақсатында корпоративтік хатшы табысты өзара қарым-қатынас құра білу дағдыларына ие болуға тиіс және жанжалды жағдайларды шешу дағдысына ие болады. Мүдделер қақтығысы бар жағдайлар туындағанда корпоративтік хатшы осы ақпаратты Директорлар кеңесі төрағасының назарына жеткізеді.

102. Корпоративтік хатшы өз міндеттерін орындау үшін білімге, тәжірибеге және біліктілікке, адал іскерлік беделге ие болады. Қоғамның мөлшері мен оның қызмет ауқымына қарай корпоративтік хатшы қызметі құрылуы мүмкін.

103. Жоғары заңгерлік немесе экономикалық білімі, кемінде бес жыл жұмыс тәжірибесі және корпоративтік басқару мен корпоративтік құқық саласында практикалық білімі бар адам корпоративтік хатшы лауазымына тағайындалады.

104. Қоғамның Директорлар кеңесі отырыстарды дайындау және өткізу тиімділігін арттыру мақсатында Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелеріне берілген материалдардың толықтығын және пайдалылығын мерзімді түрде талқылап отырады. Осы талқылаулардың нәтижелері корпоративтік хатшы қызметінің тиімділігін бағалау элементтерінің бірі болып табылады.

105. Корпоративтік хатшыға қатысты Қоғамда лауазымға кіріспе және сабақтастықты жоспарлау бағдарламасы әзірленеді. Корпоративтік хатшыны тағайындау Қоғамның ішкі құжаттарында бекітілген ашық және айқын рәсімдер негізінде жүзеге асырылады.

106. Корпоративтік хатшы өз қызметін Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін ережелер негізінде жүзеге асырады, онда функциялары, құқықтары мен міндеттері, Қоғамның органдарымен өзара іс-қимыл тәртібі, біліктілік талаптары мен басқа ақпарат көрсетіледі.

107. Корпоративтік хатшы өзінің өкілеттіктерін орындаған кезде Қоғамның Атқарушы органы оған жан-жақты жәрдем көрсетеді.

16-тарау. Қоғамның омбудсмені

108. Іскерлік этика қағидаттарын сақтау және Қоғамда туындайтын әлеуметтік-еңбек дауларын оңтайлы реттеу мақсатында омбудсмен тағайындалуы мүмкін.

Омбудсмен лауазымына кандидатын іскерлік беделі мінсіз, өзі абыройлы және әділ шешім қабылдауға қабілетті болуға тиіс.

109. Омбудсмен Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен тағайындалады және әрбір екі жыл сайын қайта сайлануға тиіс. Омбудсменнің рөлі өзіне жүтінген жұмыскерлерге, еңбек дауларына, шиеленістерге қатысушыларға консультация беру және Қазақстан Республикасының заңнамасы нормаларының сақталуын (оның ішінде, құпиялылықтың сақталуын) ескере отырып, оларға өзара қолайлы, сындарлы және іске асырылатын шешім әзірлеуге жәрдем көрсету, Қоғам мен еншілес ұйымдардың да жұмыскерлердің проблемалық әлеуметтік-еңбек мәселелерін шешуге жәрдем көрсету болып табылады.

110. Омбудсмен өзі анықтаған жүйелік сипаттағы және тиісті шешімдер қабылдауды талап ететін проблемалық мәселелерді (кешенді шараларды) тиісті органдардың және Қоғам мен еншілес ұйымдардың лауазымды адамдарының қарауына шығарады, оларды шешу үшін сындарлы ұсыныстар береді.

111. Омбудсмен тоқсанына кемінде бір рет тағайындаулар және сыйақылар комитетіне және Қоғамның Директорлар кеңесіне жүргізілген жұмыстың нәтижелері туралы есеп береді, олар қызметінің нәтижелерін бағалайды.

112. Қоғамның Директорлар кеңесі жылдық жұмыс жоспарын және ТТК бекітеді, тоқсанына кемінде бір рет омбудсмен қызметінің нәтижелерін бағалайды, еңбекке ақы төлеу және сыйлықақы беру мәселелерін қарайды және омбудсмен лауазымын атқаратын адамның өкілеттігін ұзарту немесе тоқтату туралы шешім қабылдайды. Еңбекке ақы төлеу және сыйлықақы беру шарттарының мәселелері Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілетін ішкі нормативтік құжатпен айқындалады. Омбудсменнің жұмыс орны, еңбек жағдайлары Қоғамның Атқарушы органының шешімімен айқындалады.

Қоғам жоғары әдеп стандарттарын ұстануға және Қоғамның барлық жұмыскерлері мен әріптестерінің осы стандарттарды тұрақты қолдануын қамтамасыз ету үшін қажетті рәсімдерді енгізуге міндетті.

17-тарау. Қоғамның Директорлар кеңесінің жанындағы ішкі аудит қызметі

113. Директорлар кеңесіне тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін қадағалауды жүзеге асыруға жәрдемдесу мақсатында Қоғамның Директорлар кеңесі тәуелсіз ішкі аудиттің болуын қамтамасыз етеді.

Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі – ІАҚ) Қоғамның Директорлар кеңесі мен Атқарушы органына тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару процестерінің тиімділігін бағалауға және арттыруға қатысты жүйелі және дәйекті тәсіл негізінде Қоғамның қызметін жетілдіруге және алға қойылған мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру үшін жеке құрылымдық бөлімше ретінде құрылады.

Қоғамның Директорлар кеңесі ІАҚ-тің сандық құрамын, оның жұмыскерлері өкілеттіктерінің мерзімін айқындайды, оның басшысын тағайындайды, сондай-ақ оның өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатады, оның жұмыс тәртібін, ІАҚ жұмыскерлеріне еңбекақы төлеу және сыйлықақы беру мөлшері мен шартын, сондай-ақ ІАҚ бюджетін айқындайды.

114. ІАҚ жұмыскерлері Қоғамның Директорлар кеңесінің және Атқарушы органының құрамына сайлана алмайды.

115. ІАҚ тікелей Қоғамның Директорлар кеңесіне бағынады және Қоғамның Атқарушы органынан тәуелсіз болып табылады. ІАҚ-тың міндеттері мен функциялары, оның құқықтары мен жауапкершілігі Қоғамның директорлар кеңесі бекітетін ішкі аудит қызметі туралы ережеде айкындалады.

ІАҚ-тың Директорлар кеңесіне ұйымдық бағыныстылығы және функционалдық есептілігі:

1) Қоғамның Директорлар кеңесінің ІАҚ қызметінің мақсаттарын, міндеттерін, функциялары мен тәртібін регламенттейтін ішкі аудит саласының ережесін бекітуін (аудит комитеті алдын ала қарағаннан кейін);

2) Қоғамның Директорлар кеңесінің тәуекелге бағдарланған жылдық аудиторлық жоспарды бекітуін (аудит комитеті алдын ала қарағаннан кейін);

3) Қоғамның Директорлар кеңесіне жылдық аудиторлық жоспардың орындалуы туралы тоқсан сайынғы және жылдық есепті және ішкі аудит қызметі туралы өзге де ақпаратты беруді (аудит комитеті алдын ала қарағаннан кейін);

4) Қоғамның Директорлар кеңесінің ІАҚ-тың басшысы мен жұмыскерлерін тағайындау, лауазымынан босату, оларға сыйақы беру туралы шешімдерді бекітуін (аудит комитеті алдын ала қарағаннан кейін);

5) Қоғамның Директорлар кеңесінің ІАҚ бюджетін бекітуін (аудит комитеті алдын ала қарағаннан кейін);

6) Қоғамның Директорлар кеңесінің ішкі аудитті жүзеге асыруға теріс әсер етуі мүмкін ІАҚ өкілеттіктерінің елеулі шектеулерін немесе өзге де шектеулерді қарауын білдіреді.

116. ІАҚ-тың негізгі міндеттері Қоғамда ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің сапасын бағалауды және осы жүйенің жеткіліктілігі мен тиімділігі туралы ақпаратты Қоғамның Директорлар кеңесінің назарына жеткізуді қамтиды. Ішкі аудит қызметінің негізгі міндеті Қоғам қызметінің нәтижелерін жақсартуға жәрдемдесу болып табылады.

117. Ішкі аудит қызметі туралы ережеде оның мақсаттары, міндеттері мен жауапкершілігі айқындалады және:

1) ішкі аудиторлардың қағидаттарына, әдеп кодексіне және Халықаралық ішкі аудиторлар институты (The Institute of Internal Auditors) қабылдаған халықаралық ішкі аудит стандарттарына бейілділігі;

2) Қоғамның ІАҚ-тың мәртебесі, мақсаттары, міндеттері және жауапкершілігі;

3) ішкі аудиттің мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу және ІАҚ-тың өз функциялары мен міндеттерін тиімді орындауы үшін ішкі аудит қызметінің тәуелсіздігін, объективтілігін және кәсіпқойлығын қамтамасыз ету шарттары;

4) ІАҚ-тың басшысына және жұмыскерлеріне қойылатын біліктілік талаптары;

5) ішкі аудит қызметінің көлемі мен мазмұны;

6) тиісті тапсырмаларды орындаған кезде құжаттамаға, қызметкерлерге және материалдық активтерге қол жеткізу құқығы;

7) ішкі аудит қызметінің Қоғамның Директорлар кеңесімен және Атқарушы органымен өзара іс-қимыл жасау және Қоғамның аудит комитеті мен Директорлар кеңесіне есептілік беру тәртібі бекітіледі.

118. Ішкі аудит қызметі туралы ережеде мынадай міндеттер мен функциялар да көзделеді:

1) Қоғамның Атқарушы органына және жұмыскерлеріне тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау, корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі рәсімдер мен іс-шараларды әзірлеуде және олардың орындалуына мониторинг жүргізуде жәрдемдесу;

2) Қоғамның сыртқы аудиторымен, сондай-ақ тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару саласында консультация беру жөніндегі қызметтерді көрсететін адамдармен қызметті үйлестіру;

3) белгіленген тәртіп шеңберінде еншілес ұйымдарға ішкі аудит жүргізу;

4) ішкі аудит бөлімшесі қызметінің нәтижелері мен жылдық аудиторлық жоспардың орындалуы туралы тоқсан сайынғы және жылдық есептерді (оның ішінде елеулі тәуекелдер, кемшіліктер, анықталған кемшіліктерді жою жөніндегі іс-шаралардың орындалу қорытындылары және тиімділігі, нақты жағдайды бағалаудың қорытындылары, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігі туралы ақпаратты қамтиды) дайындау және оны Қоғамның Директорлар кеңесіне және аудит комитетіне беру;

5) Қоғамның Атқарушы органы мүшелерінің және оның жұмыскерлерінің инсайдерлік ақпаратқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске, әдеп

талаптарын сақтауға қатысты Қазақстан Республикасы заңнамасының ережелерін және ішкі құжаттарды сақтауын тексеру;

6) сыртқы аудитор ұсынымдарының орындалуын мониторингтеуді жүзеге асыру;

7) ішкі бақылауды, тәуекелдерді басқаруды, корпоративтік басқаруды ұйымдастыру және жетілдіру, ішкі аудитті ұйымдастыру мәселелері (осы салаларда ішкі нормативтік құжаттар мен жобаларды әзірлеу мәселелерін қоса алғанда) бойынша, сондай-ақ ІАҚ-тың құзыретіне кіретін өзге де мәселелер бойынша Қоғамның Директорлар кеңесіне, Атқарушы органына, құрылымдық бөлімшелер мен еншілес ұйымдарға консультациялар беру.

ІАҚ өз қызметін Қоғамның Директорлар кеңесі бекіткен тәуекелге бағдарланған жылдық аудиторлық жоспар негізінде жүзеге асырады. Аудиторлық есептердің нәтижелері және негізгі анықтаулар, ІАҚ ұсынымдарының орындалу мониторингі тоқсан сайын Қоғамның Директорлар кеңесінің қарауына шығарылады.

ІАҚ өз қызметін жүзеге асыру кезінде ішкі бақылау жүйесінің және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін жыл сайын бағалауды, ішкі аудит саласындағы қызметтің жалпы қабылданған стандарттарын және корпоративтік стандарттарды қолдана отырып, корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізеді.

Қоғамның Директорлар кеңесі ІАҚ есептерін уактылы қарауды және ІАҚ ұсынымдарының уактылы орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді.

ІАҚ басшысы ішкі аудит қызметінің барлық түрлерін қамтитын және ІАҚ қызметіне ішкі және сыртқы бағалауды міндетті түрде жүргізуді көздейтін кепілдік және сапаны арттыру бағдарламасын әзірлейді және қолдайды.

119. ІАҚ, оның басшысы мен жұмыскерлері қызметінің тиімділігін (сапасын) бағалауды Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін және ІАҚ пен оның басшысы қызметінің тиімділігін (сапасын) бағалау тәртібін айқындайтын ішкі нормативтік құжат негізінде Қоғамның Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

Кепілдік және сапаны арттыру бағдарламасы ІАҚ қызметінің халықаралық ішкі аудит стандарттарына сәйкестігін бағалау мақсатында әзірленеді және іске асырылады. Осы бағдарлама шеңберінде мерзімді ішкі және сыртқы бағалау жүргізу (стандарттарға, ішкі аудиторлардың әдеп кодексіне сәйкестігі тұрғысынан), сондай-ақ ішкі аудиттің тиімділігі мен нәтижелілігін бағалау және қызметті жетілдіру үшін мүмкіндіктерді анықтау көзделеді.

18-тарау. Қоғамның Атқарушы органы

120. Қоғамның ағымдағы қызметіне басшылықты Атқарушы орган – Бас директор жүзеге асырады.

Бас директор кәсіби және жеке қасиеттерге, адал іскерлік беделге ие және әдеп стандарттарын ұстанады.

Бас директор ұйымдастырушылық қабілеттерге ие, сондай-ақ Жалғыз акционермен/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционермен белсенді өзара іс-қимылда жұмыс істейді және олармен, Қоғамның Директорлар кеңесімен, жұмыскерлермен және басқа да мүдделі тараптармен сындарлы диалог құрады.

121. Бас директор Қоғамның Директорлар кеңесіне есеп береді және Қоғамның күнделікті қызметіне басшылықты жүзеге асырады, іс-шаралар жоспарының және/немесе бюджеттің және Қоғамның Директорлар кеңесі мен Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер қабылдаған шешімдердің іске асырылуына жауапты болады.

122. Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Бас директорыды сайлайды, өкілеттік мерзімін, лауазымдық айлық мөлшерін, оның еңбегіне акы төлеу шарттарын айқындайды. Бас директор лауазымына кандидаттарды іздеу және іріктеу, оның сыйақысын айқындау процесінде Қоғамның Директорлар кеңесінің тағайындаулар мен сыйақылар комитеті шешуші рөл атқарады.

123. Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Қоғамның Бас директорының өкілеттігін кез келген уақытта тоқтата алады.

124. Қоғамның Бас директоры үш жылға дейінгі мерзімге сайланады.

125. Қоғамның Атқарушы органының басшысын тағайындау және оған сыйақы беру процестерінің ашықтығын арттыру үшін Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер Қоғамның Бас директорын тағайындау, сыйақы беру, бағалау және сабақтастығы жөніндегі қағидаларды бекітіп, оны қатаң сақтайды.

126. Бас директор Қоғамның Директорлар кеңесінің басшылығымен Қоғамның іс-шаралар жоспарын және/немесе бюджетін әзірлейді.

Бас директор:

1) Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларына, Қоғамның Жарғысы мен ішкі құжаттарына, Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Директорлар кеңесінің шешімдеріне сәйкес қызметті жүзеге асыруды;

2) тәуекелдерді тиісінше басқаруды және ішкі бақылауды;

3) Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, Директорлар кеңесінің шешімдерін іске асыру үшін ресурстар бөлуді;

4) Қоғам жұмыскерлерінің еңбек қауіпсіздігін;

5) Қоғам жұмыскерлерінің мүдделілік және түзу ниеттілік атмосферасын құруды, корпоративтік мәдениетті дамытуды қамтамасыз етеді.

127. Қоғамның Директорлар кеңесі Қоғамның Бас директорының қызметін бақылауды жүзеге асырады. Бақылау Қоғамның Бас директорының Қоғамның Директорлар кеңесіне орта мерзімді іс-шаралар жоспарларының орындалуы және қол жеткізілген нәтижелер мәселелері бойынша тоқсанына кемінде бір рет

тұрақты есеп беруі және Қоғамның Директорлар кеңесінің Бас директорды тындауы арқылы жүзеге асырылады.

128. Қоғамның Бас директорының бастамасы бойынша Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің қарауына шығарылатын барлық мәселелерді Қоғамның Директорлар кеңесі алдын ала қарап, мақұлдайды.

129. Қоғамның Бас директоры мүдделер қақтығысы бар жағдайдың туындауына жол бермейді. Мүдделер қақтығысы туындаған кезде ол Директорлар кеңесіне бұл туралы алдын ала хабарлайды, оны жазбаша тіркейді және мәселе бойынша шешім қабылдауға қатыспайды.

Бас директор тарапынан Іскерлік әдеп кодексі нормаларының бұзылуы жағдайларын омбудсмен Қоғамның Директорлар кеңесінің назарына жеткізеді.

130. Қоғамның Бас директоры Қоғамның Директорлар кеңесінің мақұлдауымен ғана басқа ұйымдарда лауазым атқара алады. Қоғамның Бас директоры басқа заңды тұлғаның атқарушы орган басшысының не атқарушы органның функцияларын жеке-дара жүзеге асыратын адамның лауазымын атқармайды.

131. Қоғамның Бас директоры Қоғамның оңтайлы ұйымдық құрылымын құруды қамтамасыз етеді.

Ұйымдық құрылым:

- 1) шешімдер қабылдаудың тиімділігіне;
- 2) Қоғамның өнімділігін ұлғайтуға;
- 3) шешімдер қабылдаудың жеделдігіне;
- 4) ұйымдық икемділікке бағытталған.

Қоғамның бос позицияларына кандидаттар іріктеу ашық және айқын конкурстық рәсімдердің негізінде жүзеге асырылады. Қоғам жұмыскерлерін мансаптық ілгерілету, материалдық ынталандыру білім деңгейін, құзыреттерін, жұмыс тәжірибесін және қойылған міндеттерге қол жеткізуді ескере отырып, меритократия қағидаттарына сәйкес жүзеге асырылады. Қоғамда кадрлық резерв жұмыскерлерінің пулы қалыптастырылады, осының ішінен кейін орта және жоғары менеджменттің басшы лауазымдарына тағайындаулар жүргізілуі мүмкін. Жұмыскерлер жыл сайынғы негізде бағалаудан өтеді.

Кадрларды іріктеу рәсімдері мынадай талаптар бойынша іске асырылады:

бәсекелестікті арттыруға және кәсіптік пен құзыреттілік талаптарына сай келетін лайықты үміткерлерді іріктеуге ықпал ететін мүмкіндіктер теңдігі қағидатын қамтамасыз ете отырып, ашықтық және көптеген адамдар үшін лауазымдарға орналасудың шектеулердің болмауы;

кадрларды бейтараптылықпен таңдау және протекционизмнің, патронаттық қабылдау жүйесінің (адалдық, этникалық тиесілілік, туыстық қатынастар және жеке достық қағидаты бойынша) мүлдем болмауы;

шешім шығару кезінде субъективтілікке жағдай туғызбай, кандидаттарды бағалау қағидаттары мен өлшемшарттарын бекіту мәселелерін де құқықтық регламенттеу.

Қоғамда Қоғам жұмыскерлерінің сабақтастығын жоспарлау камтамасыз етіледі. Қоғам жұмыскерлерін тағайындау тетігі ТТК орындалмаған жағдайда лауазымнан мерзімінен бұрын босату мүмкіндігін көздей отырып, оларды ұзақ мерзімді нәтижелерге қол жеткізуге ынталандыруға тиіс.

19-тарау. Қоғамның Бас директорын бағалау және оған сыйақы беру

132. Қоғамның Бас директорын Қоғамның Директорлар кеңесі бағалайды. Бағалаудың негізгі өлшемшарты алға қойылған ынталандырушы ТТК-ге қол жеткізу болып табылады.

Қоғамның Бас директорының уәждемелік ТТК-ін Қоғамның Директорлар кеңесі бекітеді.

Бағалау нәтижелері сыйақы мөлшеріне, көтермелеуге, қайта сайлауға (тағайындауға) немесе өкілеттіктерді мерзімінен бұрын тоқтатуға әсер етеді.

20-тарау. Орнықты даму қағидаты

133. Қоғам ұзақ мерзімді құнды өсіруге ұмтыла отырып, экономикаға, экологияға және қоғамға өз ықпалының маңызын ұғынады, мүдделі тараптардың мүдделер теңгерімін сақтай отырып, ұзақ мерзімді кезеңде өзінің орнықты дамуын камтамасыз етеді. Мүдделі тараптармен жауапты, ойластырылған және ұтымды өзара іс-қимыл жасау тәсілі Қоғамның орнықты дамуына ықпал ететін болады.

Қоғамның орнықты дамуы саласындағы қызметі ашықтық, есептілік, айқындық, әдепті мінез-құлық, мүдделі тараптардың мүдделерін құрметтеу, заңдылық, адам құқықтарын сақтау, сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік, мүдделер қақтығысына жол бермеу қағидаттарына сәйкес жүзеге асырылуға тиіс.

Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік орнықты даму қағидаттарының бірі болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер, инвесторлар, өзге де мүдделі тараптар және тұтастай Қоғам үшін жасайтын құнын бұзады; Қоғам сыбайлас жемқорлықтың кез келген көрінісіне төзбеушілік жариялайды. Сыбайлас жемқорлық істеріне тартылған лауазымды адамдар мен жұмыскерлер заңдарда көзделген тәртіппен жұмыстан шығарылуға және жауаптылыққа тартылуға тиіс; Қоғамдағы ішкі бақылау жүйелері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға жол бермеуге, олардың алдын алуға және анықтауға бағытталған шараларды да қамтуға тиіс; Қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте мүдделі тараптардың хабардар болуын арттыру үшін олармен диалогты дамытуы тиіс.

134. Қоғамның орнықты даму саласындағы қызметі халықаралық озық стандарттарға сәйкес келеді.

Қоғам өз қызметін жүзеге асыру барысында мүдделі тараптарға ықпал етеді немесе олардың ықпалына ұшырайды.

Мүдделі тараптар Қоғамның қызметіне оң да, сол сияқты теріс те әсер етуі, атап айтқанда, Қоғам құнының өсуіне, орнықты дамуына, беделі мен имиджіне әсер етуі, тәуекелдер тудыруы немесе азайтуы мүмкін. Қоғам мүдделі тараптармен тиісті өзара іс-қимыл жасауға ерекше мән береді.

135. Қоғам мүдделі тараптарды анықтау және олармен өзара іс-қимыл жасау кезінде АА 1000 Есептілік қағидаттарының стандарты (2008) (AA1000 accountability Principles Standard (2008)), АА1000 Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл стандарты (2015) (AA1000 Stakeholder engagement standard (2015)), ISO 26000 Әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі нұсқаулық (ISO 26000 guidance on Social Responsibility), Жаһандық есептілік бастамасының стандарттары (Global Reporting Initiative standards) сияқты мүдделі тараптардың анықтамасын және олармен өзара іс-қимылдың жалпы қабылданған халықаралық стандарттарын пайдаланады.

Қоғам мүдделі тараптармен диалог және ұзақ мерзімді ынтымақтастықты жолға қою жөнінде шаралар қабылдайды.

136. Қоғам өз тобы үшін мүдделі тараптардың шоғырландырылған картасына ие, тәуекелдерді ескере отырып және тәуелділікті (тікелей немесе жанама), міндеттемелерді, жағдайды (тәуекелі жоғары аймақтарға ерекше көңіл бөле отырып), ықпалды, түрлі (әр алуан) перспективаларды саралай отырып осындай тараптармен өзара іс-қимылдың тиісті жоспарын жасайды.

137. Қоғам ұзақ мерзімді кезеңде орнықты дамуы үшін өзінің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мақсаттарын келісуді қамтамасыз етеді, олар Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер мен инвесторлар үшін ұзақ мерзімді құнның өсуін де қамтиды. Қоғамдағы орнықты даму үш құрамдас бөлік: экономикалық, экологиялық және әлеуметтік бөліктен тұрады.

138. Экономикалық құрамдас бөлік Қоғамның қызметін ұзақ мерзімді құнды өсіруге, Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер мен инвесторлардың мүдделерін қамтамасыз етуге, процестердің тиімділігін арттыруға, анағұрлым жетілдірілген технологиялар құруға және дамытуға инвестицияларды өсіруге, еңбек өнімділігін арттыруға бағыттайды.

139. Экологиялық құрамдас бөлік биологиялық және физикалық табиғи жүйелерге әсерді азайтуды, шектеулі ресурстарды онтайлы пайдалануды, экологиялық, энергия және материал үнемдейтін технологияларды қолдануды, экологиялық жағынан қолайлы өнім жасауды, қалдықтарды азайтуды, қайта өңдеуді және жоюды және өзге де тиісті қызметті қамтамасыз етеді.

140. Әлеуметтік құрамдас бөлік өзгелермен бірге еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етуді және жұмыскерлердің денсаулығын сақтауды, жұмыскерлерге әділ сыйақы беруді және олардың құқықтарын құрметтеуді, персоналды жеке

дамытуды, персоналға арналған әлеуметтік бағдарламаларды іске асыруды, жаңа жұмыс орындарын құруды, демеушілік пен қайырымдылықты, экологиялық және білім беру акцияларын өткізуді және өзге де тиісті қызметті қамтитын әлеуметтік жауапкершілік қағидаттарына бағдарланған.

141. Қоғам осы үш аспект бойынша өз қызметіне және тәуекелдерге талдау жүргізеді, сондай-ақ өз қызметі нәтижелерінің мүдделі тараптарға теріс әсерін болдырмауға немесе оны азайтуға ұмтылады.

142. Қоғамда орнықты даму саласындағы басқару жүйесі, оның ішінде мынадай элементтер құрылады:

1) Қоғамның Директорлар кеңесі, Бас директоры және жұмыскерлер деңгейінде Қазақстан Республикасындағы Біріккен Ұлттар Ұйымының орнықты даму қағидаттарына бейілділік және орнықты даму мақсаттарын ұстану;

2) Қоғамның лауазымды адамдарының орнықты дамуы мәселелерін ілгерілетуге тартылуы;

3) үш құрамдас бөлік (экономика, экология, әлеуметтік мәселелер) бойынша ішкі және сыртқы ахуалды талдау;

4) жеткізу тізбектерін басқарудың орнықтылығын қамтамасыз ету;

5) әлеуметтік, экономикалық және экологиялық аяларда орнықты даму саласындағы тәуекелдерді айқындау;

6) мүдделі тараптардың картасын құру/байланысты тұлғалардың тізілімін жүргізу;

7) мемлекетпен және Қоғаммен өзара іс-қимылдың бағыттары мен форматтарын айқындау;

8) орнықты даму саласындағы мақсаттар мен ТТК айқындау, іс-шаралар жоспарын әзірлеу және жауапты адамдарды айқындау;

9) Қоғамның Бас директорын және басқа да жұмыскерлерін Қоғам қызметіне орнықты даму қағидаттарын енгізуге ынталандыру, оның ішінде сыйақының орнықты даму саласындағы нәтижелермен байланысы;

10) тәуекелдерді басқаруды, жоспарлауды, адам ресурстарын басқаруды, инвестицияларды, есептілікті, операциялық қызметті қоса алғанда, орнықты дамуды түйінді процестерге, сондай-ақ шешімдер қабылдау процестеріне интеграциялау;

11) лауазымды адамдар мен жұмыскерлердің орнықты даму саласындағы біліктілігін арттыру;

12) орнықты даму саласындағы іс-шараларды үнемі мониторингтеу және бағалау, мақсаттар мен ТТК-ге қол жеткізуді бағалау, түзету шараларын қабылдау, тұрақты жақсарту мәдениетін енгізу.

143. Қоғамның Директорлар кеңесі мен Бас директоры орнықты даму саласында тиісті жүйе қалыптастыруды және оны енгізуді қамтамасыз етеді.

Барлық жұмыскерлер мен барлық деңгейдегі лауазымды адамдар жеке басының мінез-құлқы мен тиісті саясатты және стандарттарды сақтау арқылы орнықты дамуға үлес қосады.

144. Қоғам орнықты дамуы саласындағы іс-шаралар жоспарын:

1) негізгі үш сала: экономикалық, экологиялық және әлеуметтік сала бойынша ағымдағы жағдайды талдау арқылы әзірлейді. Осы талдауды жасау кезінде ақпараттың анықтығы, уақтылылығы және сапасы маңызды болып табылады;

2) орнықты даму саласындағы тәуекелдерді айқындау. Тәуекелдер орнықты дамудың үш бағытына сәйкес бөлінеді, сондай-ақ салалас бағыттарға да ықпал етуі және басқа тәуекелдерді қамтуы мүмкін. Тәуекелдерді айқындау үшін Қоғамға әсердің ішкі де, сол сияқты сыртқы да факторларына талдау жүргізіледі;

3) мүдделі тараптарды және олардың қызметке ықпалын айқындау;

4) мақсаттарды, сондай-ақ мүмкіндігінше нысаналы көрсеткіштерді, Қоғам мен еншілес ұйымдардың қызметін үш құрамдас бөлік бойынша жақсарту және жетілдіру жөніндегі іс-шараларды, жауапты адамдарды, ресурстар мен орындау мерзімдерін айқындау;

5) нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізу мақсаттарының, іс-шараларының іске асырылуын тұрақты мониторингтеу және бағалау;

6) мүдделі тараптармен жүйелендірілген және сындарлы өзара іс-қимыл жасау, кері байланыс алу;

7) қалыптастырылған жоспарды іске асыру;

8) тұрақты мониторинг пен жүйелі есептілік;

9) жоспардың нәтижелілігін талдау және бағалау, қорытынды шығару және түзету, жақсарту шараларын қабылдау арқылы әзірлейді.

Орнықты даму:

1) басқару жүйесіне;

2) іс-шаралар жоспарына;

3) тәуекелдерді басқаруды, жоспарлауды (орта мерзімді (бесжылдық іс-шаралар жоспары) және қысқа мерзімді (жылдық бюджет) кезеңдерді), есептілікті, тәуекелдерді басқаруды, адам ресурстарын басқаруды, инвестицияларды, операциялық қызметті қоса алғанда негізгі процестерге, сондай-ақ органдардан (Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер, Директорлар кеңесі, Бас директор) бастап қатардағы жұмыскерлерге дейін барлық деңгейде шешімдер қабылдау процестеріне интеграцияланады.

145. Орнықты даму саласындағы басқару жүйесінде әрбір органның және барлық жұмыскердің орнықты даму саласындағы қағидаттарды, стандарттарды және тиісті саясат пен жоспарларды іске асырудағы рөлі, құзыреті, жауапкершілігі айқындалып, бекітіліп беріледі.

146. Қоғамның Директорлар кеңесі орнықты дамудың енгізілуіне стратегиялық басшылықты және бақылауды жүзеге асырады. Қоғамның Бас директоры тиісті іс-шаралар жоспарын қалыптастырып, оны Қоғамның Директорлар кеңесінің қарауына енгізеді.

Орнықты даму мәселелерін дайындау мақсатында комитет құрылады немесе осы функциялар Қоғамның Директорлар кеңесінің жанында жұмыс істеп тұрған комитеттердің бірінің құзыретіне беріледі.

Қоғамда орнықты даму мәселелері бойынша арнайы оқыту және біліктілікті арттыру бағдарламалары енгізіледі. Оқыту орнықты дамуды енгізуде тұрақты элемент болып табылады. Қоғамның лауазымды адамдары қызметті жүргізу және міндеттерді орындау кезінде орнықты даму қағидаттарын түсіну мен оған бейілділік және мәдениетін, мінез-құлқын өзгерту негізінде қызметкерлердің орнықты дамуға тартылуына ықпал етеді.

147. Орнықты даму қағидаттарын енгізуден болатын тиімділіктер мыналарды қамтиды:

1) инвестициялар тарту – әлемдік практикада инвестициялық тартымдылықты айқындау кезінде инвесторлар орнықты даму саласындағы тиімділікті ескереді;

2) басқарушылық тиімділікті арттыру және тәуекелдерді азайту – басқарушылық шешімдерді қабылдау процесіне экологиялық және әлеуметтік аспектілерді интеграциялау жоспарлау шегін кеңейтуге және тәуекелдер мен мүмкіндіктердің неғұрлым жан-жақты спектрін ескеруге мүмкіндік береді, бұл бизнестің орнықты дамуы үшін алғышарттар жасайды;

3) тиімділікті арттыру – заманауи технологияларды енгізу инновациялық өнімдер мен көрсетілетін қызметтер жасауға мүмкіндік береді, бұл ретте өзінің бәсекеге қабілеттілігі мен тиімділігі ұлғаяды;

4) беделді нығайту – корпоративтік имиджді жақсарту орнықты даму саласындағы қызметтің тікелей нәтижесі болып табылады, бұл брендтің құндылығын арттырады және сенім кредитін қалыптастырады, сондай-ақ іскерлік әріптестермен өзара іс-қимылдың сапасына оң әсер етеді;

5) ішкі және сыртқы мүдделі тараптардың жағынан ниеттестікті арттыру – еңбектің тартымды жағдайларын, кәсіптік және мансаптық өсу үшін мүмкіндіктер жасау перспективалы білікті мамандарды тартуға және ұстауға мүмкіндік береді; мүдделі тараптармен тиімді диалог құру Қоғам қызметінің айналасында оң ортаны қалыптастыруға ықпал етеді, бұл клиенттердің, Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің, инвесторлардың, мемлекеттік органдардың, жергілікті халықтың, қоғамдық ұйымдардың тарапынан түсіністік пен қолдау есебінен бизнестің тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

148. Орнықты даму жөніндегі есепті дайындау кезінде Халықаралық интеграцияланған есептілік стандарты (IIRC), Global Reporting Initiative (GRI) Орнықты даму саласындағы есептілік жөніндегі нұсқаулық, қызметтің экономикалық, әлеуметтік және экологиялық аспектілерін басқару саласындағы AA1000 Social and Ethical Accountability сериясының стандарттары сияқты жалпыға ортақ қабылданған халықаралық стандарттарды басшылыққа алу қажет, сондай-ақ қызметтік, коммерциялық және Қазақстан Республикасының заңнамасымен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын ақпараттың қорғалуын қамтамасыз етуді ескере отырып, мүдделі тараптардың мүдделеріне әсерін ескеруге тиіс.

149. Қоғам әріптестердің экономикаға, экологияға және қоғамға теріс әсер етуімен байланысты тәуекелді анықтаған жағдайда Қоғам ондай әсерді тоқтатуға немесе оның алдын алуға бағытталған шаралар қабылдайды.

Әріптес орнықты даму қағидаттарын және стандарттарын қабылдамаған немесе тиісінше орындамаған жағдайда Қоғам үшін осы әріптестің маңыздылығы мен оған әсер ету шараларының және оны ауыстыру мүмкіндігінің бар-жоғы назарға алынады.

21-тарау. Тәуекелдерді басқару

150. Қоғамда тәуекелдерді басқарудың және ішкі бақылаудың тиімді жұмыс істейтін жүйесі құрылады, ол жүйе Қоғамның өз стратегиялық және операциялық мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағытталған және Қорғамның Директорлар кеңесі мен Бас директоры:

1) Қоғамның құнын, кірістілігін арттыруды және олармен бірге жүретін тәуекелдердің арасындағы оңтайлы теңгерімді;

2) қаржы-шаруашылық қызметтің тиімділігін және Қоғамның қаржылық орнықтылығына қол жеткізуді;

3) активтерді сақтауды және Қоғам ресурстарын тиімді пайдалануды;

4) қаржылық және басқару есептілігінің толықтығын, сенімділігін және анықтығын;

5) Қазақстан Республикасы заңнамасы және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарының сақталуын;

6) алаяқтықтың алдын алу мен негізгі және қосалқы бизнес-процестердің жұмыс істеуін тиімді қолдауды және қызмет нәтижелерін талдауды қамтамасыз ету үшін тиісті ішкі бақылауды қамтамасыз ету мақсатында құрылатын ұйымдастыру саясатының, рәсімдердің, мінез-құлық нормалары мен іс-қимылдың, басқару әдістері мен тетіктерінің жиынтығы болып табылады.

Қоғамның Директорлар кеңесі мен Бас директоры Қоғамда тәуекелдерді тиісінше басқару мәдениетін енгізуді қамтамасыз етеді. Қоғамда тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін енгізу және оның жұмыс істеуі үздік практикаларға негізделген нақты нормативтік базаға ие.

151. Қоғамның Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру қағидаттары мен тәсілдерін айқындайтын ішкі құжаттарды осы жүйенің міндеттерін негізге ала отырып бекітеді.

Қоғамда тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың тиімді жүйесін ұйымдастыру Қоғам жұмыскерлерінің, менеджментінің, органдарының шешімдер қабылдаған кезде тәуекелдер деңгейінің орындылығы мен қолайлылығын түсінуін қамтамасыз етуге, тәуекелдерге жылдам ден қоюға, негізгі және көмекші бизнес-процестер мен күнделікті операцияларды бақылауды жүзеге асыруға, сондай-ақ тиісті деңгейдегі басшылықты кез келген

елеулі кемшіліктер туралы дереу хабардар етуді жүзеге асыруға қабілетті басқару жүйесін құруға бағытталған.

152. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылаудың тиімді жүйесін ұйымдастыру қағидаттары мен тәсілдері мыналарды:

1) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің максаттары мен міндеттерін айқындауды;

2) шешімдер қабылдаудың барлық деңгейлері қамтылған және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, бекіту, қолдану және бағалау процесінде тиісті деңгейдегі рөлі ескерілген тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің ұйымдық құрылымын;

3) тәуекелдерді басқару процесін ұйымдастыруға қойылатын негізгі талаптарды (тәуекелді айқындау тәсілдері, тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау тәртібі, ден қою, мониторинг әдістерін айқындау);

4) ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыруға және бақылау рәсімдерін өткізуге қойылатын талаптарды (ішкі бақылау жүйесінің негізгі салаларының және негізгі құрамдауыштарының сипаттамасы, ішкі бақылау саласындағы тиімділікті бағалау және есептілік тәртібі) көздейді.

153. Қоғамның ішкі құжаттарында Қоғам органдарының, ІАҚ және Қоғамның өзге де бөлімшелерінің рөлі мен міндеттері, жауапкершілігі, сондай-ақ тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің ұйымдастырылуы мен жұмыс істеуі шеңберінде олардың өзара іс-қимыл жасау тәртібі көзделеді.

Қоғамның ішкі құжаттарында тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің шоғырландырылған негізде тиімді жұмыс істеуін ұйымдастыру және қамтамасыз ету үшін Қоғамның Директорлар кеңесі мен Бас директорының жауапкершілігі бекітіледі.

Қоғамның Бас директоры тәуекелдерді басқарудың және ішкі бақылаудың тиімді жүйесін құруды және оның жұмыс істеуін қамтамасыз етеді. Тәуекелдерді басқару процесі жоспарлау (іс-шаралар жоспары, жылдық бюджет) және Қоғам қызметінің нәтижелерін бағалау процестерімен интеграцияланған.

154. Қоғамның әрбір лауазымды адамы шешімдер қабылдау кезінде тәуекелдердің тиісінше қаралуын қамтамасыз етеді.

Қоғамның Бас директоры тиісті біліктілігі және тәжірибесі бар жұмыскерлердің тәуекелдерді басқару рәсімдерін енгізуін қамтамасыз етеді.

155. Қоғамның Бас директоры:

1) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласында Қоғамның Директорлар кеңесі бекіткен ішкі құжаттарды әзірлеуді және енгізуді қамтамасыз етеді;

2) оларға бекітілген тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау қағидаттары мен рәсімдерін практикалық тұрғыда іске асыру және үздіксіз жүзеге асыру арқылы тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін құруды және оның тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етеді;

3) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру саласында Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімдерін және аудит комитетінің ұсынымдарын орындауға жауап береді;

4) ішкі құжаттардың талаптарына сәйкес тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің мониторингін жүзеге асырады;

5) бизнестің сыртқы және ішкі ортадағы өзгерістерін ескере отырып, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау процестері мен рәсімдерін жетілдіруді қамтамасыз етеді.

156. Ішкі бақылау қағидаттарын іске асыру мен тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін қамтамасыз ету мақсатында Қоғамның Бас директоры төмен деңгейлер басшыларының және/немесе құрылымдық бөлімшелердің басшыларының/бизнес-процестердің иелерінің арасында тәуекелдерді басқару және ішкі бақылаудың нақты рәсімдері үшін өкілеттіктерді, міндеттерді және жауапкершілікті бөледі.

157. Құрылымдық бөлімшелердің басшылары өздерінің функционалдық міндеттеріне сәйкес Қоғам қызметінің оларға тапсырылған функционалдық салаларында тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, құжаттандыру, енгізу, мониторингтеу және дамыту үшін жауапты болады.

158. Қоғамдағы тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің ұйымдық құрылымы (қызметтің ауқымы мен ерекшелігіне байланысты) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуіне жауапты құрылымдық бөлімшенің болуын көздейді, оның міндеттеріне мыналар:

1) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау процестерін жалпы үйлестіру;

2) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласында әдістемелік құжаттарды әзірлеу және тәуекелдерді сәйкестендіру, құжаттау, бақылау рәсімдерін енгізу, мониторингтеу және жетілдіру, тәуекелдерге ден қою жөніндегі іс-шаралар жоспарларын және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспарларын, олардың орындалуы бойынша есептерді қалыптастыру процесінде бизнес-процесс иеленушілеріне және жұмыскерлерге әдіснамалық колдау көрсету;

3) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласында жұмыскерлерді оқытуды ұйымдастыру;

4) тәуекелдер портфелін талдау және тиісті тәуекелдерді басқаруға қатысты ден қою және ресурстарды қайта бөлу стратегиясы бойынша ұсыныстар әзірлеу;

5) тәуекелдер бойынша жиынтық есептілікті қалыптастыру, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы ішкі құжаттарда көзделген мәселелер жөнінде Қоғамның Директорлар кеңесін және Бас директорын хабардар ету;

6) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу жатады.

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау функциясына жетекшілік ететін басшы тәуекелдің иесі болып табылмайды, бұл оның тәуелсіздігі мен объективтілігін қамтамасыз етеді. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау функцияларын экономикалық жоспарлауға, корпоративтік қаржыландыруға,

казынашылыққа, инвестициялық қызметке, ішкі аудитке байланысты функциялармен біріктіру мүмкін емес. Егер мүдделердің елеулі қактығысы туындамаса, басқа функциялармен біріктіруге жол беріледі.

159. Тәуекелдерді басқару және ішкі бакылау жүйесі барлық айтарлықтай тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау және мониторингтеу рәсімдерін, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін азайту жөніндегі уактылы және барабар шаралар қабылдауды көздейді.

Тәуекелдерді басқару рәсімдері жаңа тәуекелдерге жылдам ден коюды, оларды анық сәйкестендіруді және тәуекел иелерін айқындауды камтамасыз етеді. Қоғамның бәсекелестік немесе экономикалық ортасында күтпеген елеулі өзгерістер болған жағдайда, өзгерістердің Қоғам қызметіне әсерін бағалау, тәуекелдер картасын қайта бағалау және оның тәуекел-тәбет деңгейлеріне сәйкестігі жүзеге асырылады.

160. Қоғамның Директорлар кеңесі тәуекелге тәбеттің жалпы деңгейін және Қоғамның ішкі құжаттарында бекітілетін негізгі тәуекелдерге қатысты төзімділік деңгейін бекітеді.

161. Негізгі тәуекелдер бойынша төзімділік деңгейлері елеулі оқиғалар туындаған жағдайда қайта қаралады. Күнделікті қызметте тәуекелдерді шектейтін лимиттер белгіленеді.

162. Оларға тән тәуекелдерді толық, әрі анық түсіну үшін Қоғамда тұрақты негізде тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау жүргізіледі, ол Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін тәуекелдер тізілімінде, тәуекелдер картасында, тәуекелдерге ден қою жөніндегі іс-шаралар жоспарында (процестерді жақсарту, азайту стратегиялары) көрсетіледі.

Қоғам мен еншілес ұйымдардың жұмыскерлері күнделікті негізде тәуекелдермен жұмыс істейді, оларды басқарады және олардың функционалдық міндеттері саласындағы әлеуетті ықпалына мониторинг жүргізеді.

163. Қоғамның Директорлар кеңесі тәуекелдер тізілімін қараған кезде оларда стратегиялық міндеттерді іске асыруға шын мәнінде әсер етуі мүмкін тәуекелдердің болуын камтамасыз етеді, ал тәуекелдерге ден қою жөніндегі іс-шаралар жоспарын қараған кезде іс-шаралардың пайдалы/тиімді екеніне көз жеткізеді. Қоғамның Директорлар кеңесі мен Бас директоры негізгі тәуекелдер, Қоғамның іс-шаралар жоспарына әсері тұрғысынан олардың талдауы туралы ақпаратты тұрақты түрде алып тұрады.

Тәуекелдер бойынша есептер Қоғамның Директорлар кеңесінің бетпе-бет отырысына кемінде тоқсанына бір рет шығарылады және тиісті түрде толық көлемде талқыланады.

164. Қоғамда тәуекелдерді басқару және ішкі бакылау саласындағы ашық қағидаттар және тәсілдер, жұмыскерлерді және лауазымды адамдарды тәуекелдерді басқару жүйесі туралы оқыту практикасы, сондай-ақ құжаттау және ақпаратты лауазымды адамдардың назарына уактылы жеткізу процесі енгізіледі.

165. Қоғамның жұмыскерлері жыл сайын, сондай-ақ жұмысқа қабылданған кезде қабылданған тәуекелдерді басқару және ішкі бакылау жүйесімен олардың

лауазымдық міндеттеріне қатысты бөлігінде танысу үшін оқудан/кіріспе нұсқаулықтан өтеді.

Осындай оқытудың қорытындысы бойынша алған білімдерін тестілеу жүргізіледі.

22-тарау. Ішкі бақылау және аудит

166. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің шенберінде Қоғамның кез келген жұмыскерінің және лауазымды адамының Қазақстан Республикасының заңнамасын, ішкі рәсімдерді, Іскерлік әдеп кодексін бұзу фактілері туралы Директорлар кеңесін, Директорлар кеңесінің аудит комитетін және ІАҚ-ты хабардар етудің қауіпсіз, құпия және қолжетімді тәсілі ұйымдастырылады.

167. Қоғамда тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің және корпоративтік басқару практикасының сенімділігі мен тиімділігін жүйелі түрде тәуелсіз бағалау үшін ІАҚ құрылады.

Қоғамда: операциялық қызмет, қаржылық есептілікті дайындау және Қазақстан Республикасы заңнамасының және ішкі құжаттардың талаптарын сақтау деген негізгі үш бағыт бойынша бақылау рәсімдерін әзірлеу, бекіту, ресімдеу және құжаттау жүзеге асырылады.

Бақылау рәсімдері басқарудың барлық деңгейлерінде жүзеге асырылуға және оны Қоғамның барлық жұмыскерлері сақтауға тиіс және олар:

- 1) ықтимал тәуекелдердің туындау ықтималдығының төмендеуіне;
- 2) қателердің туындауының алдын алуға және/немесе олар жасалғаннан кейін қателерді анықтауға;
- 3) қайталанатын және артық операцияларды анықтауға және жоюға;
- 4) кемшіліктер мен жақсарту үшін аяларды анықтауға;
- 5) ішкі бақылау жүйесін одан әрі жетілдіруге бағытталады.

Қоғамның Директорлар кеңесі аудит комитетімен бірлесіп Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігіне бағалау жүргізуге жауапты болады. Директорлар кеңесі оған ішкі аудит қызметі немесе сыртқы сарапшы, Директорлар кеңесінің аудит комитеті және Қоғамның Бас директоры жеткізген ақпарат пен кепілдіктерді тиісті және мұқият талдағаннан кейін оның тиімділігі туралы өз пікірін қалыптастырады.

Қоғамның Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің ұйымдастырылуы, жұмыс істеуі және тиімділігі мәселелерін тұрақты негізде қарауға және оны жақсарту жөнінде ұсыныстар беруге тиіс.

168. Қоғамда жеке құрылымдық бөлімше – ІАҚ құрылады.

169. ІАҚ өз жұмысын Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін тәуекелге бағдарланған жылдық аудиторлық жоспардың негізінде жүзеге асырады.

170. Аудиторлық есептердің нәтижелері, анықталған негізгі мәселелер және тиісті ұсынымдар тоқсан сайын Қоғамның Директорлар кеңесінің қарауына шығарылады.

171. ІАҚ өз қызметін жүзеге асыру кезінде ішкі аудит саласындағы қызметтің жалпыға бірдей қабылданған стандарттарын және корпоративтік стандарттарды қолдана отырып, ішкі бақылау жүйесінің және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігіне, корпоративтік басқаруға бағалау жүргізеді.

Ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау мыналарды:

1) бизнес-процестердің, жобалардың және құрылымдық бөлімшелердің мақсаттарының Қоғам мақсаттарына сәйкес келуіне талдау жүргізуді, бизнес-процестердің (қызметтің) және ақпараттық жүйелердің сенімділігі мен толықтығын, оның ішінде заңсыз әрекеттерге, теріс пайдалану және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл рәсімдері сенімділігінің қамтамасыз етілуін тексеруді;

2) бухгалтерлік (қаржылық), статистикалық, басқару және өзге есептіліктің дұрыстығының қамтамасыз етілуін тексеруді, бизнес-процестердің және құрылымдық бөлімшелердің қызмет қорытындыларының қойылған мақсаттарға сәйкестігін анықтауды;

3) алға қойылған мақсаттардың орындалу (қол жеткізу) деңгейін талдау үшін Қоғамның Бас директоры белгілеген өлшемшарттардың барабарлығын айқындауды;

4) ішкі бақылау жүйесінің алға қойылған мақсаттарға қол жеткізуге мүмкіндік бермеген (бермейтін) кемшіліктерін анықтауды;

5) басқарудың барлық деңгейлерінде іске асырылатын ішкі бақылау жүйесінің бұзушылықтарын, кемшіліктерін жою және оны жетілдіру жөніндегі іс-шараларды енгізу (іске асыру) қорытындыларын бағалауды;

6) ресурстарды пайдаланудың тиімділігін және орындылығын тексеруді;

7) Қоғам активтерінің сақталуын қамтамасыз етуді тексеруді;

8) Қазақстан Республикасы заңнамасының, Қоғамның Жарғысы мен ішкі құжаттары талаптарының сақталуын тексеруді қамтиды.

Тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалау мыналарды:

1) тәуекелдерді тиімді басқару үшін тәуекелдерді басқару жүйесі элементтерінің жеткілікті, әрі толық болуын тексеруді (мақсаттар мен міндеттер, инфрақұрылым, процестерді ұйымдастыру, нормативтік-әдіснамалық қамтамасыз ету, тәуекелдерді басқару жүйесінің шеңберінде құрылымдық бөлімшелердің өзара іс-қимылы, есептілік);

2) Бас директор басқаруының барлық деңгейлерінде тәуекелдерді анықтаудың толықтығын және бағалаудың дұрыстығын тексеруді;

3) осы мақсаттарға бөлінген ресурстарды пайдаланудың тиімділігін қоса алғанда, тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау рәсімдерінің және өзге де іс-шаралардың тиімділігін тексеруді;

4) іске асырылған тәуекелдер туралы ақпаратқа (ішкі аудиторлық тексеру қорытындылары бойынша анықталған бұзушылықтар, қойылған мақсаттарға қол жеткізбеу фактілері, сот талқылаулары фактілері) талдау жүргізуді қамтиды.

Корпоративтік басқаруды бағалау мыналарды:

1) Қоғамның әдеп қағидаттарын және корпоративтік құндылықтардың сақталуын;

2) мақсаттарды белгілеу, оларға қол жеткізудің мониторингі және оларды бақылау тәртібін;

3) басқарудың барлық деңгейлерінде мүдделі тараптармен өзара іс-қимылды қоса алғанда, нормативтік қамтамасыз етілу деңгейін және ақпараттық өзара іс-қимыл рәсімдерін (оның ішінде ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша);

4) Қоғамның Жалғыз акционерінің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтарын қамтамасыз ету және мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдардың тиімділігін;

5) Қоғамның және оның бақылауындағы ұйымдардың қызметі туралы ақпаратты ашу рәсімдерін тексеруді қамтиды.

172. Қоғам сыртқы аудиторды – қоғамның қаржылық есептілігінің дұрыстығы және оның Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкестігі туралы мүдделі тараптарға тәуелсіз және объективті пікір беретін аудиторлық ұйымды тарту арқылы жыл сайынғы қаржылық есептілік аудитін жүргізеді.

173. Тартылатын сыртқы аудитор Қоғамға сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне қатер төндіруі мүмкін консультациялық қызметтер көрсетпейді, Қоғам аудиторлық команданың бұрынғы мүшелері аудиторлық ұйымнан босағаннан кейін екі жылдан бұрын оларды Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамына іріктеу, басшылық қызметке, оның ішінде Бас директор, ІАҚ басшысы, бас бухгалтер, қаржы директоры лауазымына қабылдау жағдайларына жол бермейді.

Аудиторлық ұйымның тәуелсіздік тәуекелдерін бағалау және қаржылық есептілікке және басқа ақпаратқа аудит жүргізудің ықтимал сапасын бағалау үшін аудиторлық ұйымға, оның ішінде аудиторлық қызметтер мен қаржылық есептілік аудитімен және басқа ақпаратпен байланысты емес қызметтер үшін бөлек төленетін сыйақы туралы ақпаратты ашу қажет. Ақпаратты іздеуді жеңілдету мақсатында ол интернет-сайтта ашылады.

Қоғамда сыртқы аудиторды таңдау және онымен өзара іс-қимыл жасасу жөніндегі мәселелер регламенттеледі.

174. Мүдделі тараптар мынадай:

аудиторлық ұйымның мамандары біліктілігінің жоғары деңгейі, біршама жұмыс тәжірибесінің және оң беделінің болуы (қазақстандық және халықаралық нарықта (қажет болған жағдайда);

салада тәжірибесінің болуы;

аудиторлық ұйымының Халықаралық аудит стандарттарын, аудиторлық қызмет саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын, Халықаралық бухгалтерлер федерациясының кәсіби бухгалтерлерінің этика кодексін сақтауы;

кемшіліктерді анықтау және қаржылық есептілікті дайындау процесі бойынша ішкі бақылауларды жетілдіру жөнінде ұсынымдар беру жөніндегі жұмыстардың тиімділігі өлшемшарттарына сәйкес келетін сыртқы аудиторды тарту арқылы Қоғамның қаржылық есептілігінің дұрыстығын куәландырады.

175. Қоғам қаржылық есептілік аудитін және сыртқы аудитормен өзара қарым-қатынастарды жүзеге асыру кезінде, оның ішінде сыртқы аудиторды тандау процесін, конкурстық комиссияның өкілеттіктері мен функциялары, аудиторлық ұйымның қаржылық есептілік аудитімен және өзге де ақпаратпен байланысты емес консультациялық қызметтер көрсету мәселелері, аудиторлық ұйымдар мен аудиторлық ұйымның аға персоналын ротациялау мәселелері, аудиторлық ұйымның бұрынғы қызметкерлерін жұмысқа қабылдау мәселелері бойынша, Қазақстан Республикасының заңнамасын және Қоғамның ішкі құжаттарын басшылыққа алады.

176. Егер аудиторлық ұйым Қоғамға қатарынан 7 жылдан астам аудиторлық қызметтер көрсеткен жағдайда, әріптестер мен қаржылық есептіліктің аудитіне жауапты аға персоналды ротациялау кемінде бес жылда бір рет жүзеге асырылады.

Қоғамның Директорлар кеңесінің аудит комитеті үнемі (аудиторлық қорытынды берілгенге дейін кемінде үш рет) аудиторлық процесс шеңберінде сыртқы аудитормен кездесулер өткізеді.

Сыртқы аудитор қаржылық есептілік аудиті бойынша мәселелерді талқылау үшін Қоғамның Директорлар кеңесінің аудит комитетіне қол жеткізе алады. Аудит комитеті болмаған жағдайда, сыртқы аудитор Қоғамның Директорлар кеңесімен және оның төрағасымен тікелей өзара іс-қимыл жасайды.

Сыртқы аудитор Қоғамның Директорлар кеңесінің аудит комитетіне қаржылық есептілік аудитінің барысы мен нәтижелері туралы ақпарат береді; тәуелсіздіктің сақталуын, Қоғамда қаржылық мүдделердің жоқтығын, сыртқы аудитордың жалпы сыйақы сомасының қаржылық тәуелділігіне елеулі ықпалдың жоқ екенін растайды.

23-тарау. Корпоративтік қатығыстарды реттеу

177. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері және Бас директор, Қоғам жұмыскерлері өздерінің кәсіби функцияларын Қоғамның мүддесі үшін және корпоративтік жанжалдарды болдырмай, Қоғамның Жалғыз акционеріне/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционерге әділ көзқарасты ескере отырып, адал және ақылға қонымды орындайды.

Корпоративтік қактығыстар болған (туындаған) жағдайда катысушылар Қоғамның және мүдделі тараптардың мүдделерін тиімді корғауды қамтамасыз ету мақсатында келіссөздер жүргізу арқылы оларды шешудің жолдарын табады.

Қоғамның лауазымды адамдары корпоративтік хатшыға және/немесе омбудсменге қактығыстың болуы (туындауы) туралы уактылы хабарлайды.

Корпоративтік қактығыстардың алдын алу және оларды реттеу жөніндегі жұмыстың тиімділігі осындай қактығыстарды толық және жедел анықтауды және Қоғамның барлық органдарының іс-қимылын үйлестіруді білдіреді.

178. Корпоративтік хатшының және/немесе омбудсменнің жәрдемімен корпоративтік қактығыстарды Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы қарайды. Директорлар кеңесінің төрағасы корпоративтік қактығысқа тартылған жағдайда, мұндай жағдайларды кадрлар және сыйақы комитеті қарайды.

179. Қоғамның Жалғыз акционері/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер мемлекеттік органдардың Қоғамның операциялық қызметіне араласуын болдырмау, сондай-ақ қабылданған шешімдер үшін Қоғамның Директорлар кеңесінің жауапкершілігін арттыру мақсатында мемлекеттік органдардың өкілдері болып табылатын Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлаудан қалыс қалғаны жөн.

Директорлар кеңесінің төрағасын сайлау туралы мәселені шешкен кезде мемлекеттік мүлік жөніндегі орталық уәкілетті органның, Министрліктің, жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік қызметшілер болып табылатын өкілдерін сайлаудан қалыс қалуы ұсынылады.

Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамына мемлекеттік қызметші болып табылмайтын адамдар белгіленген тәртіппен мемлекет өкілі ретінде номинациялануы мүмкін.

180. Корпоративтік қактығысты бағалаудың объективтілігін қамтамасыз ету және оны тиімді реттеу үшін жағдай жасау мақсатында қактығыс мүдделерін қозғайтын немесе қозғауы мүмкін адамдар оны реттеуге қатыспайды.

Корпоративтік қактығыстарды келіссөздер арқылы шешу мүмкін болмаған жағдайда, олар қатаң түрде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.

181. Қоғамның Директорлар кеңесі корпоративтік қактығыстарды реттеу саясатын және қағидаларын әзірлейді және кезең-кезеңімен қайта қарайды, олардың шешімі Қоғам мүддесіне жауап береді және Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің құқықтарының теңдігін қамтамасыз ететін болады.

182. Қоғамның Директорлар кеңесі оның құзіретіне жататын мәселелер бойынша корпоративтік қактығыстарды реттеуді жүзеге асырады. Бұл жағдайда, корпоративтік хатшыға және/немесе омбудсменге корпоративтік қактығыстың мәні және корпоративтік қактығысты шешудегі делдалдық рөлі туралы Қоғамның Директорлар кеңесінің ықтимал хабардар болуын қамтамасыз ету бойынша міндет жүктеледі.

183. Бас директор Қоғамның атынан олар бойынша шешімдерді қабылдау Қоғамның Директорлар кеңесінің құзіретіне жатқызылмаған барлық мәселелер бойынша корпоративтік қатығыстарды реттеуді жүзеге асырады, сондай-ақ корпоративтік қатығыстарды реттеу бойынша жұмыстарды жүргізу тәртібін дербес айқындайды.

184. Қоғамның Директорлар кеңесі Бас директордың құзыретіне жатпайтын корпоративтік жанжалдарды қарайды.

24-тарау. Мүдделер қатығысын реттеу

185. Мүдделер қатығысы Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің немесе жұмыскерінің жеке мүддесі лауазымдық міндеттерін адал орындауға ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін жағдай ретінде айқындалады.

186. Қоғамның лауазымды адамдары мен жұмыскерлері өзіне қатысты (немесе өзімен байланысты адамдарға) не өзгелерге қатысты мүдделер қатығысы туындауы мүмкін жағдайға жол бермейді.

Қоғамның Директорлар кеңесіне өз міндеттерін объективті орындауға кедергі келтіретін мүдделер қатығысын болдырмау және Қоғамның Директорлар кеңесінің процестерге саяси араласуын шектеу үшін Қоғаммен оларға жол бермеу және реттеу тетіктері енгізіледі.

187. Мүдделер қатығысының алдын алудың негізгі қағидаттары, оларды анықтау, бағалау және рұқсат беру тәсілдері Қоғамның Директорлар кеңесі бекітетін Қоғамның Іскерлік этика кодексінде бекітіледі.

25-тарау. Қоғамның қызметі туралы ақпараттың ашықтығы мен ашылуы

188. Мүдделі тараптардың мүдделерін сақтау мақсатында Қоғам Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген ақпаратты, сондай-ақ қаржылық жағдайды, қызмет нәтижелерін, меншік және басқарудың құрылымын қоса алғанда, қызметі туралы ақпаратты уақтылы және анық ашады.

Қоғамның ақпаратты ашуы ашықтық, жүйелілік және жеделдік, сондай-ақ ашылатын деректердің қолжетімділігі, шынайылығы, толықтығы және салыстырмалылығы қағидаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Ақпаратты тарату арналары оны ашқан кезде қажетті ақпаратқа тең, уақтылы және шамадан тыс шығындармен байланысты емес қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Ақпаратқа қол жеткізу өтеусіз негізде беріледі және онымен танысу үшін арнайы рәсімдерді (парольдерді алу, тіркеу немесе өзге де техникалық шектеулер алу) орындауды талап етпейді.

189. Қоғамда ақпаратты ашуға және қорғауға арналған қағидаттар мен тәсілдерді, мүдделі адамдарға ашылатын ақпараттың тізбесін, ақпаратты ашу мерзімін, тәртібін, тәсілін, нысанын, функциялары мен міндеттері көрсетілген жауапты лауазымды адамдар мен жұмыскерлерді, сондай-ақ ақпаратты ашу процесін реттейтін басқа ережелерді айқындайтын ішкі құжаттар бекітіледі.

Қоғам Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қоғамның Жарғысына сәйкес ақпаратты қолжетімділік санаттарына жатқызу тәртібін, ақпаратты сақтау және пайдалану талаптарын, оның ішінде коммерциялық және қызметтік құпияны құрайтын ақпаратқа еркін қол жеткізу құқығы бар адамдар тобын айқындайды және оның құпиялылығын қорғауға шаралар қабылдайды.

190. Қоғамның интернет-сайты құрылымдалған, навигацияға ыңғайлы және мүдделі тұлғаларға Қоғамның қызметін түсіну үшін қажетті ақпаратты қамтиды. Ақпарат интернет-сайттың жекелеген тақырыптық бөлімдерінде орналастырылады.

191. Интернет-сайтты өзектілендіру кемінде аптасына бір рет жүзеге асырылады. Қоғамда тұрақты негізде интернет-сайтта орналастырылған ақпараттың толықтығы мен өзектілігін бақылау жүзеге асырылады, сондай-ақ интернет-сайттың қазақ, орыс нұсқаларына орналастырылған осы ақпараттың сәйкестігі анықталады. Осы мақсаттарда интернет-сайттағы ақпараттың толықтығы мен өзектілігіне жауап беретін жауапты адамдар (құрылымдық бөлімше) бекітіледі.

192. Қоғамның интернет-сайтында кем дегенде мынадай:

1) Қоғамның миссиясы, негізгі міндеттері, мақсаттары және қызмет түрлері, меншікті капиталдың мөлшері, активтерінің мөлшері, таза кірісі және жұмыскерлер саны туралы ақпаратты қоса алғанда, Қоғам туралы жалпы ақпарат;

2) іс-шаралар жоспары (стратегиялық мақсаттар) және/немесе жылдық бюджет туралы; қызметтің басым бағыттары;

3) органдар, комитеттер, корпоративтік хатшы, ІАҚ, комплаенс, омбудсмен қызметін реттейтін Қоғамның Жарғысы мен ішкі құжаттары;

4) әдеп қағидаттары туралы;

5) тәуекелдерді басқару туралы;

6) дивидендтік саясат туралы;

7) мынадай мәліметтерді: фотосурет (Директорлар кеңесінің мүшесімен келісу бойынша), тегін, атын, әкесінің атын, туған күнін, азаматтығын, Директорлар кеңесі мүшесінің мәртебесін (тәуелсіз директор, Жалғыз акционердің/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционердің өкілі), Қоғамның Директорлар кеңесі мүшесінің, оның ішінде Қоғамның Директорлар кеңесінің комитеттеріндегі мүшелігінің функцияларын немесе Қоғамның Директорлар кеңесі төрағасының функцияларын орындауын, білімін, оның ішінде негізгі және қосымша білімін (білім беру мекемесінің атауы, аяқтаған жылы, біліктілігі, алған дәрежесі), соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесін, негізгі жұмыс орнын және қазіргі уақытта атқарып отырған басқа да лауазымын,

кәсіби біліктілігін, Қоғамның Директорлар кеңесіне бірінші сайланған күнін және жұмыс істеп тұрған Қоғамның Директорлар кеңесіне сайланған күнін, үлестес ұйымдардың тиесілі акцияларының санын және үлесін, тәуелсіз директорлардың өлшемшарттарын қоса алғанда Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері туралы;

8) мынадай мәліметтерді: фотосуретін, тегін, атын, әкесінің атын, туған күнін, азаматтығын, лауазымын және атқаратын функцияларын, білімін, оның ішінде негізгі және қосымша білімін (білім беру мекемесінің атауы, аяқтаған жылы, біліктілігі, алған дәрежесі), соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесін, кәсіби біліктілігін, қоса атқаратын лауазымын, үлестес ұйымдардың тиесілі акцияларының санын және үлесін қоса алғанда, Бас директор туралы;

9) қаржылық есептілік туралы;

10) жылдық есептер туралы;

11) сыртқы аудитор туралы;

12) сатып алу қағидаларын, хабарландыруларды және оның нәтижелерін қоса алғанда, сатып алу қызметі туралы;

13) мынадай мәліметтерді: шығарылған акциялардың (қатысу үлестерінің) санын және номиналды құнын, акциялар беретін құқықтардың сипаттамасын, жарияланған, бірақ орналастырылмаған акциялардың санын және номиналды құнын, Жалғыз акционер/барлық дауыс беретін акцияларына иелік ететін Акционер және оларға тиесілі жай акциялардың (қатысу үлестерінің) санын және үлесін, меншік құқықтарына иелік ету тәртібін қоса алғанда, жарғылық капиталдың құрылымы туралы;

14) қызмет саласы қысқаша көрсетілген барлық деңгейлердегі үлестес ұйымдар туралы ақпаратты қоса алғанда, активтердің құрылымы туралы;

15) корпоративтік оқиғалардың жылдық күнтізбесі туралы;

16) мәміле тараптары, мәміленің маңызды шарттары (мәміленің мәні, мәміле бағасы), мәмілені мақұлдау туралы шешім қабылдаған орган туралы мәліметтерді қоса алғанда, оларды жасауға мүдделілік бар мәмілелер туралы;

17) мәміле тараптары, мәміленің маңызды шарттары (мәміленің мәні, мәміле бағасы), мәмілені мақұлдау туралы шешім қабылдаған орган туралы мәліметтерді қоса алғанда, ірі мәмілелер туралы;

18) орнықты даму саласындағы қызмет туралы;

19) бекітілген дивидендтердің мөлшері туралы;

20) жаналықтар және баспасөз релиздері туралы;

21) интернет-сайттың жедел желі туралы бастапқы бетінде – кез келген қызметкердің және/немесе лауазымды адамның Қоғамның Директорлар кеңесін (аудит комитеті) және ІАҚ-ты Қазақстан Республикасының заңнамасын, ішкі рәсімдерді, Іскерлік әдеп кодексін бұзу фактілері туралы хабардар етудің қауіпсіз, құпия және қолжетімді тәсілі туралы ақпарат болады.

Приложение 2

к протоколу очередного очного заседания Совета директоров АО «НК «Казахстан инжиниринг» от 30 июля 2025 года № 09

Утвержден

решением Совета директоров АО «НК «Казахстан инжиниринг» от 30 июля 2025 года (протокол № 09)

Кодекс корпоративного управления организаций, более пятидесяти процентов голосующих акций которых прямо или косвенно принадлежат АО «НК «Казахстан инжиниринг» на праве собственности или доверительного управления

Глава 1. Общее положение

1. Настоящий Кодекс корпоративного управления организаций, более пятидесяти процентов голосующих акций которых прямо или косвенно принадлежат АО «НК «Казахстан инжиниринг» (далее – Компания) на праве собственности или доверительного управления (далее - Кодекс) разработан в соответствии с Законами Республики Казахстан «Об акционерных обществах» и «О государственном имуществе», Типовым кодексом корпоративного управления в контролируемых государством акционерных обществах, за исключением Фонда национального благосостояния, утвержденным приказом Министра национальной экономики Республики Казахстан от 5 октября 2018 года №21, Кодексом корпоративного управления АО «НК «Казахстан инжиниринг», утвержденным решением Единственного акционера Компании - приказом исполняющего обязанности Министра промышленности и строительства Республики Казахстан от 22 апреля 2025 года №140.

В настоящем Кодексе используются следующие основные понятия:

1) Общество - юридическое лицо, более пятидесяти процентов голосующих акций, которых прямо или косвенно принадлежат Компании на праве собственности или доверительного управления;

2) Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями - лицо, являющееся собственником всех акций Общества;

3) должностное лицо - член совета директоров общества, его исполнительного органа или лицо, единолично осуществляющее функции исполнительного органа;;

4) заинтересованные стороны – физические лица, юридические лица, группы физических или юридических лиц, которые оказывают влияние или могут испытывать влияние деятельности Общества, их продуктов или услуг и связанных с этим действий в силу норм законодательства, заключенных договоров (контрактов) или косвенно (опосредованно); основными представителями заинтересованных сторон являются акционеры, работники, клиенты, поставщики, государственные органы, дочерние и зависимые организации, держатели облигаций, кредиторы, инвесторы, общественные организации, население регионов, в которых осуществляется деятельность Общества;

5) корпоративные события – события, оказывающие существенное влияние на деятельность Общества, затрагивающие интересы его Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями Общества и инвесторов, определенные законами Республики Казахстан «Об акционерных обществах», «О бухгалтерском учете и финансовой отчетности» и «О рынке ценных бумаг», а также Уставом Общества;

6) корпоративный конфликт – разногласия или спор между Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями Общества и органами Общества; членами Совета директоров и исполнительного органа, руководителем службы внутреннего аудита, корпоративным секретарем;

7) ключевые показатели деятельности (далее – КПЭ) – показатели, характеризующие уровень эффективности деятельности Общества, должностных лиц и работников Общества, которые позволяют оценить эффективность их деятельности. КПЭ имеют количественное значение, утверждаемое для Общества в составе Плана мероприятий и/или бюджета Общества, либо утверждаемое дифференцированно для каждого работника Общества и соответствующее результатам их деятельности за планируемые и отчетные периоды;

8) независимый директор – член совета директоров, который не является аффилированным лицом Общества и не являлся им в течение трех лет, предшествовавших его избранию в совет директоров (за исключением случая его пребывания на должности независимого директора Общества), не является аффилированным лицом по отношению к аффилированным лицам Общества; не связан подчиненностью с должностными лицами Общества и не был связан подчиненностью с данными лицами в течение трех лет, предшествовавших его избранию в совет директоров; не является государственным служащим; не является представителем акционера на заседаниях органов Общества и не являлся им в течение трех лет, предшествовавших его избранию в совет директоров; не участвует в аудите Общества в качестве аудитора, работающего в составе аудиторской организации, и не участвовал в таком аудите в течение трех лет, предшествовавших его избранию в совет директоров;

9) омбудсмен – лицо, назначаемое советом директоров Общества, роль которого заключается в консультировании обратившихся к нему работников Общества и оказании содействия в разрешении трудовых споров, конфликтов, проблемных вопросов социально-трудового характера, а также в соблюдении принципов деловой этики работниками Общества;

10) партнеры – поставщики и подрядчики Общества, партнеры в совместных проектах Общества;

11) план мероприятий – документ, определяющий основные направления деятельности, показатели финансово-хозяйственной деятельности и ключевые показатели деятельности Общества на пятилетний период, утверждаемый советом директоров;

12) Исполнительный орган – Коллегиальный орган или лицо, единолично исполняющее функции исполнительного органа;

13) Совет директоров – орган управления в Обществе, который образуется путем избрания его членов Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями,

отвечающий за общее руководство и контроль за деятельностью Общества и исполнительного органа;

14) устойчивое развитие – это развитие, при котором Общество управляет влиянием своей деятельности на окружающую среду, экономику, общество и принимают решения с учетом соблюдения интересов заинтересованных сторон. Устойчивое развитие должно отвечать потребностям нынешнего поколения, не лишая будущие поколения возможности удовлетворять свои потребности;

15) фидуциарные обязательства – обязательства, принимаемые на себя каким-либо лицом, осуществляющим свою профессиональную деятельность в пользу другого лица. Имеются две основные фидуциарные обязанности: добросовестность и разумность. Обязанность добросовестности проявляется в том, что в случае конфликта интересов субъект данной обязанности должен действовать исключительно в интересах Общества. В свою очередь, обязанность разумности проявляется в применении навыков, знаний и умений, обычно требуемых в подобной ситуации.

К субъектам, связанным фидуциарными обязательствами по отношению к Обществу относятся члены органов управления Общества, ее работники, мажоритарные и миноритарные акционеры, а также иные заинтересованные стороны. Например, члены органов управления Общества, его работники, а также Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями Общества не вправе использовать бизнес-возможности Общества исключительно в собственных интересах. Обратное будет означать нарушение обязанности добросовестности по отношению к Обществу;

16) корпоративное управление – совокупность процессов, обеспечивающих управление и контроль за деятельностью Общества и включающих отношения между Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями, Советом директоров, Исполнительным органом, иными органами Общества и другими заинтересованными лицами. Корпоративное управление также определяет структуру Общества, с помощью которой устанавливаются его цели, способы достижения этих целей, а также мониторинг и оценка результатов деятельности;

17) корпоративный секретарь – работник Общества, не являющийся членом Совета директоров и (или) Исполнительным органом Общества, который назначен Советом директоров Общества и подотчетен ему, а также в рамках своей деятельности контролирует подготовку и проведение заседаний Совета директоров Общества, обеспечивает формирование материалов к заседанию Совета директоров Общества, ведет контроль за обеспечением доступа к ним. Компетенция и деятельность корпоративного секретаря определяются внутренними документами Общества;

18) зависимая организация – юридическое лицо, если другое (участвующее, преобладающее) юридическое лицо имеет более двадцати процентов его голосующих акций (долей участия).

Иные термины, применяемые в Кодексе, соответствуют терминам и определениям, используемым в законодательстве Республики Казахстан.

2. Служба внутреннего аудита Общества проводит анализ эффективности системы корпоративного управления.

Совет директоров определяет периодичность проведения анализа эффективности системы корпоративного управления.

3. При осуществлении деятельности Общество обеспечивает:

1) управление Обществом с соблюдением принципа законности и надлежащим уровнем ответственности, разграничением полномочий, подотчетности и эффективности;

2) систему управления рисками и внутреннего контроля;

3) исключение конфликта интересов.

4. Контроль за исполнением Обществом Кодекса осуществляется Советом директоров. Корпоративный секретарь ведет мониторинг и консультирует Совет директоров и Исполнительный орган Общества по вопросам надлежащего соблюдения настоящего Кодекса, а также на ежегодной основе формирует отчет о соблюдении/несоблюдении его принципов и положений.

В последующем данный отчет выносится на рассмотрение Совета директоров.

5. Случаи несоблюдения положений Кодекса рассматриваются на заседаниях Совета директоров Общества с принятием решений, направленных на дальнейшее совершенствование корпоративного управления в Обществе.

Глава 2. Принципы корпоративного управления Общества

6. Общество рассматривает корпоративное управление как средство повышения эффективности деятельности Общества, обеспечения транспарентности и подотчетности, укрепления его репутации и снижения затрат на привлечение ею капитала. Система корпоративного управления предусматривает разграничение полномочий и ответственности между органами, должностными лицами и работниками Общества.

7. Корпоративное управление Общества строится на справедливости, честности, ответственности, прозрачности, профессионализме и компетентности. Структура корпоративного управления основывается на уважении прав и интересов всех заинтересованных в деятельности Общества лиц и способствует успешной деятельности Общества, в том числе росту ее ценности, поддержке финансовой стабильности и прибыльности.

8. основополагающими принципами настоящего Кодекса являются:

принцип разграничения полномочий;

принцип защиты прав и интересов Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями;

принцип эффективного управления Обществом Советом директоров и Исполнительным органом;

принцип устойчивого развития;

принцип управления рисками, внутренний контроль и аудит;

принцип регулирования корпоративных конфликтов и конфликта интересов;

принцип прозрачности и объективности раскрытия информации о деятельности Общества.

Отклонение от указанных принципов управления Обществом требует представления соответствующих объяснений.

9. В рамках структуры корпоративного управления Общества определяется разделение обязанностей между органами Общества,

обеспечивается системность и последовательность процессов корпоративного управления.

10. Следование принципам корпоративного управления, изложенным в Кодексе, содействует созданию эффективного подхода для проведения объективного анализа деятельности Общества и получения рекомендаций от аналитиков, финансовых консультантов и рейтинговых агентств.

Глава 3. Принцип разграничения полномочий

11. Права, обязанности и полномочия Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, Совета директоров и Исполнительного органа определяются согласно действующему законодательству Республики Казахстан.

12. Компания разграничивает свои полномочия в качестве Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями и полномочия, связанные с выполнением государственных функций с целью предотвращения конфликта интересов. Компания осуществляет функции Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями в целях увеличения долгосрочной стоимости (ценности) Общества с учетом стимулирования развития соответствующей отрасли и/или региона.

13. Общество осуществляет свою деятельность в рамках своей основной (профильной) деятельности. Осуществление новых видов деятельности регулируется Предпринимательским кодексом Республики Казахстан.

14. В Обществе выстраивается оптимальная структура активов, упрощается их структура и организационно-правовая форма.

При создании Обществом новых организаций предпочтительной организационно-правовой формой является товарищество с ограниченной ответственностью. Производственно-финансовые организации, где возможны увеличение активов государства путем реализации инвестиционных проектов и финансовых операций по привлечению внебюджетных инвестиций на реализацию социально-экономических задач создаются в форме акционерного общества.

При создании Обществом организации в форме товарищества с ограниченной ответственностью, участник (участники) в случаях, предусмотренных уставом, товариществом с ограниченной ответственностью может создаваться Наблюдательный совет и (или) ревизионная комиссия (ревизор).

15. Компания, как Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями в управлении Обществом исключительно посредством реализации полномочий Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями предусмотренных в Законе Республики Казахстан «Об акционерных обществах».

16. Компания, осуществляющая функции Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, предоставляет полную операционную самостоятельность в деятельности Совета директоров с целью обеспечения независимого и объективного выполнения ими своих функций стратегического руководства и контроля за деятельностью Исполнительного органа.

Исполнительный орган полностью самостоятелен и независим при принятии решений и осуществлении действий в пределах своей компетенции.

Общество ежеквартально информирует Совет директоров и Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями о случаях вмешательства со стороны государственных органов в оперативную (текущую) деятельность Общества и дочерних организаций, не предусмотренных законами Республики Казахстан.

Совет директоров в случае необходимости, вносит Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями предложения по предотвращению таких случаев.

17. Сделки и отношения между Обществом, Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями и заинтересованными лицами, а также с участниками рынка осуществляются на коммерческой основе в рамках действующего законодательства Республики Казахстан и с целью поддержания справедливой конкуренции на рынке, за исключением случаев, когда одной из основных задач Общества, является реализация или содействие в реализации государственной политики по развитию тех или иных отраслей Республики Казахстан.

18. Общество осуществляет финансирование своей экономической деятельности на рыночных условиях. В частности, с условиями, касающимися доступа к заемному и акционерному финансированию:

1) отношения Общества со всеми участниками рынка (в том числе финансовыми и нефинансовыми организациями), основываются на исключительно коммерческой основе, за исключением случаев, когда одной из основных задач Общества, является реализация или содействие в реализации государственной политики по развитию отраслей Республики Казахстан;

2) в рамках осуществления экономической деятельности Общество не получает выгоду от какой-либо косвенной финансовой поддержки, что дает преимущества перед частными конкурентами, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Казахстан. Экономическая деятельность Общества не должна получать ресурсы (например, энергию, водные ресурсы или земельные участки) по ценам и на условиях, которые благоприятны по сравнению с теми, которые предлагаются частным конкурентам;

3) нормы прибыли, устанавливаемые с учетом операционных условий, в отношении экономической деятельности Общества, соответствуют результатам, получаемым конкурирующими частными предприятиями;

4) Общество может участвовать в реализации социально значимых и промышленно-инновационных проектов с учетом основных направлений государственной политики в промышленно-инновационной, социально-экономической и иных сферах, по направлениям деятельности Общества и дочерних организаций.

Информация о расходах, относящихся к целям государственной политики, раскрывается на интернет-ресурсе Общества.

19. При участии Общества в закупках в качестве организатора, применяемые процедуры основываются на поддержании конкуренции, недопущении дискриминации, обеспечении прозрачности и проводятся с учетом требований законодательства Республики Казахстан.

20. Взаимоотношения (взаимодействие) между Компанией и Обществом осуществляются через Совет директоров и/или Исполнительный орган в соответствии с принципами корпоративного управления. Роль и функции председателя Совета директоров и руководителя исполнительного органа разграничивается и закрепляется в документах Общества.

Взаимодействие между Компанией, не относящееся к взаимодействию в рамках деятельности Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, членства представителей Компании в Совете директоров, осуществляется исключительно в рамках действующего законодательства Республики Казахстан.

Общество раскрывает Компании, как Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями и Совету директоров информацию о деятельности Общества согласно Закону Республики Казахстан «Об акционерных обществах», Уставу Общества и обеспечивает прозрачность деятельности Общества перед заинтересованными лицами.

Предоставление информации, в том числе отчетов Обществом осуществляется в случаях, предусмотренных законодательством Республики Казахстан.

21. Система корпоративного управления Общества предусматривает взаимоотношения между:

- 1) Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями;
- 2) Советом директоров;
- 3) Исполнительным органом;
- 4) заинтересованными сторонами;
- 5) иными органами, определяемыми в соответствии с Уставом Общества.

Общество утверждает положения об органах (в случае если такие положения не предусмотрены Уставом Общества) и структурных подразделениях, а также должностные инструкции. Соблюдение положений данных документов обеспечивает системность и последовательность процессов корпоративного управления.

22. Одной из основных стратегических задач Общества является обеспечение роста долгосрочной стоимости и устойчивого развития Общества, что отражается в их планах мероприятий. Все принимаемые решения и действия соответствуют плану мероприятий.

Основным элементом оценки эффективности деятельности Общества и Исполнительного органа является система КПЭ. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями через своих представителей в Совете директоров (либо путем письменного уведомления) выражают стратегические ориентиры и свои ожидания по КПЭ с разбивкой по годам.

В целях достижения КПЭ, Общества разрабатывают план мероприятий в соответствии с Законом Республики Казахстан «О государственном имуществе».

На ежегодной основе осуществляется оценка достижения КПЭ Общества. Данная оценка влияет на вознаграждение членов Исполнительного органа,

принимается во внимание при его переизбрании, а также является одним из оснований для его отстранения от занимаемой должности досрочно.

23. Компания утверждает единые правила разработки, утверждения планов мероприятий организаций, контрольный пакет акций которых принадлежат Компании, а также мониторинга и оценки их реализации.

Исполнительный орган Общества проводит мониторинг исполнения плана мероприятий.

Результаты мониторинга и отчеты об исполнении плана мероприятий вносятся в информационную систему Общества по планированию, мониторингу и оценке деятельности в порядке, определенном документами Компании.

24. Совет директоров Общества обеспечивает эффективность управления, рост долгосрочной стоимости и устойчивое развитие. Результатами эффективного управления Общества являются повышение операционной эффективности, улучшение качества отчетности, улучшенные стандарты корпоративной культуры и этики, открытость и прозрачность, снижение рисков, надлежащая система внутреннего контроля.

Совет директоров Общества является органом, ответственным перед Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями за эффективное управление и функционирование Общества.

Система корпоративного управления в Обществе обеспечивает:

1) наличие системы управления, разграниченных полномочий и процесса принятия решений, отсутствие дублирования функций и процессов;

2) единые стандарты, политики и процессы, в том числе в части определения единых подходов к планированию, мониторингу и контролю, оценке результативности и применению корректирующих действий;

3) доступ к качественной информации;

4) надлежащее управление рисками группы.

Общество может принимать другие возможные механизмы управления группой, включающих централизацию некоторых функций.

Система корпоративного управления и процесс принятия решений в Обществе регламентируются в Уставе и документах, как Общества, так и организаций, входящих в его группу.

Глава 4. Принцип защиты прав и интересов Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями

25. Общества обеспечивают реализацию прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, предусмотренных Законами Республики Казахстан «О государственном имуществе» и «Об акционерных обществах», и Уставом Общества. Соблюдение прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями является ключевым условием для привлечения инвестиций в Общество.

Корпоративное управление в Обществе основывается на обеспечении защиты, уважения прав и законных интересов Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями и направлено на способствование эффективной деятельности Общества, в том числе росту

долгосрочной стоимости Общества, поддержанию ее финансовой стабильности и прибыльности.

Глава 5. Обеспечение прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями

26. Общество обеспечивает реализацию прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, в том числе:

право владения, пользования и распоряжения акциями;

право участия в управлении Обществом и избрания Совета директоров в порядке, предусмотренном Законом Республики Казахстан «О государственном имуществе», статьей 36 Закона Республики Казахстан «Об акционерных обществах», и/или Уставом Общества;

право на получение доли прибыли Общества (дивидендов);

право на получение доли в активах Общества при их ликвидации;

право на получение информации о деятельности Общества, в том числе знакомиться с финансовой отчетностью Общества, в порядке, определенном Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями или Уставом Общества;

право обращения в Общества с письменными запросами в отношении их деятельности и получения мотивированных и исчерпывающих ответов в сроки, установленные Уставом Общества;

право на получение выписки от регистратора Общества или номинального держателя, подтверждающие его право собственности на ценные бумаги;

право на оспаривание в судебном порядке принятые органами Общества решения;

обращаться в судебные органы от своего имени в случаях, предусмотренных статьями 63 и 74 Закона Республики Казахстан «Об акционерных обществах», с требованием о возмещении Обществу должностными лицами Общества убытков, причиненных Обществу, и возврате Обществу должностными лицами Общества и/или их аффилированными лицами прибыли (дохода), полученной ими в результате принятия решений о заключении (предложения к заключению) крупных сделок и/или сделок, в совершении которых имеется заинтересованность;

право на преимущественную покупку акций или других ценных бумаг Общества, конвертируемых в ее акции, в порядке, установленном Законом Республики Казахстан «Об акционерных обществах»;

право на участие в принятии Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями решения об изменении количества акций Общества или изменении их вида в порядке, предусмотренном Законом Республики Казахстан «Об акционерных обществах».

Глава 6. Дивидендная политика

27. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями обеспечивается доступом к информации относительно условий и порядка выплаты дивидендов, а также достоверной информацией о финансовом положении Общества при выплате дивидендов.

В этих целях Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями утверждается дивидендная политика.

Дивидендная политика определяет принципы, которыми руководствуется Совет директоров при подготовке Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями предложений о распределении чистого дохода Общества за истекший финансовый год. Дивидендная политика основывается на следующих принципах:

1) соблюдение и защита интересов и прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, в том числе обеспечение гарантированной выплаты Обществом дивидендов, предусмотренной законодательством;

2) увеличение долгосрочной стоимости Общества;

3) обеспечение финансовой устойчивости Общества, в том числе с учетом влияния макроэкономических факторов;

4) обеспечение оптимального баланса между потребностями Общества в финансировании деятельности, направленной на дальнейшее развитие Общества, включая финансирование видов деятельности и инвестиционных проектов, реализуемых за счет средств Общества, потребностями Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями;

5) обеспечение прозрачности механизма определения размера дивидендов;

6) сбалансированность краткосрочных (получение доходов) и долгосрочных (развитие Общества) интересов Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями;

7) обеспечение увеличения дивидендных выплат при условии роста чистого дохода Общества;

8) использование дифференцированного подхода к определению размера дивидендов Общества в зависимости от ее степени зрелости и финансово-экономического состояния, определяемого на основании показателей ее финансовой устойчивости и ликвидности;

9) соблюдение обязательств, установленных договорами, заключенными Обществом.

28. Для принятия решения о выплате дивидендов Совет директоров представляет на рассмотрение Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями предложения о распределении чистого дохода Общества за истекший финансовый год и размере дивиденда за год в расчете на одну простую акцию Общества.

29. Выплата дивидендов осуществляется при экономической обоснованности и в случае, если такая выплата не приводит к ухудшению устойчивости деятельности Общества в долгосрочной перспективе либо к неплатежеспособности Общества.

30. Общество раскрывает Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями и инвесторам информацию о любых формах и условиях сотрудничества, соглашениях и партнерстве.

Глава 7. Эффективный Совет директоров

31. Совет директоров является органом управления Общества, подотчетным Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями, обеспечивающим стратегическое руководство Обществом и контроль за деятельностью Исполнительного органа Общества.

32. Совет директоров обеспечивает полную прозрачность своей деятельности перед Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями, а также внедрение всех положений настоящего Кодекса.

33. Совет директоров осуществляет свои функции в соответствии с Законами Республики Казахстан «О государственном имуществе» и «Об акционерных обществах», Уставом Общества, настоящим Кодексом, положением о Совете директоров и иными внутренними документами Общества.

Совет директоров уделяет особое внимание вопросам по:

1) определению и актуализации плана мероприятий/бюджета (направления и результаты);

2) постановке и мониторингу КПЭ, устанавливаемых в плане мероприятий/бюджете;

3) организации и надзору за эффективным функционированием системы управления рисками и внутреннего контроля, и идентификации ключевых рисков;

4) утверждению и мониторингу эффективной реализации крупных инвестиционных проектов и других ключевых стратегических проектов в рамках компетенции Совета директоров;

5) избранию (переизбранию), вознаграждению, планированию преемственности и надзору за деятельностью исполнительного органа Общества;

6) раскрытию информации, в том числе в финансовой отчетности, которая достоверно отражала дела Общества и соответствующие риски;

7) корпоративному управлению и этике;

8) соблюдению в Обществе положений настоящего Кодекса и корпоративных стандартов Общества в области деловой этики (Кодекса деловой этики).

34. Члены Совета директоров добросовестно выполняют свои функциональные обязанности и в своей деятельности придерживаются следующих принципов:

1) действовать в пределах своих полномочий - члены Совета директоров принимают решения и действуют в пределах своих полномочий, закрепленных в Законах Республики Казахстан «О государственном имуществе» и «Об акционерных обществах», а также Уставе Общества;

2) уделять достаточно времени для участия на заседаниях Совета директоров, его комитетов и подготовки к ним - не допускается одновременное занятие должности члена Совета директоров более чем в четырех юридических лицах, одновременное занятие должности председателя Совета директоров допускается только в двух юридических лицах, за исключением представителей центрального уполномоченного органа по государственному имуществу.

Занятие членом Совета директоров должностей в иных юридических лицах допускается после получения одобрения Совета директоров;

3) способствовать росту долгосрочной стоимости и устойчивого развития Общества - члены Совета директоров действуют в интересах Общества с учетом справедливого отношения к Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями и принципов устойчивого развития; влияние решений и действий членов Совета директоров возможно определить посредством следующих вопросов: каковы последствия решения/действия в долгосрочном периоде; каково влияние деятельности дочерних организаций на Общество и окружающую среду; будет ли обеспечено справедливое отношение к Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями; влияние на репутацию Общества и высокие стандарты деловой этики; влияние на интересы заинтересованных сторон (данный перечень вопросов является не исчерпывающим);

4) поддерживать высокие стандарты деловой этики - члены Совета директоров в своих действиях, решениях и поведении соответствуют высоким стандартам деловой этики и быть примером (образцом) для работников Общества;

5) не создавать конфликта интересов - члены Совета директоров Общества не допускают возникновения ситуаций, при которых личная заинтересованность может повлиять на надлежащее выполнение им обязанностей члена Совета директоров Общества, в случае возникновения ситуаций с конфликтами интересов, которые влияют или потенциально могут повлиять на беспристрастное принятие решений, члены Совета директоров Общества заблаговременно уведомляют об этом председателя Совета директоров Общества и не принимают участие в обсуждении и принятии таких решений. Данное требование относится и к другим действиям члена Совета директоров Общества, которые прямо или косвенно могут повлиять на надлежащее исполнение обязанностей члена Совета директоров Общества;

6) действовать с должной разумностью, умением и осмотрительностью - члены Совета директоров Общества на постоянной основе повышают свои знания в части компетенций Совета директоров Общества и выполнения своих обязанностей в Совете директоров Общества и комитетах, включая такие направления как законодательство, корпоративное управление, управление рисками, финансы и аудит, устойчивое развитие, знания отрасли и специфики деятельности Общества. В целях понимания актуальных вопросов деятельности Общества члены Совета директоров Общества регулярно посещают ключевые объекты Общества и проводят встречи с работниками.

35. Ответственность между Советом директоров Общества за обеспечение своей деятельности, выполнению своих функций и обязанностей, в том числе (но не ограничиваясь) по определению стратегических направлений деятельности Общества, постановку задач и конкретных, измеримых (оцифрованных) КПЭ и ответственность Исполнительного органа Общества за операционную (текущую) деятельность Общества, в том числе (но не ограничивая) выполнение поставленных задач и достижение установленных КПЭ разделяется и закрепляется в соответствующих внутренних документах Общества.

Члены Совета директоров Общества выполняют свои обязанности, включая фидуциарные обязанности перед Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями и отвечают за принимаемые решения, эффективность своей деятельности, действие и/или бездействие. В случае возникновения разных мнений председатель Совета директоров Общества обеспечивает рассмотрение всех приемлемых вариантов и предложений, которые высказываются отдельными членами Совета директоров Общества, чтобы принять решение, отвечающее интересам Общества.

Совет директоров Общества ежегодно отчитывается о соблюдении норм настоящего Кодекса перед Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями. Совет директоров обеспечивает внедрение механизмов, которые помогут избежать конфликт интересов, препятствующий объективному выполнению Советом директоров своих обязанностей, и ограничить политическое вмешательство в процессы Совета директоров Общества.

Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями Общества может дополнительно проводить заседания с председателем и членами Совета директоров Общества для обсуждения вопросов плана мероприятий, избрания руководителя Исполнительного органа и других аспектов, которые оказывают влияние на рост долгосрочной стоимости и устойчивое развитие Общества. Такие заседания заранее планируются и проводятся в соответствии с утвержденными процедурами.

36. В Совете директоров Общества и его комитетах соблюдаются баланс навыков, опыта и знаний, обеспечивающий принятие независимых, объективных и эффективных решений в интересах Общества и с учетом справедливого отношения к Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями и принципов устойчивого развития.

37. Члены Совета директоров Общества избираются в соответствии с прозрачным и справедливым конкурсом, который учитывает компетенции, навыки, достижения, деловую репутацию и профессиональный опыт кандидатов. При переизбрании отдельных членов Совета директоров Общества или его полного состава на новый срок во внимание принимаются их вклад в эффективность деятельности Совета директоров Общества.

В случае досрочного прекращения полномочий члена Совета директоров и избрания нового члена Совета директоров, полномочия последнего истекают одновременно с истечением срока полномочий Совета директоров в целом.

Отбор независимых директоров Общества осуществляется на конкурсной основе в порядке, определенном Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями Общества.

38. Срок полномочий членов Совета директоров Общества истекает на момент принятия Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями решения по избранию нового состава Совета директоров Общества.

39. Члены Совета директоров Общества избираются на срок не более трех лет, в последующем, при условии удовлетворительных результатов деятельности допускается переизбрание еще на срок до трех лет.

40. Любой срок избрания в состав Совета директоров Общества на срок больше шести лет подряд подлежит особому рассмотрению Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями с учетом потребности качественного обновления состава Совета директоров. В исключительных случаях допускается избрание на срок более шести лет, при этом избрание такого лица в Совет директоров Общества происходит ежегодно, с подробным разъяснением потребности избрания данного члена Совета директоров Общества и влияния данного фактора на независимость принятия решений.

41. Одному и тому же лицу рекомендуется не избираться в Совет директоров Общества более девяти лет подряд.

Ни одно лицо не участвует в принятии решений, связанных с собственным назначением, избранием и переизбранием.

42. При отборе кандидатов в состав Совета директоров Общества во внимание принимаются:

- 1) опыт работы на руководящих должностях;
- 2) опыт работы в качестве члена Совета директоров;
- 3) стаж работы;
- 4) образование, специальность, включая наличие международных сертификатов;
- 5) наличие компетенций по направлениям и отраслям (отрасли могут меняться в зависимости от портфеля активов);
- 6) деловая репутация;
- 7) наличие прямого или потенциального конфликта интересов.

43. Количественный состав Совета директоров Общества определяется Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями. Состав Совета директоров Общества устанавливается индивидуально с учетом масштабов деятельности, потребностей бизнеса, текущих задач, плана мероприятий и финансовых возможностей. Количество членов Совета директоров Общества должно позволять создавать необходимое количество комитетов. Рекомендуемый численный состав Совета директоров Общества составляет от 3 до 11 человек.

Рекомендуемое количество женщин в составе Совета директоров Общества составляет не менее тридцати процентов от общего количества членов Совета директоров Общества.

44. Состав Совета директоров Общества обеспечивает принятие решений в интересах Общества с учетом справедливого отношения к Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями путем сбалансированного сочетания членов Совета директоров Общества (представителей Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, независимых директоров, и в случае включения в состав Совета директоров, руководителя исполнительного органа).

Вопрос об избрании всего состава Совета директоров Общества или отдельных членов инициируется в установленном порядке Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями или комитетом по назначениям и вознаграждениям через Совет директоров Общества.

45. Не избирается на должность члена Совета директоров Общества лицо:

1) имеющее непогашенную или не снятую в установленном законом порядке судимость;

2) ранее являвшееся председателем Совета директоров, руководителем исполнительного органа, заместителем руководителя, главным бухгалтером другого юридического лица в период не более чем за один год до принятия решения о принудительной ликвидации или принудительном выкупе акций, или консервации другого юридического лица, признанного банкротом в установленном порядке. Указанное требование применяется в течение пяти лет после даты принятия решения о принудительной ликвидации или принудительном выкупе акций, или консервации другого юридического лица, признанного банкротом в установленном порядке;

3) совершившее коррупционное преступление.

46. В составе Совета директоров Общества присутствуют и участвуют независимые директора. Число членов Совета директоров Общества составляет не менее трех человек. Не менее тридцати процентов от состава Совета директоров Общества должны быть независимыми директорами. Количество независимых директоров должно быть достаточным для обеспечения независимости принимаемых решений и справедливого отношения к Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями. Рекомендуемое количество независимых директоров в составе Совета директоров Общества составляет до пятидесяти процентов от общего количества членов Совета директоров Общества.

Независимые члены Совета директоров Общества являются свободными от каких-либо материальных интересов или отношений с Обществом, его управления или его собственности, которые могли бы поставить под угрозу осуществление объективного и независимого суждения.

Независимым директором признается лицо, которое обладает достаточным профессионализмом и самостоятельностью, чтобы принимать независимые и объективные решения, свободные от влияния Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, Исполнительного органа Общества и прочих заинтересованных сторон.

Требования к независимым директорам устанавливаются в соответствии с законодательством Республики Казахстан и внутренними документами Общества.

Независимые директора активно участвуют в том числе в обсуждении вопросов, где возможен конфликт интересов (подготовка финансовой и нефинансовой отчетности, заключение сделок, в отношении которых имеется заинтересованность, выдвижение кандидатов в состав правления, установление вознаграждения членам правления). Независимые директора избираются председателями комитетов Совета директоров Общества - по вопросам стратегического планирования, кадров и вознаграждений, внутреннего аудита, социальных вопросах, иным вопросам, предусмотренным внутренними документами Общества.

Независимый директор следит за возможной утерей статуса независимости и заблаговременно уведомляет председателя Совета директоров Общества в случае наличия таких ситуаций. В случае наличия обстоятельств, влияющих на независимость члена Совета директоров Общества, председатель Совета

директоров Общества незамедлительно доводит данную информацию до сведения Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями для принятия соответствующего решения.

47. Отношения между членами Совета директоров и Обществом оформляются договорами с учетом требований законодательства Республики Казахстан, положений настоящего Кодекса и внутренних документов Общества.

В договорах указываются права, обязанности, ответственность сторон и другие существенные условия, а также обязательства директора соблюдать положения настоящего Кодекса, в том числе уделять достаточное количество времени для выполнения возлагаемых на них функций, обязательства о неразглашении внутренней информации об Обществе после прекращения его деятельности на срок, установленный Советом директоров Общества и, в отношении независимых директоров, также дополнительные обязательства, обусловленные требованиями к статусу и функциям независимых директоров.

В договорах могут быть предусмотрены сроки выполнения членами Совета директоров Общества отдельных обязанностей.

48. Общество обеспечивает наличие планов преемственности членов Совета директоров Общества для поддержания непрерывности деятельности и прогрессивного обновления состава Совета директоров Общества.

49. Совет директоров Общества утверждает программу введения в должность для вновь избранных членов Совета директоров Общества и программу профессионального развития для каждого члена Совета директоров Общества. Корпоративный секретарь обеспечивает реализацию данной программы.

50. Члены Совета директоров Общества, избранные впервые, после своего назначения проходят программу введения в должность. В процессе введения в должность члены Совета директоров Общества знакомятся со своими правами и обязанностями, ключевыми аспектами деятельности и документами Общества и дочерних организаций, в том числе, связанными с наибольшими рисками.

51. Председатель Совета директоров Общества отвечает за общее руководство Советом директоров Общества, обеспечивает полную и эффективную реализацию Советом директоров Общества его основных функций и построение конструктивного диалога между членами Совета директоров/ Общества, Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями и Исполнительным органом Общества.

Председатель Совета директоров Общества создает единую команду профессионалов, настроенных на рост долгосрочной стоимости и устойчивое развитие Общества, умеющих своевременно и на должном профессиональном уровне реагировать на внутренние и внешние вызовы.

Для выполнения роли председателя Совета директоров Общества, кандидат наряду с профессиональной квалификацией и опытом, обладает специальными навыками, такими как лидерство, умение мотивировать, понимать разные взгляды и подходы, имеет навыки разрешения конфликтных ситуаций.

Роль и функции председателя Совета директоров Общества и руководителя Исполнительного органа Общества разделяются и закрепляются

в Уставе Общества. Руководитель Исполнительного органа не может быть избран председателем Совета директоров Общества.

Ключевые функции председателя Совета директоров Общества включают:

1) планирование заседаний Совета директоров и формирование повестки;
2) обеспечение своевременного получения членами Совета директоров полной и актуальной информации для принятия решений;

3) обеспечение сосредоточения внимания Совета директоров на рассмотрении стратегических вопросов и минимизации вопросов текущего (операционного) характера, подлежащих рассмотрению Советом директоров;

4) обеспечение результативности проведения заседаний Совета директоров выделения достаточного времени для обсуждений, всестороннего и глубокого рассмотрения вопросов повестки дня, стимулирования открытых обсуждений, достижения согласованных решений;

5) построение надлежащей коммуникации и взаимодействия с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями;

6) обеспечение мониторинга и надзора надлежащего исполнения принятых решений Совета директоров и Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями;

7) в случае возникновения корпоративных конфликтов принятие мер по их разрешению и минимизации негативного влияния на деятельность Общества, и своевременное информирование Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, в случае невозможности решения таких ситуаций собственными силами.

Глава 8. Вознаграждение членов Совета директоров Общества

52. Уровень вознаграждения членов Совета директоров Общества устанавливается Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями в размере, достаточным для привлечения и мотивирования каждого члена Совета директоров Общества такого уровня, который требуется для успешного управления Обществом. Комитет по назначениям и вознаграждениям Совета директоров Общества вносит предложения по размеру вознаграждения кандидатов в независимые директора.

53. Ни одно лицо не участвует в принятии решений, связанных с собственным вознаграждением.

54. При установлении размера вознаграждения члена Совета директоров Общества, принимаются во внимание обязанности членов Совета директоров Общества, масштабы деятельности Общества, долгосрочные цели и задачи, определяемые планом развития/планом мероприятий, сложность вопросов, рассматриваемых Советом директоров, уровень вознаграждения в аналогичных Обществах частного сектора (бенчмаркинг, обзор вознаграждений).

Членам Советов директоров Общества, являющимся государственными служащими, вознаграждение не выплачивается.

55. Уровень вознаграждения является сбалансированным и обоснованным с целью исключения потенциальной негативной реакции со стороны общественности, вызванной в следствии установления чрезмерно высокого уровня вознаграждения.

56. Раскрытие информации о вознаграждении членов Совета директоров и Исполнительного органа Общества осуществляется путем размещения их на интернет-сайте.

57. Членам Совета директоров Общества, как правило, выплачивается фиксированное годовое вознаграждение, а также дополнительное вознаграждение за председательство в Совете директоров Общества, участие и председательство в комитетах Совета директоров Общества.

При этом членам Совета директоров Общества, являющимися государственными служащими, вознаграждения не выплачиваются.

58. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями Общества определяет размер и условия выплаты вознаграждения и компенсации расходов членам Совета директоров Общества. При этом, условия вознаграждения директоров отражаются в договорах, заключаемых с ними и во внутреннем документе Общества.

Глава 9. Комитеты при Совете директоров Общества

59. При Совете директоров Общества создаются комитеты, в компетенцию которых входят рассмотрение вопросов по аудиту, стратегическому планированию, управлению рисками, кадрам и вознаграждениям, а также иных вопросов, предусмотренных внутренними документами Общества. В целях повышения эффективности принятия инвестиционных решений в компетенцию одного из комитетов при Совете директоров Общества включаются вопросы, связанные с инвестиционной деятельностью Общества, рассмотрение которых входит в компетенцию Совета директоров Общества. Количественный состав Комитета составляет не менее 3 (трех) человек.

60. Наличие комитетов не освобождает членов Совета директоров Общества от ответственности за принятые решения в рамках компетенции Совета директоров Общества.

61. Комитеты создаются для проведения детального анализа и выработки рекомендаций по кругу наиболее важных вопросов до их рассмотрения на заседании Совета директоров. Окончательное решение по рассматриваемым комитетами вопросам принимается Советом директоров Общества.

62. Деятельность всех комитетов регулируется внутренними документами, утверждаемыми Советом директоров Общества, содержащими положения о составе, компетенции, порядке избрания членов комитета, порядке работы комитетов, а также о правах и обязанностях их членов. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями и другие заинтересованные стороны могут ознакомиться с положениями о комитетах. Положения о комитетах размещаются на интернет-сайте.

63. Для организации работы комитета, комитетом или Советом директоров Общества, назначается секретарь комитета по решению Совета директоров Общества сам корпоративный секретарь или работник Общества. Секретарь комитета обеспечивает подготовку заседаний комитета, сбор и систематизацию материалов к заседаниям, своевременное направление членам комитета и приглашенным лицам уведомлений о проведении заседаний комитета, повестку дня заседаний, материалов по вопросам повестки дня, протоколирование заседаний, подготовку проектов решений комитета, а также последующее хранение всех соответствующих материалов.

64. Совет директоров Общества принимает решение о создании комитетов, определяет состав комитетов, сроки и полномочия.

Комитеты состоят из числа членов Совета директоров Общества, обладающих профессиональными знаниями, компетенциями и навыками для работы в комитете. При формировании составов комитетов принимается во внимание наличие потенциальных конфликтов интересов. Председатели комитетов наряду с профессиональными компетенциями обладают организаторскими и лидерскими качествами, хорошими коммуникативными навыками для эффективной организации деятельности комитета.

На заседаниях комитета решения принимаются членами комитета.

Комитеты, в случае необходимости привлекают независимых экспертов и консультантов для предоставления экспертной консультации по вопросам повестки дня.

65. Комитеты утверждают план своей работы (до начала календарного года), который согласовывается с планом работы Совета директоров Общества, с указанием перечня рассматриваемых вопросов и дат проведения заседаний. Периодичность проведения заседаний комитетов составляет не менее четырех заседаний в год. Заседания комитетов проводятся в очной форме, с оформлением протокола. Протоколы заседаний комитетов направляются всем членам Совета директоров Общества. В целях создания благоприятных условий и сокращения затрат на проведение заседаний комитетов допускается участие членов комитетов посредством технических средств связи.

66. Председатели комитетов готовят отчет о своей деятельности и на отдельном заседании отчитываются перед Советом директоров Общества об итогах деятельности за год. Совет директоров Общества имеет право в любое время в течение года потребовать у комитетов представить отчет о текущей деятельности в сроки, устанавливаемые Советом директоров Общества.

Глава 10. Комитет по стратегическому планированию

67. В целях выработки объективных и независимых решений и недопущения влияния любых заинтересованных сторон с потенциально возможным конфликтом интересов (Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, руководителя исполнительного органа, работников и иных лиц) на суждения членов комитета по стратегическому планированию большинство членов в составе комитета по стратегическому планированию составляют независимые директора. Рекомендуются избрание председателем комитета независимого директора.

68. Функциями комитета по стратегическому планированию являются разработка и представление Совету директоров Общества рекомендаций по вопросам выработки приоритетных направлений деятельности Общества и стратегии развития, включая вопросы по разработке и актуализации плана мероприятий, и мониторингу его исполнения, постановки и мониторингу КПЭ, устанавливаемых в плане мероприятий, и идентификации ключевых рисков, а также других мероприятий, способствующих повышению эффективности деятельности Общества, ее долгосрочной стоимости и устойчивого развития.

Глава 11. Комитет по аудиту

69. В целях выработки объективных и независимых решений и недопущения влияния заинтересованных сторон с потенциально возможным конфликтом интересов (Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, руководителя исполнительного органа, работников и иных лиц) на суждения членов комитета в состав комитета по аудиту входят только независимые директора, обладающие знаниями и практическим опытом в области бухгалтерского учета и аудита, управления рисками, внутреннего контроля.

Функции Комитета по аудиту включают вопросы внутреннего и внешнего аудита, финансовой отчетности, внутреннего контроля и управления рисками, соблюдения законодательства Республики Казахстан, внутренних документов и иные вопросы по поручению Совета директоров.

70. Комитет по аудиту подготавливает рекомендации Совету директоров Общества по выбору аудиторской организации для проведения аудита годовой финансовой отчетности Общества (консолидированной и/или неконсолидированной), а также предварительно анализирует аудиторский отчет перед его представлением аудиторской организацией Совету директоров Общества и Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями.

Глава 12. Комитет по назначениям и вознаграждениям

71. В целях выработки объективных и независимых решений и недопущения влияния любых заинтересованных лиц с потенциально возможным конфликтом интересов (Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, руководителя исполнительного органа, работников и иных лиц) на суждения членов комитета большинство членов в составе комитета по назначениям и вознаграждениям составляют независимые директора.

72. Как минимум, один из членов комитета по назначениям и вознаграждениям должен обладать знаниями и практическим опытом в области управления персоналом и оценки его деятельности, а также в сфере корпоративного управления. Председателем комитета является независимый директор.

73. Функции комитета по назначениям и вознаграждениям включают вопросы назначения (избрания), постановки мотивационных КПЭ, оценки деятельности, вознаграждения и планирования преемственности Председателя и членов Правления, вопросы назначения и вознаграждения корпоративного секретаря, руководителя и работников службы внутреннего аудита, других работников Общества, чье назначение производится по решению Совета директоров Общества (при этом вопросы, связанные с руководителем и работниками службы внутреннего аудита относятся к компетенции комитета по аудиту), а также участие в рассмотрении указанных вопросов в отношении состава самого Совета директоров Общества, в случаях предоставления таких полномочий Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями. В этом случае, членами комитета по назначениям и вознаграждениям не допускается возникновение ситуации с конфликтом

интересов и не принимается участие при рассмотрении вопросов собственного назначения и/или вознаграждения.

Глава 13. Организация деятельности Совета директоров Общества

74. Подготовка и проведение заседаний Совета директоров Общества способствуют результативности его деятельности. Для выполнения своих обязанностей членам Совета директоров Общества обеспечивается доступ к полной, актуальной и своевременной информации.

75. Совет директоров Общества соблюдает установленные документами Общества процедуры по подготовке и проведению заседаний Совета директоров Общества.

76. Заседания Совета директоров Общества проводятся в соответствии с планом работы, утверждаемым Советом директоров Общества до начала календарного года, включающим перечень рассматриваемых вопросов и график проведения заседаний.

Проведение заседаний Совета директоров Общества и его комитетов осуществляется посредством очной или заочной форм голосования. Совету директоров Общества рекомендуется сокращать количество заседаний с заочной формой голосования.

77. Рассмотрение и принятие решений по вопросам стратегического характера осуществляется только на заседаниях Совета директоров Общества с очной формой голосования.

78. Если члены Совета директоров Общества (не более 30% от общего количества членов Совета директоров) не имеют возможности лично присутствовать на заседании Совета директоров Общества возможно сочетание обеих форм заседания Совета директоров и его комитетов.

Отсутствующий член Совета директоров Общества может участвовать в обсуждении рассматриваемых вопросов, используя технические средства связи и предоставлять свое мнение в письменной форме.

79. Периодичность проведения заседаний Совета директоров Общества составляет не менее шести заседаний в год.

80. Материалы к заседаниям Совета директоров Общества направляются не менее чем за десять календарных дней, а по более важным вопросам, которые определяются Уставом Общества, не менее чем за пятнадцать рабочих дней, если иные сроки не установлены Уставом Общества.

81. Перечень важных вопросов включает, в том числе утверждение и оценку исполнения плана мероприятий, КПЭ для руководителя Исполнительного органа, годовой отчет и участие в создании других юридических лиц.

82. В повестку заседания Совета директоров Общества не включаются вопросы, материалы по которым были предоставлены с нарушением сроков. В случае включения в повестку вопросов с нарушением сроков, председателю Совета директоров Общества предоставляется исчерпывающее обоснование данной необходимости. Обстоятельство, связанное с включением в повестку вопросов с нарушением сроков, учитывается при оценке деятельности лица, ответственного за их своевременную подготовку и предоставление.

83. Совет директоров Общества принимает решения на основе полной, достоверной и качественной информации. Для принятия Советом директоров

Общества эффективных и своевременных решений обеспечивается соблюдение следующих условий:

1) высокое качество материалов, информации, документов, предоставляемых Совету директоров (в том числе перевод на другие языки в зависимости от владения языком членами Совета директоров);

2) получение мнения экспертов (внутренних и внешних) при необходимости. Привлечение экспертов не снимает с Совета директоров ответственности за принятое решение;

3) время, уделяемое обсуждениям на Совете директоров, особенно для важных и сложных вопросов;

4) своевременное рассмотрение вопросов;

5) в решениях предусматривается план дальнейших действий, сроки и ответственные лица.

Следующие факторы оказывают отрицательное влияние на качество решений Совета директоров Общества:

1) доминирование одного или нескольких директоров на заседании, что может ограничить полноценное участие в обсуждениях других директоров;

2) формальное отношение к рискам;

3) преследование личных интересов и низкие этические стандарты;

4) формальное принятие решений на заседании Совета директоров, без реальных и активных обсуждений;

5) позиция бескомпромиссности (отсутствие гибкости) или отсутствие стремления к развитию (довольствование текущим положением);

6) слабая организационная культура;

7) недостаток информации и/или анализа.

Члены Совета директоров Общества могут запросить дополнительную информацию по вопросам повестки дня, необходимую для принятия решения.

84. Каждый член Совета директоров Общества участвует на заседаниях Совета директоров и комитета, в состав которого он входит. Отступление от данной нормы допускается в исключительных случаях, оговариваемых в положении о Совете директоров Общества.

85. Кворум для проведения заседания Совета директоров Общества определяется Уставом Общества, но не менее половины от числа членов Совета директоров Общества и определяется с учетом членов Совета директоров Общества, которые участвуют в обсуждении и голосовании рассматриваемых вопросов, используя технические средства связи (в режиме сеанса видеоконференции, телефонной конференцсвязи и др.), либо при наличии их голосов, выраженных в письменном виде.

86. Решения на заседании Совета директоров Общества принимаются большинством голосов членов Совета директоров Общества, принимающих участие в заседании, если законодательством Республики Казахстан, Уставом Общества, не предусмотрено иное.

87. При решении вопросов на заседании Совета директоров Общества каждый член Совета директоров Общества обладает одним голосом. Передача права голоса членом Совета директоров Общества иному лицу, в том числе другому члену Совета директоров Общества не допускается.

88. При принятии Советом директоров Общества решений, в случае равенства голосов членов Совета директоров, право решающего голоса принадлежит председателю Совета директоров Общества.

89. Член Совета директоров Общества, имеющий заинтересованность по вопросу, вынесенному на рассмотрение Совета директоров Общества, не участвует в обсуждении и голосовании по данному вопросу, о чем делается соответствующая запись в протоколе заседания Совета директоров Общества.

Заседания Совета директоров Общества и его комитетов протоколируются корпоративным секретарем либо секретарем комитета из числа работников Общества в установленном порядке согласно внутренним документам Общества, с указанием в полном объеме итогов обсуждений и принятых решений.

90. Совет директоров Общества может проводить ревизию ранее принятых решений. Анализу подлежат решение и процесс его принятия. Ревизия ранее принятых решений проводится при проведении Советом директоров Общества ежегодной оценки своей деятельности.

Глава 14. Оценка деятельности и эффективности

Совета директоров Общества

91. Совет директоров Общества, комитеты и члены Совета директоров Общества оцениваются на ежегодной основе в рамках структурированного процесса, утвержденного Советом директоров Общества. Способами оценки являются самооценка или привлечение независимого внешнего консультанта для повышения качества оценки. Решение о необходимости проведения независимой оценки деятельности Совета директоров принимается Советом директоров Общества на основании рекомендации комитета по назначениям и вознаграждениям Совета директоров Общества. При этом не реже одного раза в три года оценка проводится с привлечением независимой профессиональной организации.

Проведение оценки деятельности Совета директоров Общества направлено на определение эффективности работы Совета директоров Общества, коммуникаций с Исполнительным органом Общества, повышение вовлеченности комитетов и членов Совета директоров Общества в его работу, определение приоритетных направлений улучшения работы Совета директоров Общества, комитетов и корпоративного секретаря.

92. Оценка позволяет определять вклад Совета директоров, комитетов и каждого из его членов в рост долгосрочной стоимости и устойчивое развитие Общества, а также выявлять направления и рекомендовать меры для улучшений. Результаты оценки используются для определения потребностей в навыках, опыте и знаниях членов Совета директоров Общества необходимых для обеспечения роста долгосрочной стоимости и устойчивого развития Общества, планирования преемственности и переизбрания. В случае наличия серьезных недостатков в результатах деятельности отдельных членов Совета директоров Общества, председатель Совета директоров Общества проводит консультации с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями для принятия ими соответствующего решения. Результаты оценки принимаются во внимание при определении оптимального

количественного состава Совета директоров и размера вознаграждения членов Совета директоров Общества.

93. Оценка является одним из основных инструментов повышения профессионализма Совета директоров Общества и его индивидуальных членов и помогает разработать эффективные и надлежащие программы введения в должность и обучения для новых и действующих членов Совета директоров Общества. Оценка проводится как для независимых директоров, так и для представителей Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, и, в случае включения в состав Совета директоров, руководителя Исполнительного органа Общества.

Проведение оценки осуществляется с применением таких критериев как регулярность, комплексность, непрерывность, реалистичность, конфиденциальность.

Процесс, сроки и порядок проведения оценки деятельности Совета директоров Общества, его комитетов и членов Совета директоров Общества регламентируется внутренними документами Общества.

Председатель Совета директоров Общества несет ответственность за процесс проведения оценки и принятие мер по его результатам.

94. Оценка включает, в том числе рассмотрение следующих вопросов:

1) оптимальность состава Совета директоров (баланс навыков, опыта, разнообразие состава, независимость и объективность) в контексте стоящих задач перед Обществом;

2) ясность видения, стратегических вопросов (плана мероприятий), основных задач, проблем и ценностей Общества;

3) планирование преемственности и развития Совета директоров;

4) функционирование Совета директоров как единого органа, роли Совета директоров и руководителя Исполнительного органа в деятельности Общества;

5) эффективность взаимодействия Совета директоров с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями, Исполнительным органом и должностными лицами Общества;

6) эффективность каждого из членов Совета директоров;

7) эффективность деятельности комитетов Совета директоров и их взаимодействие Советом директоров, членами Исполнительного органа;

8) качество информации и документов, предоставляемых Совету директоров;

9) качество обсуждений на Совете директоров, в комитетах;

10) эффективность деятельности корпоративного секретаря;

11) ясность процессов и компетенций;

12) процесс выявления и оценки рисков;

13) взаимодействие с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями и иными заинтересованными сторонами.

95. Совет директоров Общества в ежегодном годовом отчете отражает способ проведения оценки Совета директоров Общества и принятые меры по ее результатам.

96. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями может провести собственную оценку Совета директоров Общества самостоятельно или с привлечением независимого внешнего консультанта, за

свой счет. При оценке, проводимой Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями, учитываются результаты оценки, проведенной Советом директоров Общества, результаты деятельности Общества, выполнение КПЭ.

Глава 15. Корпоративный секретарь Общества

97. В целях эффективной организации деятельности Совета директоров Общества и взаимодействия Совета директоров, Исполнительного органа Общества с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями Советом директоров назначается корпоративный секретарь.

98. Совет директоров Общества принимает решение о назначении корпоративного секретаря и досрочном прекращении его полномочий, определяет срок полномочий корпоративного секретаря, функции и порядок деятельности, размер должностного оклада и условия вознаграждения, принимает решение о создании службы (секретариата) корпоративного секретаря и определяет бюджет указанной службы/лица. Корпоративный секретарь подотчетен Совету директоров Общества и независим от Исполнительного органа Общества.

99. Основные обязанности корпоративного секретаря включают:

- содействие в своевременном и качественном принятии корпоративных решений со стороны Совета директоров, Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями;

- выполнение роли советника для членов Совета директоров по всем вопросам корпоративного управления и применения законодательства Республики Казахстан, Устава Общества и положений настоящего Кодекса;

- контроль своевременного исполнения корпоративных решений, принятых Единственным акционером/Акционером и Советом директоров;

- ведение архива корпоративных решений, материалов и результатов деятельности Совета директоров;

- мониторинг исполнения Исполнительным органом Общества и другими ключевыми работниками решений Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями и Совета директоров Общества, информирование Совета директоров Общества о таком исполнении/неисполнении;

- предоставление разъяснений в отношении положений настоящего Кодекса и их применения мониторинг за реализацией настоящего Кодекса;

- участие в совершенствовании корпоративного управления Общества и дочерних организаций.

Корпоративный секретарь также осуществляет подготовку отчета о соблюдении принципов и положений настоящего Кодекса, который включается в состав годового отчета Общества. В данном отчете отражается перечень принципов и положений настоящего Кодекса, которые не соблюдаются, с приведением соответствующих объяснений.

Возложение иных обязанностей на корпоративного секретаря должно осуществляться с учетом текущей нагрузки корпоративного секретаря. Возложение новых обязанностей не должно негативно сказываться на качестве выполняемых функций, описанных в настоящем Кодексе и внутренних

документах Общества. Новые функции не должны дублировать функции иных структурных подразделений и должностных лиц. В случае дублирования требуется пересмотр функций с целью минимизации дублирования.

100. Основные функции корпоративного секретаря в части обеспечения деятельности Совета директоров Общества включают, в том числе:

1) оказание помощи председателю Совета директоров в формировании плана работы и повесток заседаний;

2) организация проведения заседаний Совета директоров и его комитетов;

3) обеспечение получения членами Совета директоров актуальной и своевременной информации, достаточной для принятия решений по вопросам повестки дня и в рамках компетенции Совета директоров;

4) протоколирование заседаний Совета директоров и комитетов, обеспечение хранения протоколов, стенограмм, аудио-видео записей, материалов заседаний Совета директоров и комитетов;

5) консультирование членов Совета директоров по вопросам законодательства Республики Казахстан, Устава Общества, настоящего Кодекса, внутренних документов, осуществление мониторинга происходящих изменений и своевременное информирование членов Совета директоров;

6) организация введения в должность вновь избранных членов Совета директоров;

7) организация обучения членов Совета директоров и привлечения экспертов;

8) организация взаимодействия членов Совета директоров/Наблюдательного совета с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями, Исполнительным органом.

В части обеспечения взаимодействия с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями:

- своевременное направление материалов по вопросам, выносимым на рассмотрение Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями для принятия соответствующих решений;

- обеспечение хранения решений Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями;

- обеспечение надлежащего взаимодействия Общества с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями, включая контроль за предоставлением информации на запросы Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями на своевременной основе.

В части внедрения надлежащей практики корпоративного управления:

1) мониторинг реализации и соблюдения принципов и положений настоящего Кодекса;

2) подготовка отчета о соблюдении принципов и положений настоящего Кодекса;

3) выявление в рамках исполнения своих функций нарушений в части норм корпоративного управления, закрепленных законодательством, Уставом и другими документами Общества;

4) консультирование Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, должностных лиц, работников Общества по вопросам корпоративного управления;

5) мониторинг лучшей мировой практики в сфере корпоративного управления и внесение предложений по совершенствованию практики корпоративного управления в Общества.

101. С целью обеспечения эффективного взаимодействия и передачи информации между органами Общества, корпоративный секретарь должен обладать умением выстраивать плодотворные взаимоотношения и обладает навыками по разрешению конфликтных ситуаций. В случае возникновения ситуаций с конфликтом интересов, корпоративный секретарь доводит данную информацию до сведения председателя Совета директоров.

102. Для исполнения своих обязанностей корпоративный секретарь обладает знаниями, опытом и квалификацией, добросовестной деловой репутацией. В зависимости от размера Общества и масштаба ее деятельности, может быть создана служба корпоративного секретаря.

103. На должность корпоративного секретаря назначается лицо, имеющее высшее юридическое или экономическое образование, с не менее чем пятилетним опытом работы, и практические знания в сфере корпоративного управления и корпоративного права.

104. В целях повышения эффективности подготовки и проведения заседаний Советом директоров Общества периодически обсуждается полнота и полезность предоставленных членам Совета директоров Общества материалов. Результаты данных обсуждений служат одним из элементов оценки эффективности деятельности корпоративного секретаря.

105. В отношении корпоративного секретаря в Обществе разрабатывается программа введения в должность и планирования преемственности. Назначение корпоративного секретаря осуществляется на основе открытых и прозрачных процедур, закрепленных во внутренних документах Общества.

106. Корпоративный секретарь осуществляет свою деятельность на основе положения, утверждаемого Советом директоров Общества, в котором указываются функции, права и обязанности, порядок взаимодействия с органами Общества, квалификационные требования и другая информация.

107. Исполнительный орган Общества оказывает корпоративному секретарю всестороннее содействие при исполнении им своих обязанностей.

Глава 16. Омбудсмен Общества

108. В целях соблюдения принципов деловой этики и оптимального регулирования социально-трудовых споров, возникающих в Обществе, может назначаться омбудсмен.

Кандидат на должность омбудсмена должен иметь безупречную деловую репутацию, высокий авторитет и обладать способностью принятия беспристрастных решений.

109. Омбудсмен назначается решением Совета директоров Общества и подлежит переизбранию каждые два года. Роль омбудсмена заключается в консультировании обратившихся к нему работников, участников трудовых споров, конфликта и оказании им содействия в выработке взаимоприемлемого,

конструктивного и реализуемого решения с учетом соблюдения норм законодательства Республики Казахстан (в том числе, соблюдения конфиденциальности), оказании содействия в решении проблемных социально-трудовых вопросов, как работников Общества, так и дочерних организаций.

110. Омбудсмен выносит на рассмотрение соответствующих органов и должностных лиц Общества и дочерних организаций выявленные им проблемные вопросы, носящие системный характер и требующие принятия соответствующих решений (комплексных мер), выдвигает конструктивные предложения для их решения.

111. Омбудсмен не реже одного раза в квартал представляет отчет о результатах проведенной работы комитету по назначениям и вознаграждениям и Совету директоров Общества, которые оценивают результаты его деятельности.

112. Совет директоров Общества утверждает годовой план работы и КПЭ, не реже одного раза в квартал оценивает результаты деятельности омбудсмана, рассматривает вопросы оплаты труда и премирования, и принимает решение о продлении или прекращении полномочий лица, занимающего должность омбудсмана. Вопросы условий оплаты труда и премирования определяются внутренним нормативным документом, утверждаемым решением Совета директоров Общества. Место выполнения работы, условия труда омбудсмана определяются решением Исполнительного органа Общества.

Общество обязано придерживаться высоких этических стандартов и внедрять необходимые процедуры для обеспечения постоянного применения этих стандартов всеми работниками и партнерами Общества.

Глава 17. Служба внутреннего аудита при Совете директоров Общества

113. В целях содействия Совету директоров Общества в осуществлении надзора над системами управления рисками, внутреннего контроля и корпоративного управления Совет директоров Общества обеспечивает наличие независимого внутреннего аудита.

Служба внутреннего аудита (далее - СВА) создается как отдельное структурное подразделение для предоставления Совету директоров и Исполнительному органу Общества независимых и объективных гарантий и консультаций, направленных на совершенствование деятельности Общества и достижение поставленных целей, на основе систематизированного и последовательного подхода к оценке и повышению эффективности процессов управления рисками, внутреннего контроля и корпоративного управления.

Совет директоров Общества определяет количественный состав СВА, срок полномочий ее работников, назначает ее руководителя, а также досрочно прекращает его полномочия, определяет порядок ее работы, размер и условия оплаты труда и премирования работников СВА, а также бюджет СВА.

114. Работники СВА не могут быть избраны в состав Совета директоров и Исполнительного органа Общества.

115. СВА подчиняется непосредственно Совету директоров Общества и является независимой от Исполнительного органа Общества. Задачи и функции

СВА, ее права и ответственность определяются положением о службе внутреннего аудита, утверждаемым Советом директоров Общества.

Организационная подчиненность и функциональная подотчетность СВА Совету директоров означает:

1) утверждение Советом директоров Общества (после предварительного рассмотрения комитетом по аудиту) положения области внутреннего аудита, регламентирующих цели, задачи, функции и порядок деятельности СВА,

2) утверждение Советом директоров Общества (после предварительного рассмотрения комитетом по аудиту) риск-ориентированного годового аудиторского плана;

3) предоставление Совету директоров Общества (после предварительного рассмотрения комитетом по аудиту) ежеквартальных и годового отчета о выполнении годового аудиторского плана и иной информации о деятельности внутреннего аудита;

4) утверждение Советом директоров Общества (после предварительного рассмотрения комитетом по аудиту) решений о назначении, освобождении от должности, вознаграждении руководителя и работников СВА;

5) утверждение Советом директоров Общества (после предварительного рассмотрения комитетом по аудиту) бюджета СВА;

6) рассмотрение Советом директоров Общества существенных ограничений полномочий СВА или иных ограничений, способных негативно повлиять на осуществление внутреннего аудита.

116. Ключевые обязанности СВА включают оценку качества системы внутреннего контроля и управления рисками в Обществе и доведение до сведения Совета директоров Общества информации о достаточности и эффективности данной системы. Основная задача службы внутреннего аудита заключается в содействии улучшению результатов деятельности Общества.

117. В положении о службе внутреннего аудита определяются ее цели, задачи и ответственность и закрепляются:

1) приверженность принципам, кодексу этики внутренних аудиторов и международным стандартам внутреннего аудита, принятым международным Институтом внутренних аудиторов (The Institute of Internal Auditors);

2) статус, цели, задачи и ответственность СВА Общества;

3) условия обеспечения независимости, объективности и профессионализма службы внутреннего аудита, для достижения целей и задач внутреннего аудита и эффективного выполнения СВА своих функций и обязанностей;

4) квалификационные требования к руководителю и работникам СВА;

5) объем и содержание деятельности внутреннего аудита;

6) право доступа к документации, сотрудникам и материальным активам при выполнении соответствующих заданий;

7) порядок взаимодействия СВА с Советом директоров и Исполнительным органом Общества и представления отчетности комитету по аудиту и Совету директоров Общества.

118. В положении о службе внутреннего аудита предусматриваются также следующие задачи и функции:

1) содействие Исполнительному органу и работникам Общества в разработке и мониторинге исполнения процедур и мероприятий по

совершенствованию системы управления рисками и внутреннего контроля, корпоративному управлению;

2) координация деятельности с внешним аудитором Общества, а также лицами, оказывающими услуги по консультированию в области управления рисками, внутреннего контроля и корпоративного управления;

3) проведение в рамках установленного порядка внутреннего аудита дочерних организаций;

4) подготовка и предоставление Совету директоров Общества и комитету по аудиту ежеквартальных и годового отчетов о результатах деятельности подразделения внутреннего аудита и выполнении годового аудиторского плана (в том числе включающих информацию о существенных рисках, недостатках, результатах и эффективности выполнения мероприятий по устранению выявленных недостатков, результатах оценки фактического состояния, надежности и эффективности системы управления рисками, внутреннего контроля и корпоративного управления);

5) проверка соблюдения членами Исполнительного органа Общества и ее работниками положений законодательства Республики Казахстан и внутренних документов, касающихся инсайдерской информации и борьбы с коррупцией, соблюдения этических требований;

6) осуществление мониторинга за исполнением рекомендаций внешнего аудитора;

7) предоставление консультаций Совету директоров, Исполнительному органу, структурным подразделениям Общества и дочерним организациям по вопросам организации и совершенствования внутреннего контроля, управления рисками, корпоративного управления и организации внутреннего аудита (включая вопросы разработки внутренних нормативных документов и проектов в этих областях), а также по иным вопросам, входящим в компетенцию СВА.

СВА осуществляет свою деятельность на основе риск-ориентированного годового аудиторского плана, утвержденного Советом директоров Общества. Результаты аудиторских отчетов и ключевые обнаружения, мониторинг исполнения рекомендаций СВА ежеквартально выносятся на рассмотрение Совета директоров Общества.

При осуществлении своей деятельности СВА проводит ежегодную оценку эффективности системы внутреннего контроля и системы управления рисками, оценку корпоративного управления с применением общепринятых стандартов деятельности в области внутреннего аудита и корпоративных стандартов.

Совет директоров Общества обеспечивает своевременное рассмотрение отчетов СВА и контроль за своевременным исполнением рекомендаций СВА.

Руководитель СВА разрабатывает и поддерживает программу гарантии и повышения качества, охватывающую все виды деятельности внутреннего аудита, и предусматривающую обязательное проведение внутренней и внешней оценки деятельности СВА.

119. Оценка эффективности (качества) деятельности СВА, ее руководителя и работников осуществляется Советом директоров Общества на основе внутреннего нормативного документа, утверждаемого Советом директоров Общества и определяющим порядок оценки эффективности (качества) деятельности СВА и ее руководителя.

Программа гарантии и повышения качества разрабатывается и реализуется с целью оценки соответствия деятельности СВА международным стандартам внутреннего аудита. В рамках данной программы предусматривается проведение периодической внутренней и внешней оценки (на соответствие стандартам, кодексу этики внутренних аудиторов), а также оценки эффективности и результативности внутреннего аудита и выявление возможностей для совершенствования деятельности.

Глава 18. Исполнительный орган Общества

120. Руководство текущей деятельностью Общества осуществляется единоличным Исполнительным органом – Генеральным директором.

Генеральный директор обладает высокими профессиональными и личностными характеристиками, добросовестной деловой репутацией, и придерживаются этических стандартов.

Генеральный директор обладает организаторскими способностями, также работает в активном взаимодействии с Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями и конструктивно выстраивает с ним диалог, Советом директоров, работниками Общества и другими заинтересованными сторонами.

121. Генеральный директор Общества подотчетен Совету директоров Общества и осуществляет руководство ежедневной деятельностью Общества, несет ответственность за реализацию плана мероприятий и/или бюджета и решений, принятых Советом директоров и Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями участником Общества.

122. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями Общества избирает Генерального директора, определяет сроки полномочий, размер должностного оклада, условия оплаты их труда. Ключевую роль в процессе поиска и отбора кандидатов на Генерального директора Общества, определении их вознаграждения играет комитет по назначениям и вознаграждениям Совета директоров Общества.

123. Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями Общества может в любое время прекратить полномочия Генерального директора Общества.

124. Генеральный директор Общества избирается сроком до трех лет.

125. Для повышения прозрачности процессов назначения и вознаграждения руководителя Исполнительного органа Общества, Единственным акционером/Акционером, владеющим всеми голосующими акциями Общества утверждается и строго соблюдаются правила по назначениям, вознаграждениям, оценке и преемственности Генерального директора Общества.

126. Генеральный директор Общества под руководством Совета директоров Общества разрабатывает план мероприятий и/или бюджет Общества.

Генеральный директор Общества обеспечивает:

1) осуществление деятельности в соответствии с нормами законодательства Республики Казахстан, Устава и внутренних документов

Общества, решениям Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, Совета директоров Общества;

2) надлежащее управление рисками и внутренний контроль;

3) выделение ресурсов для реализации решений Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, Совета директоров Общества;

4) безопасность труда работников Общества;

5) создание атмосферы заинтересованности и лояльности работников Общества, развитие корпоративной культуры.

127. Совет директоров Общества осуществляет контроль над деятельностью Генерального директора Общества. Контроль осуществляется посредством предоставления Генеральным директором Общества регулярной отчетности Совету директоров Общества и заслушиванием Генерального директора по вопросам исполнения среднесрочных планов мероприятий и достигнутых результатов не реже одного раза в квартал.

128. Все вопросы, выносимые по инициативе Генерального директора Общества на рассмотрение Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями Общества, предварительно рассматриваются и одобряются Советом директоров Общества.

129. Генеральный директор Общества не допускают возникновения ситуации с конфликтом интересов. При возникновении конфликта интересов, он заблаговременно уведомляет об этом Совет директоров, фиксируют это письменно и не участвуют в принятии решения по вопросу.

Случаи нарушения норм Кодекса деловой этики со стороны Генерального директора омбудсменом доводится до сведения Совета директоров Общества.

130. Генеральный директор Общества может занимать должности в других организациях только с одобрения Совета директоров Общества. Генеральный директор Общества не занимает должность руководителя исполнительного органа либо лица, единолично осуществляющего функции исполнительного органа, другого юридического лица.

131. Генеральный директор Общества обеспечивает создание оптимальной организационной структуры Общества.

Организационная структура направлена на:

1) эффективность принятия решений;

2) увеличение продуктивности Общества;

3) оперативность принятия решений;

4) организационную гибкость.

Отбор кандидатов на вакантные позиции Общества осуществляется на основе открытых и прозрачных конкурсных процедур. Карьерное продвижение, материальное стимулирование работников Общества осуществляется в соответствии с принципами меритократии с учетом уровня знаний, компетенций, опыта работы и достижения поставленных задач. В Обществе формируется пул работников кадрового резерва, из которого в последующем могут производиться назначения на руководящие должности среднего и высшего менеджмента. Работники проходят оценку на ежегодной основе.

Процедуры отбора кадров реализовываются по следующим требованиям:

открытость и отсутствие ограничений для занятия должностей для широкого круга лиц, обеспечивая принцип равенства возможностей, которые

способствуют повышению конкуренции и отбора достойных претендентов, отвечающих требованиям профессионализма и компетентности;

беспристрастный подбор кадров и полное отсутствие протекционизма, патронажной системы приема (по принципу преданности, этнической принадлежности, родственных связей и личной дружбы);

правовая регламентация, в том числе в вопросах закрепления принципов и критериев оценки кандидатов, исключая условия для субъективности при вынесении решения.

В Общества обеспечивается планирование преемственности работников Общества. Механизм назначения работников Общества должны мотивировать их на достижение долгосрочных результатов, предусматривая возможность досрочного освобождения от должности, в случае невыполнения КПЭ.

Глава 19. Оценка и вознаграждение Генерального директора Общества

132. Генеральный директор Общества оценивается Советом директоров Общества. Основным критерием оценки является достижение поставленных мотивационных КПЭ.

Мотивационные КПЭ Генерального директора Общества утверждаются Советом директоров Общества.

Результаты оценки оказывают влияние на размер вознаграждения, поощрение, переизбрание (назначение) или досрочное прекращение полномочий.

Глава 20. Принцип устойчивого развития

133. Общество осознает важность своего влияния на экономику, экологию и общество, стремясь к росту долгосрочной стоимости, обеспечивает свое устойчивое развитие в долгосрочном периоде, соблюдая баланс интересов заинтересованных сторон. Подход ответственного, продуманного и рационального взаимодействия с заинтересованными сторонами будет способствовать устойчивому развитию Общества.

Деятельность в области устойчивого развития Общества должна осуществляться в соответствии с принципами открытости, подотчетности, прозрачности, этичного поведения, уважения интересов заинтересованных сторон, законности, соблюдения прав человека, нетерпимости к коррупции, недопустимости конфликта интересов.

Нетерпимость к коррупции является одним из принципов устойчивого развития.

Коррупция разрушает стоимость, которую создает Общество для Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями, инвесторов, иных заинтересованных сторон и Общества в целом; Общество объявляет нетерпимость к коррупции в любых ее проявлениях. Должностные лица и работники, вовлеченные в коррупционные дела, подлежат увольнению и привлечению к ответственности в порядке, предусмотренном законами; системы внутреннего контроля в Обществе должны включать в том числе меры, направленные на недопущение, предотвращение и выявление коррупционных правонарушений; Общество должно развивать диалог с

заинтересованными сторонами, чтобы повышать их информированность в борьбе коррупцией.

134. Деятельность Общества в области устойчивого развития соответствует лучшим международным стандартам.

Общество в ходе осуществления своей деятельности оказывает влияние или испытывают на себе влияние заинтересованных сторон.

Заинтересованные стороны могут оказывать как положительное, так и негативное воздействие на деятельность Общества, а именно на рост стоимости Общества, устойчивое развитие, репутацию и имидж, создавать или снижать риски. Общество уделяет важное значение надлежащему взаимодействию с заинтересованными сторонами.

135. Общество при определении заинтересованных сторон и взаимодействия с ними планирует использовать, если иное не предусмотрено законодательством Республики Казахстан и внутренними документами Общества, следующие общепринятые международные стандарты определения и взаимодействия с заинтересованными сторонами, такие как AA 1000 Стандарт принципов подотчетности (2008) (AA1000 AccountAbility Principles Standard (2008)), AA1000 Стандарт взаимодействия с заинтересованными сторонами (2015) (AA1000 Stakeholder Engagement Standard (2015)), ISO 26000 Руководство по социальной ответственности (ISO 26000 Guidance on Social Responsibility), Стандарты Глобальной инициативы по отчетности (Global Reporting Initiative standards).

Общество принимает меры по налаживанию диалога и долгосрочного сотрудничества с заинтересованными сторонами.

136. Общество имеет консолидированную карту заинтересованных сторон для своей группы, составляют соответствующий план взаимодействия с такими сторонами с учетом рисков и ранжируя с учетом зависимости (прямой или косвенной), обязательств, ситуации (уделяя особое внимание зонам повышенного риска), влияния, различных (разнообразных) перспектив.

137. Общество обеспечивает согласованность своих экономических, экологических и социальных целей для устойчивого развития в долгосрочном периоде, которые включают, в том числе, рост долгосрочной стоимости для Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями Общества и инвесторов. Устойчивое развитие в Обществе состоит из трех составляющих: экономической, экологической и социальной.

138. Экономическая составляющая направляет деятельность Общества на рост долгосрочной стоимости, обеспечение интересов Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями и инвесторов, повышение эффективности процессов, рост инвестиций в создании и развитии более совершенных технологий, повышение производительности труда.

139. Экологическая составляющая обеспечивает минимизацию воздействия на биологические и физические природные системы, оптимальное использование ограниченных ресурсов, применение экологичных, энерго- и материалосберегающих технологий, создание экологически приемлемой продукции, минимизацию, переработку и уничтожение отходов, и иную соответствующую деятельность.

140. Социальная составляющая ориентирована на принципы социальной ответственности, которые в числе прочего включают обеспечение

безопасности труда и сохранение здоровья работников, справедливое вознаграждение и уважение прав работников, индивидуальное развитие персонала, реализацию социальных программ для персонала, создание новых рабочих мест, спонсорство и благотворительность, проведение экологических и образовательных акций и иную соответствующую деятельность.

141. Общество проводит анализ своей деятельности и рисков по трем данным аспектам, а также стремится не допускать или снижать негативное воздействие результатов своей деятельности на заинтересованные стороны.

142. В Обществе выстраивается система управления в области устойчивого развития, которая включает, в том числе, следующие элементы:

1) приверженность принципам устойчивого развития и следование целям устойчивого развития Организации Объединённых Наций в Республике Казахстан на уровне Совета директоров, Генерального директора и работников Общества;

2) вовлеченность должностных лиц Общества в продвижение вопросов устойчивого развития;

3) анализ внутренней и внешней ситуации по трем составляющим (экономика, экология, социальные вопросы);

4) обеспечение устойчивости управления цепочками поставок;

5) определение рисков в области устойчивого развития в социальной, экономической и экологической сферах;

6) построение карты заинтересованных сторон/ведение реестра связанных лиц;

7) определение направлений и форматов взаимодействия с государством и Обществом;

8) определение целей и КПЭ в области устойчивого развития, разработка плана мероприятий и определение ответственных лиц;

9) мотивация Генерального директора и других работников Общества к внедрению принципов устойчивого развития в деятельность Общества, в том числе связь вознаграждения с результатами в сфере устойчивого развития;

10) интеграция устойчивого развития в ключевые процессы, включая управление рисками, планирование, управление человеческими ресурсами, инвестиции, отчетность, операционная деятельность, а также в процессы принятия решений;

11) повышение квалификации должностных лиц и работников в области устойчивого развития;

12) регулярный мониторинг и оценка мероприятий в области устойчивого развития, оценка достижения целей и КПЭ, принятие корректирующих мер, внедрение культуры постоянных улучшений.

143. Совет директоров и Генеральный директор Общества обеспечивает формирование надлежащей системы в области устойчивого развития и ее внедрение.

Все работники и должностные лица на всех уровнях вносят вклад в устойчивое развитие путем личного поведения и соблюдения соответствующих политик и стандартов.

144. Обществом разрабатываются планы мероприятий в области устойчивого развития посредством:

1) анализа текущей ситуации по трем основным сферам: экономической, экологической и социальной. При проведении данного анализа важным является достоверность, своевременность и качество информации;

2) определения рисков в области устойчивого развития. Риски распределяются в соответствии с тремя направлениями устойчивого развития, могут также влиять на смежные направления и захватывать другие риски. Для определения рисков проводится анализ как внутренних, так и внешних факторов воздействия на Общество;

3) определения заинтересованных сторон и их влияния на деятельность;

4) определения целей, а также по возможности целевых показателей, мероприятий по улучшению и совершенствованию деятельности Общества и дочерних организаций по трем составляющим, ответственных лиц, ресурсов и сроков исполнения;

5) регулярного мониторинга и оценки реализации целей, мероприятий достижения целевых показателей;

6) систематизированного и конструктивного взаимодействия с заинтересованными сторонами, получения обратной связи;

7) реализации сформированного плана;

8) постоянного мониторинга и регулярной отчетности;

9) анализа и оценки результативности плана, подведения итогов и принятия корректирующих и улучшающих мер.

Устойчивое развитие интегрируется в:

1) систему управления;

2) план мероприятия;

3) ключевые процессы, включая управление рисками, планирование среднесрочный (пятилетний план мероприятий) и краткосрочный (годовой бюджет) периоды, отчетность, управление рисками, управление человеческими ресурсами, инвестиции, операционная деятельность, а также в процессы принятия решений на всех уровнях начиная от органов (Единственный акционер/Акционер, владеющий всеми голосующими акциями, Совет директоров, Генеральный директор), и завершая рядовыми работниками.

145. В системе управления в области устойчивого развития определяется и закрепляется роли, компетенции, ответственность каждого органа и всех работников за реализацию принципов, стандартов и соответствующих политик, и планов в области устойчивого развития.

146. Совет директоров Общества осуществляет стратегическое руководство и контроль за внедрением устойчивого развития. Генеральный директор Общества формирует соответствующий план мероприятий и вносит его на рассмотрение Совета директоров Общества.

В целях подготовки вопросов устойчивого развития создается комитет или данные функции делегируются в круг компетенций одного из действующих комитетов при Совете директоров Общества.

В Обществе внедряются специальные программы обучения и повышения квалификации по вопросам устойчивого развития. Обучение является постоянным элементом во внедрении устойчивого развития. Должностные лица Общества способствуют вовлеченности сотрудников в устойчивое развитие на основе понимания и приверженности принципам устойчивого развития и

изменения культуры, поведения при ведении деятельности и выполнения обязанностей.

147. Выгоды от внедрения принципов устойчивого развития включают:

1) привлечение инвестиций - в мировой практике при определении инвестиционной привлекательности инвесторами учитывается эффективность в области устойчивого развития;

2) повышение управленческой эффективности и минимизация рисков - интеграция экологических и социальных аспектов в процесс принятия управленческих решений позволяет расширить горизонты планирования и учитывать более разносторонний спектр рисков и возможностей, что создает предпосылки для устойчивого развития бизнеса;

3) повышение эффективности - внедрение современных технологий позволяет создавать инновационные продукты и услуги, увеличивая при этом свою конкурентоспособность и эффективность;

4) укрепление репутации - улучшение корпоративного имиджа является прямым результатом деятельности в области устойчивого развития, что повышает ценность бренда и формирует кредит доверия, а также оказывает положительное влияние на качество взаимодействия с деловыми партнерами;

5) повышение лояльности со стороны внутренних и внешних заинтересованных сторон - создание привлекательных условий труда, возможностей для профессионального и карьерного роста позволяет привлекать и удерживать перспективных квалифицированных специалистов; построение эффективного диалога с заинтересованными сторонами способствует формированию позитивной среды вокруг деятельности Общества, что способствует повышению эффективности бизнеса за счет понимания и поддержки со стороны клиентов, Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями Общества, инвесторов, государственных органов, местного населения, общественных организаций.

148. При подготовке отчета по устойчивому развитию следует руководствоваться общепринятыми международными стандартами: Международный стандарт интегрированной отчетности (IIRC), Руководство по отчетности в области устойчивого развития Global Reporting Initiative (GRI), Стандарты серии AA1000 Social and Ethical Accountability в области управления экономическими, социальными и экологическими аспектами деятельности, а также учитывать его влияние на интересы заинтересованных сторон с учетом обеспечения защиты информации, составляющей служебную, коммерческую и иную охраняемую законодательством Республики Казахстан тайну.

149. В случае выявления Обществом риска, связанного с оказанием партнерами негативного воздействия на экономику, экологию и общество, Общество принимает меры, направленные на прекращение или предупреждение такого воздействия.

В случае неприятия или ненадлежащего выполнения партнером принципов и стандартов устойчивого развития, принимается во внимание важность данного партнера для Общества и существуют ли меры воздействия на него и возможность его замены.

Глава 21. Управление рисками

150. В Обществе создается эффективно функционирующая система управления рисками и внутреннего контроля, направленная на обеспечение достижения Обществом своих стратегических и операционных целей, и представляющая собой совокупность организационных политик, процедур, норм поведения и действий, методов и механизмов управления, создаваемых Советом директоров и Генеральным директором Общества для обеспечения:

1) оптимального баланса между ростом стоимости Общества, прибыльностью и сопровождаемыми их рисками;

2) эффективности финансово-хозяйственной деятельности и достижения финансовой устойчивости Общества;

3) сохранности активов и эффективного использования ресурсов Общества;

4) полноты, надежности и достоверности финансовой и управленческой отчетности;

5) соблюдения требований законодательства Республики Казахстан и внутренних документов Общества;

6) надлежащего внутреннего контроля для предотвращения мошенничества и обеспечения эффективной поддержки функционирования основных и вспомогательных бизнес-процессов и анализа результатов деятельности.

Совет директоров и Генеральный директор Общества обеспечивают внедрение культуры надлежащего управления рисками в Общества. Внедрение и функционирование системы управления рисками и внутреннего контроля в Общества имеют четкую нормативную базу, основанную на лучших практиках.

151. Совет директоров Общества утверждает внутренние документы, определяющие принципы и подходы к организации системы управления рисками и внутреннего контроля, исходя из задач этой системы.

Организация эффективной системы управления рисками и внутреннего контроля в Общества направлена на построение системы управления, способной обеспечить понимание разумности и приемлемости уровня рисков работниками, менеджментом, органами Общества при принятии ими решений, быстро реагировать на риски, осуществлять контроль над основными и вспомогательными бизнес-процессами и ежедневными операциями, а также осуществлять незамедлительное информирование руководства соответствующего уровня о любых существенных недостатках.

152. Принципы и подходы к организации эффективной системы управления рисками и внутреннего контроля предусматривают:

1) определение целей и задач системы управления рисками и внутреннего контроля;

2) организационную структуру системы управления рисками и внутреннего контроля с охватом всех уровней принятия решений и с учетом роли соответствующего уровня в процессе разработки, утверждения, применения и оценки системы управления рисками и внутреннего контроля;

3) основные требования к организации процесса управления рисками (подходы к определению риска, порядок идентификации и оценки рисков, определение методов реагирования и мониторинг);

4) требования к организации системы внутреннего контроля и проведению контрольных процедур (характеристика ключевых областей и основных компонентов системы внутреннего контроля, порядок оценки эффективности и отчетности в области внутреннего контроля).

153. Во внутренних документах Общества предусматриваются роль и задачи, ответственность органов Общества, СВА и иных подразделений Общества, а также порядок их взаимодействия в рамках организации и функционирования системы управления рисками и внутреннего контроля.

Во внутренних документах Общества, закрепляется ответственность Совета директоров и Генерального директора Общества за организацию и обеспечение эффективного функционирования системы управления рисками и внутреннего контроля на консолидированной основе.

Генеральный директор Общества обеспечивает создание и поддержание функционирования эффективной системы управления рисками и внутреннего контроля. Процесс управления рисками интегрирован с процессами планирования (планы мероприятий, годовой бюджет) и оценки результатов деятельности Общества.

154. Каждое должностное лицо Общества обеспечивает надлежащее рассмотрение рисков при принятии решений.

Генеральный директор Общества обеспечивает внедрение процедур управления рисками работниками, обладающими соответствующей квалификацией и опытом.

155. Генеральный директор Общества:

1) обеспечивает разработку и внедрение утвержденных Советом директоров Общества внутренних документов в области управления рисками и внутреннего контроля;

2) обеспечивает создание и эффективное функционирование системы управления рисками и внутреннего контроля путем практической реализации и непрерывного осуществления, закреплённых за ним принципов и процедур управления рисками и внутреннего контроля;

3) отвечает за выполнение решений Совета директоров Общества и рекомендаций комитета по аудиту в области организации системы управления рисками и внутреннего контроля;

4) осуществляет мониторинг системы управления рисками и внутреннего контроля в соответствии с требованиями внутренних документов;

5) обеспечивает совершенствование процессов и процедур управления рисками и внутреннего контроля с учетом изменений во внешней и внутренней среде бизнеса.

156. В целях реализации принципов внутреннего контроля и обеспечения эффективности системы управления рисками и внутреннего контроля Генеральный директор Общества распределяет полномочия, обязанности и ответственность за конкретные процедуры управления рисками и внутреннего контроля между руководителями нижеследующего уровня и/или руководителями структурных подразделений/владельцами бизнес-процессов.

157. Руководители структурных подразделений в соответствии со своими функциональными обязанностями несут ответственность за разработку, документирование, внедрение, мониторинг и развитие системы управления

рисками и внутреннего контроля во вверенных им функциональных областях деятельности Общества.

158. Организационная структура системы управления рисками и внутреннего контроля в Обществе (в зависимости от масштабов и специфики деятельности) предусматривает наличие структурного подразделения, ответственного за функционирование системы управления рисками и внутреннего контроля, к задачам которого относятся:

1) общая координация процессов управления рисками и внутреннего контроля;

2) разработка методических документов в области управления рисками и внутреннего контроля и оказание методологической поддержки владельцам бизнес-процессов и работникам в процессе идентификации, документирования рисков, внедрения, мониторинга и совершенствования контрольных процедур, формирования планов мероприятий по реагированию на риски и планов мероприятий по совершенствованию системы управления рисками и внутреннего контроля, отчетов по их исполнению;

3) организация обучения работников в области управления рисками и внутреннего контроля;

4) анализ портфеля рисков и выработка предложений по стратегии реагирования и перераспределения ресурсов в отношении управления соответствующими рисками;

5) формирование сводной отчетности по рискам, информирование Совета директоров и Генерального директора Общества по вопросам, предусмотренным внутренними документами в области управления рисками и внутреннего контроля;

6) проведение мероприятий по совершенствованию системы управления рисками и внутреннего контроля.

Руководитель, курирующий функцию управления рисками и внутреннего контроля, не является владельцем риска, что обеспечивает его независимость и объективность. Невозможно совмещение функций по управлению рисками и внутреннему контролю с функциями, связанными с экономическим планированием, корпоративным финансированием, казначейством, инвестиционной деятельностью, внутренним аудитом. Совмещение с другими функциями допускается в случае, если не возникает значительный конфликт интересов.

159. Система управления рисками и внутреннего контроля предусматривает процедуру идентификации, оценки и мониторинга всех существенных рисков, а также принятие своевременных и адекватных мер по снижению уровня рисков.

Процедуры по управлению рисками обеспечивают быстрое реагирование на новые риски, их четкую идентификацию и определение владельцев риска. В случае значительных непредвиденных изменений в конкурентной или экономической среде Общества, осуществляется оценка влияния изменений на деятельность Общества, переоценка карты рисков и ее соответствие уровням риск-аппетита.

160. Советом директоров Общества утверждается общий уровень аппетита к риску и уровни толерантности в отношении ключевых рисков, которые закрепляются внутренними документами Общества.

161. Уровни толерантности по ключевым рискам пересматриваются в случае возникновения существенных событий. Устанавливаются лимиты, которые ограничивают риски в повседневной деятельности.

162. Для целостного и ясного понимания присущих рисков в Общества на регулярной основе проводится идентификация и оценка рисков, которые отражаются в регистре рисков, карте рисков, плане мероприятий по реагированию на риски (улучшение процессов, стратегии минимизации), утверждаемых Советом директоров Общества.

Работники Общества и дочерних организаций на ежедневной основе работают с рисками, управляют ими и проводят мониторинг их потенциального влияния в сфере своих функциональных обязанностей.

163. Совет директоров Общества при рассмотрении перечня рисков обеспечивает включение в них риски, которые действительно могут повлиять на реализацию стратегических задач, а при рассмотрении плана мероприятий по реагированию на риски убедиться в полезности/эффективности мероприятий. Совет директоров и Генеральный директор Общества регулярно получают информацию о ключевых рисках, их анализе с точки зрения влияния на план мероприятий Общества.

Отчеты по рискам выносятся на очные заседания Совета директоров Общества не реже одного раза в квартал и обсуждаются надлежащим образом в полном объеме.

164. В Обществе внедряются прозрачные принципы и подходы в области управления рисками и внутреннего контроля, практика обучения работников и должностных лиц о системе управления рисками, а также процесс документирования и своевременного доведения информации до сведения должностных лиц.

165. Работники Общества ежегодно, а также при приеме на работу проходят обучение/вводный инструктаж для ознакомления с принятой системой управления рисками и внутреннего контроля в части, относящейся к их должностным обязанностям.

По результатам такого обучения проводится тестирование знаний.

Глава 22. Внутренний контроль и аудит

166. В рамках системы управления рисками и внутреннего контроля организовывается безопасный, конфиденциальный и доступный способ информирования Совета директоров, комитета по аудиту Совета директоров и СВА Общества о фактах нарушений законодательства Республики Казахстан, внутренних процедур, Кодекса деловой этики любым работником и должностным лицом Общества.

167. В Обществе создается СВА для систематической независимой оценки надежности и эффективности системы управления рисками и внутреннего контроля и практики корпоративного управления.

В Обществе осуществляется разработка, утверждение, формализация и документирование контрольных процедур по трем ключевым областям: операционная деятельность, подготовка финансовой отчетности и соблюдение требований законодательства Республики Казахстан и внутренних документов.

Контрольные процедуры обязаны осуществляться на всех уровнях управления и подлежат соблюдению всеми работниками Общества и направлены на:

- 1) снижение вероятности возникновения возможных рисков;
- 2) предотвращение возникновения ошибок и/или определение ошибок после их совершения;
- 3) выявление и устранение дублирующих и избыточных операций;
- 4) выявление недостатков и областей для улучшения;
- 5) дальнейшее совершенствование системы внутреннего контроля.

Совет директоров Общества совместно с комитетом по аудиту несут ответственность, предусмотренные внутренними документами Общества, за проведение оценки эффективности системы управления рисками и внутреннего контроля. Совет директоров Общества формирует свое собственное мнение о ее эффективности после надлежащего и тщательного анализа информации и гарантий, доведенных до него СВА или внешним экспертом, комитетом по аудиту Совета директоров и Генеральным директором Общества.

Совет директоров Общества на регулярной основе рассматривает вопросы организации, функционирования и эффективности системы управления рисками и внутреннего контроля и дает рекомендации по ее улучшению.

168. В Обществе создается отдельное структурное подразделение - СВА.

169. СВА осуществляет свою деятельность на основе риск-ориентированного годового аудиторского плана, утверждаемого Советом директоров Общества.

170. Результаты аудиторских отчетов, ключевые обнаружения и соответствующие рекомендации ежеквартально выносятся на рассмотрение Совета директоров Общества.

171. При осуществлении своей деятельности СВА проводит оценку эффективности системы внутреннего контроля и системы управления рисками, оценку корпоративного управления с применением общепринятых стандартов деятельности в области внутреннего аудита и корпоративных стандартов.

Оценка эффективности системы внутреннего контроля включает:

1) проведение анализа соответствия целей бизнес-процессов, проектов и структурных подразделений целям Общества, проверку обеспечения надежности и целостности бизнес-процессов (деятельности) и информационных систем, в том числе надежности процедур противодействия противоправным действиям, злоупотреблениям и коррупции;

2) проверку обеспечения достоверности бухгалтерской (финансовой), статистической, управленческой и иной отчетности, выявление результатов деятельности бизнес-процессов и структурных подразделений на соответствие поставленным целям;

3) определение адекватности критериев, установленных Генеральным директором Общества для анализа степени исполнения (достижения) поставленных целей;

4) выявление недостатков системы внутреннего контроля, которые не позволили (не позволяют) достичь поставленных целей;

- 5) оценку результатов внедрения (реализации) мероприятий по устранению нарушений, недостатков и совершенствованию системы внутреннего контроля, реализуемых на всех уровнях управления;
- 6) проверку эффективности и целесообразности использования ресурсов;
- 7) проверку обеспечения сохранности активов Общества;
- 8) проверку соблюдения требований законодательства Республики Казахстан, Устава и внутренних документов Общества.

Оценка эффективности системы управления рисками включает:

- 1) проверку достаточности и зрелости элементов системы управления рисками для эффективного управления рисками (цели и задачи, инфраструктура, организация процессов, нормативно-методологическое обеспечение, взаимодействие структурных подразделений в рамках системы управления рисками, отчетность);
- 2) проверку полноты выявления и корректности оценки рисков Генеральным директором на всех уровнях его управления;
- 3) проверку эффективности контрольных процедур и иных мероприятий по управлению рисками, включая эффективность использования выделенных на эти цели ресурсов;
- 4) проведение анализа информации о реализовавшихся рисках (выявленных по результатам внутренних аудиторских проверок нарушениях, фактах недостижения поставленных целей, фактах судебных разбирательств).

Оценка корпоративного управления включает проверку:

- 1) соблюдения этических принципов и корпоративных ценностей Общества;
- 2) порядка постановки целей, мониторинга и контроля их достижения;
- 3) уровня нормативного обеспечения и процедур информационного взаимодействия (в том числе по вопросам внутреннего контроля и управления рисками) на всех уровнях управления, включая взаимодействие с заинтересованными сторонами;
- 4) обеспечения прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями Общества и эффективности взаимоотношений с заинтересованными сторонами;
- 5) процедур раскрытия информации о деятельности Общества и подконтрольных ей организаций.

172. Общество проводит ежегодный аудит финансовой отчетности посредством привлечения внешнего аудитора - аудиторской организации, которая предоставляет независимое и объективное мнение заинтересованным сторонам о достоверности финансовой отчетности Общества и ее соответствии требованиям Международных стандартов финансовой отчетности.

173. Привлекаемый внешний аудитор не оказывает Общества консультационные услуги, которые могут стать угрозой независимости внешнего аудитора. Общество не практикует случаи отбора в состав Совета директоров Общества, приема на руководящие должности, в том числе Генерального директора, руководителя СВА, главного бухгалтера, финансового директора, бывших членов аудиторской команды ранее, чем через два года после их увольнения из аудиторской организации.

Для оценки рисков независимости аудиторской организации и оценки потенциального качества проведения аудита финансовой отчетности и прочих

информации необходимо раскрывать информацию о вознаграждении, выплачиваемом аудиторской организации, в том числе отдельно за аудиторские услуги и услуги, не связанные с аудитом финансовой отчетности и прочей информации. С целью облегчения поиска информации, она раскрывается на интернет-сайте.

В Обществе регламентируются вопросы по выбору и взаимодействию с внешним аудитором.

174. Заинтересованные стороны удостоверяются в достоверности финансовой отчетности Общества посредством привлечения внешнего аудитора, соответствующего следующим критериям:

высокий уровень квалификации специалистов аудиторской организации; значительный опыт работы и положительная репутация (на казахстанском и международном рынке (при необходимости));

наличие опыта в отрасли;

соблюдение аудиторской организацией Международных стандартов аудита, законодательства Республики Казахстан в области аудиторской деятельности, Кодекса этики профессиональных бухгалтеров Международной федерации бухгалтеров;

эффективность работы по выявлению недочетов и представлению рекомендаций по совершенствованию внутренних контролей по процессу подготовки финансовой отчетности.

175. Общество при осуществлении аудита финансовой отчетности и взаимоотношениях с внешним аудитором, в том числе в процессе выбора внешнего аудитора, полномочиях и функция конкурсной комиссии, по вопросам оказания аудиторской организацией консультационных услуг, не связанных с аудитом финансовой отчетности и прочей информации, вопросам ротации аудиторских организаций и старшего персонала аудиторской организации, вопросам приема на работу бывших сотрудников аудиторской организации руководствуется законодательством Республики Казахстан и внутренними документами Общества.

176. Ротация партнеров и старшего персонала, ответственного за аудит финансовой отчетности, осуществляется не менее одного раза в пять лет, в случае если аудиторская организация оказывает Общества аудиторские услуги более 7 лет подряд.

Комитет по аудиту Совета директоров Общества регулярно (не менее трех раз до момента выдачи аудиторского заключения) проводит встречи с внешним аудитором в рамках аудиторского процесса.

Внешний аудитор имеет доступ к комитету по аудиту Совета директоров Общества для обсуждения вопросов по аудиту финансовой отчетности. В случае отсутствия комитета по аудиту, внешний аудитор напрямую взаимодействует с Советом директоров Общества и его председателем.

Внешний аудитор представляет комитету по аудиту Совета директоров Общества информацию о ходе и результатах аудита финансовой отчетности; подтверждает сохранение независимости, отсутствие финансовых интересов в Обществе, отсутствие существенного влияния на финансовую зависимость внешнего аудитора общей суммы вознаграждения.

Глава 23. Регулирование корпоративных конфликтов

177. Члены Совета директоров и Генерального директора, работники Общества, выполняют свои профессиональные функции добросовестно и разумно в интересах Общества и с учетом справедливого отношения к Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями Общества, избегая корпоративных конфликтов.

В случае наличия (возникновения) корпоративных конфликтов, участники находят пути их решения путем переговоров в целях обеспечения эффективной защиты интересов Общества и заинтересованных сторон.

Должностными лицами Общества своевременно сообщается корпоративному секретарю и/или омбудсмену о наличии (возникновении) конфликта.

Эффективность работы по предупреждению и урегулированию корпоративных конфликтов предполагает, полное и скорейшее выявление таких конфликтов и координацию действий всех органов Общества.

178. Корпоративные конфликты при содействии корпоративного секретаря и/или омбудсмана рассматриваются председателем Совета директоров Общества. В случае вовлечения председателя Совета директоров в корпоративный конфликт, такие случаи рассматриваются комитетом по кадрам и вознаграждениям.

179. Единственному акционеру/Акционеру, владеющему всеми голосующими акциями Общества в целях предотвращения вмешательства государственных органов в операционную деятельность Общества, а также повышения ответственности Советов директоров Общества за принимаемые решения, следует воздержаться избрания членов Совета директоров Общества, являющимися представителями государственных органов.

При решении вопроса об избрании Председателя Совета директоров рекомендуется воздержаться от избрания представителей центрального уполномоченного органа по государственному имуществу, Министерства, местных исполнительных органов, являющихся государственными служащими.

В качестве представителя государства в состав Советов директоров Общества могут быть номинированы в установленном порядке лица, не являющиеся государственными служащими.

180. В целях обеспечения объективности оценки корпоративного конфликта и создания условий для его эффективного урегулирования, лица, чьи интересы затрагивает конфликт или может затронуть, не принимают участия в его урегулировании.

При невозможности решения корпоративных конфликтов путем переговоров, они разрешаются строго в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

181. Совет директоров Общества разрабатывает и периодически пересматривает политику и правила урегулирования корпоративных конфликтов, при которых их решение будет отвечать интересам Общества и обеспечивать равенство прав Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями.

182. Совет директоров Общества осуществляет урегулирование корпоративных конфликтов по вопросам, относящимся к его компетенции. В этом случае на корпоративного секретаря и/или омбудсмана возлагаются обязанности по обеспечению возможной информированности Совета директоров Общества о сути корпоративного конфликта и роль посредника в разрешении корпоративного конфликта.

183. Генеральный директор от имени Общества осуществляет урегулирование корпоративных конфликтов по всем вопросам, принятие решений по которым не отнесено к компетенции Совета директоров Общества, а также самостоятельно определяет порядок ведения работы по урегулированию корпоративных конфликтов.

184. Совет директоров Общества рассматривает корпоративные конфликты, не относящиеся к компетенции Генерального директора.

Глава 24. Регулирование конфликта интересов

185. Конфликт интересов определяется как ситуация, в которой личная заинтересованность члена Совета директоров или работника Общества влияет или может повлиять на беспристрастное исполнение должностных обязанностей.

186. Должностные лица и работники Общества не допускают ситуации, в которой возможно возникновение конфликта интересов, ни в отношении себя (или связанных с собой лиц), ни в отношении других.

Обществом во избежание конфликта интересов, препятствующих объективному выполнению Советом директоров Общества своих обязанностей, и ограничения политического вмешательства в процессы Совета директоров Общества внедряются механизмы по их недопущению и регулированию.

187. Основные принципы предотвращения конфликта интересов, способы их выявления, оценки и разрешения закрепляются в Кодексе деловой этики Общества, утверждаемом Советом директоров Общества.

Глава 25. Прозрачность и раскрытие информации о деятельности Общества

188. В целях соблюдения интересов заинтересованных сторон Общество своевременно и достоверно раскрывает информацию, предусмотренную законодательством Республики Казахстан и внутренними документами Общества, а также информацию о деятельности, включая финансовое состояние, результаты деятельности, структуру собственности и управления.

Раскрытие Обществом информации осуществляется в соответствии с принципами прозрачности, последовательности и оперативности, а также доступности, достоверности, полноты и сравнимости раскрываемых данных.

Каналы распространения информации при ее раскрытии обеспечивают равноправный, своевременный и не связанный с чрезмерными расходами доступ к необходимой информации. Доступ к информации предоставляется на безвозмездной основе и не требует выполнения специальных процедур (получение паролей, регистрации или иных технических ограничений) для ознакомления с ней.

189. В Обществе утверждаются внутренние документы, определяющие принципы и подходы к раскрытию и защите информации, перечень информации, раскрываемой заинтересованным лицам, сроки, порядок, способ, форму раскрытия информации, ответственных должностных лиц и работников, с указанием их функций и обязанностей, а также другие положения, регулирующие процессы раскрытия информации.

Общество в соответствии с законодательством Республики Казахстан и Уставом Общества определяет порядок отнесения информации к категориям доступа, условия хранения и использования информации, в том числе круг лиц, имеющих право свободного доступа к информации, составляющей коммерческую и служебную тайну, и принимают меры к охране ее конфиденциальности.

190. Интернет-сайт Общества является структурированным, удобным для навигации и содержит информацию, необходимую заинтересованным лицам для понимания деятельности Общества. Информация размещается в отдельных тематических разделах интернет-сайта.

191. Актуализация интернет-сайта осуществляется не реже одного раза в неделю. В Обществе на регулярной основе осуществляется контроль полноты и актуальности информации, размещенной на интернет-сайте, а также определяется соответствие данной информации, размещенной на казахской, русской версиях интернет-сайта. В этих целях закрепляются ответственные лица (структурное подразделение), отвечающие за полноту и актуальность информации на интернет-сайте.

192. Интернет-сайт Общества содержит, как минимум, следующую информацию:

1) общую информацию об Обществе, включая информацию о миссии, основных задачах, целях и видах деятельности, размере собственного капитала, размере активов, чистом доходе и численности работников;

2) о плане мероприятий (стратегические цели) и/или годовом бюджете; приоритетные направления деятельности;

3) Устав и внутренние документы Общества, регулирующие деятельность органов, комитетов, корпоративного секретаря, СВА, комплаенса, омбудсмана;

4) об этических принципах;

5) об управлении рисками;

6) о дивидендной политике;

7) о членах Совета директоров Общества, включая следующие сведения: фотография (по согласованию с членом Совета директоров), фамилия, имя, отчество, дата рождения, гражданство, статус члена Совета директоров (независимый директор, представитель Единственного акционера/Акционера, владеющего всеми голосующими акциями), указание функций члена Совета директоров Общества, в том числе членство в комитетах Совета директоров Общества или исполнение функций председателя Совета директоров Общества, образование, в том числе основное и дополнительное образование (наименование образовательного учреждения, год окончания, квалификация, полученная степень), опыт работы за последние пять лет, основное место работы и другие занимаемые в настоящее время должности, профессиональная квалификация, дата первого избрания в Совет директоров Общества и дата избрания в действующий Совет директоров Общества, количество и доля

принадлежащих акций аффилированных организаций, критерии независимых директоров;

8) о Генеральном директоре, включая следующие сведения: фотография, фамилия, имя, отчество, дата рождения, гражданство, должность и выполняемые функции, образование, в том числе основное и дополнительное образование (наименование образовательного учреждения, год окончания, квалификация, полученная степень), опыт работы за последние пять лет, профессиональная квалификация, должности, занимаемые по совместительству, количество и доля принадлежащих акций аффилированных организаций;

9) о финансовой отчетности;

10) о годовых отчетах;

11) о внешнем аудиторе;

12) о закупочной деятельности, включая правила, объявления и результаты закупок;

13) о структуре уставного капитала, включая следующие сведения: количество и номинальная стоимость выпущенных акций (долей участия), описание прав, предоставляемых акциями, количество и номинальная стоимость объявленных, но не размещенных акций, количество и доля принадлежащих им простых акций (долей участия), порядок распоряжения правами собственности;

14) о структуре активов, включая информацию об аффилированных организациях всех уровней с кратким указанием сферы их деятельности;

15) о годовом календаре корпоративных событий;

16) о сделках, в совершении которых имеется заинтересованность, включая сведения о сторонах сделки, существенных условиях сделки (предмет сделки, цена сделки), органе, принявшем решение об одобрении сделки;

17) о крупных сделках, включая сведения о сторонах сделки, существенных условиях сделки (предмет сделки, цена сделки), органе, принявшем решение об одобрении сделки;

18) о деятельности в сфере устойчивого развития;

19) о размере утвержденных дивидендов;

20) о новостях и пресс-релизах;

21) на стартовой странице интернет-ресурса о горячей линии - о безопасном, конфиденциальном и доступном способе информирования Совета директоров Общества (Комитета по аудиту) и СВА о фактах нарушений законодательства Республики Казахстан, внутренних процедур, Кодекса деловой этики любым работником и/или должностным лицом.
